

Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden 2021-2027

Finlands program

Utkast

Innehåll

1. Programstrategi: centrala utvecklingsutmaningar och verksamhetspolitiska svar	1
1.1 SWOT-analys, identifiering av behov och motiveringar (tabell 1A)	12
Prioriterat område 1: Hållbart fiske och återställande och skydd av vattenmiljön	12
Prioriterat område 2: Hållbart vattenbruk samt hållbar förädling och marknad	39
Prioriterat område 3: Möjliggöra hållbar blå ekonomi i kust-, ö- och inlandsområden samt främja utvecklingen av fiske- och vattenbrukssamhällen	58
Prioriterat område 4: Havspolitik	65
2. Prioriteringar (åtgärder som finansieras och indikatorer)	73
2.1 Andra prioriteringar än tekniskt bistånd	73
Prioritering 1: Hållbart fiske och återställande och bevarande av akvatiska biologiska resurser	73
Prioritering 2: Hållbart vattenbruk, beredning och marknad	81
Prioritering 3: Möjliggörande av hållbar blå ekonomi i kust-, ö- och inlandsområdena samt främjande av utvecklingen av fiske- och vattenbrukssamhällen	88
Prioritering 4: Havspolitik	89
2.1.2 Indikatorer	91
2.2 Prioriteringar för tekniskt bistånd	99
2.2.1 Prioritering för tekniskt bistånd enligt artikel 36.4 i förordningen om gemensamma bestämmelser (upprepas för varje sådan prioritering för tekniskt bistånd)	99
3. Finansieringsplan	100
4. Nödvändiga villkor	101
Nationellt handlingsprogram för FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2020–2023	110
5. Programmyndigheter	114
6. Partnerskap	115
7. Kommunikation och transparens	117
8. Användningen av enhetskostnader, enhetsbelopp, schablonsatser och finansiering som inte är kopplad till kostnaderna	119

1. Programstrategi: centrala utvecklingsutmaningar och verksamhetspolitiska svar

De centrala målen för programmet är att stödja en hållbar tillväxt inom fiskerinäringens bransch, trygga förutsättningarna för primärproduktionen, påskynda förnyelse och innovationer samt att ta bättre hänsyn till miljöfrågor. Många utvecklingstrender stöder tillväxtmöjligheterna i branschen: efterfrågan på fisk ökar eftersom konsumenterna vill ha närproducerad, hälsosam och ansvarsfullt producerad mat. Även förändringarna i klimatet och miljön ökar kraven på hållbarhet och ansvarsfullhet inom matproduktionen. Hälsorelaterade och ekonomiska kriser samt störningar på livsmedelsmarknaden framhäver den nationella försörjningsberedskapens och självförsörjningens betydelse. En hållbar tillväxt inom fiskerinäringen har därför positiva effekter på såväl ekonomin, folkhälsan som klimatet och miljön.

Målet är att finländarnas fiskkonsumtion före 2030 ska ha ökat till två portioner per vecka. Som grund för tillväxten behövs en starkare primärproduktion: målet är att användningen av i synnerhet underutnyttjade fiskarter ska öka och att en allt större andel av strömmingsfångsten ska användas inom den inhemska livsmedelsproduktionen. Inom vattenbruket är målet att fördubbla produktionen med beaktande av en god miljöstatus. Därtill eftersträvas en ökad export av fiskprodukter och ett större värde för den. Genom att stödja dessa utvecklingslinjer strävar man efter att skapa 1 500 nya arbetstillfällen inom fiskerinäringen.

Tillväxtn målet anknyter på många sätt till klimat- och miljöfrågorna. Att ersätta övrigt djurprotein med fisk minskar koldioxidavtrycket av kosten. Genom fisket avlägsnas dessutom näringsämnen som finns i vattendragen från tidigare, vilket minskar eutrofieringen. Både inom fisket och vattenbruket beaktas djurens välbefinnande i allt högre grad. Målet är att det ökade intaget av fisk och företagsverksamheten inom fiskerinäringen ska ha betydande och välkända positiva effekter på den finländska ekonomin, miljön och folkhälsan.

Programmets mål ska uppnås genom att man stöder såväl allmännyttiga som företagens egna utvecklings- och innovationsprojekt och påskyndar samarbetet mellan den offentliga och privata sektorn med hjälp av innovationsprogram. Under programperioden strävar man efter att införa finansieringsinstrument som förbättrar i synnerhet fiskeriföretagens möjligheter att få finansiering i form av lån. Innovativa och administrativt lätta finansieringsmodeller utvecklas för att genomföra små utvecklingsprojekt inom företag samt allmännyttiga miljöåtgärder inom vilka man kan utnyttja de möjligheter som de enklare kostnadsmodellerna medför. Man satsar på åtgärder som förbättrar fiskbeståndens och vattenmiljöns status. Dessutom utnyttjas en verksamhetsmodell för lokal utveckling som beaktar regionernas behov och styrkor. Även effektiv myndighetsverksamhet, inklusive fiskerikontroll och datainsamling, spelar en viktig roll när det gäller att uppnå programmets mål.

Beredningen av programmet har för Fastlandsfinlands del styrts av programmet för främjande av inhemska fisk som grundar sig på regeringsprogrammet och som antagits i form av statsrådets principbeslut den 9 juli 2021. Programmet ställer upp nationella mål för att öka konsumtionen av fisk och i synnerhet användningen av inhemska fisk. De val som fastställs i programmet grundar sig förutom på programmet för främjande av inhemska fisk även på en analys av fiskerinäringens nuläge, en SWOT-analys och framtidsscenario som utarbetats i samarbete med intressentgrupper och forskare.

För genomförandet av programmet på Åland svarar Ålands landskapsregering. För Ålands del har beredningen grundat sig på Ålands regeringsprogram, utvecklings- och hållbarhetsagendan för landskapet Åland och Ålands hållbara livsmedelsstrategi. Ålands landskapsregering kommer även att arbeta för att främja målen i programmet för främjande av inhemsk fisk. Enligt hållbarhetsagendan för Åland är målet att vara självförsörjande på fisk från livskraftiga bestånd 2030. I fråga om vattenbruket lyfter landskapsregeringen i sitt regeringsprogram fram odlad fisk som ett hälsosamt livsmedel och en viktig exportprodukt samt framhäver näringsgrenens betydelse för en livskraftig skärgård genom att den skapar arbetstillfällen.

Centrala utmaningar och att svara på dem

Stöd för hållbar tillväxt i branschen

Den ökade efterfrågan på fisk är en positiv utmaning och för att svara på den krävs hållbar tillväxt i branschen. För att öka användningen av inhemsk fisk krävs nya verksamhetsmetoder och produkter. Tillväxtpotentialer finns i synnerhet inom odlad fisk och när det gäller att hållbart öka användningen av underutnyttjade fiskarter och höja förädlingsgraden. På grund av Östersjöns sårbara tillstånd kräver en ökning av vattenbruket nya innovationer och investeringar i miljövänliga verksamhetsmetoder. Det är även möjligt att måttligt öka produktionsvolymerna för vissa traditionella värdefulla vilda fiskarter. En del av den ökade fiskkonsumtionen kan ske med hjälp av importerad fisk. Importerad fisk möjliggör en jämn råvaruström för förädlingsindustrin och handeln, vilket även stöder användningen av inhemska fiskarter.

Förädlingsindustrin har en viktig roll när det gäller att ta fram produkter som intresserar konsumenterna och framför allt att öka exportens värde. Den finländska fiskhandeln och fiskförädlingen har ökat avsevärt under den tid som Finland varit medlem i EU, men tillväxten har i hög grad grundat sig på importerad lax. År 2019 förädlades över 76 miljoner kilo fisk i Finland och de främsta arterna var strömming, lax och regnbågslax. Förädlingen av strömming hänför sig dock i huvudsak till foderanvändning och export med litet mervärde, och endast cirka 4 procent förädlas för inhemsk livsmedelsanvändning. Målet är därför att öka livsmedelsanvändningen av strömming bland annat med hjälp av nya produkter. Även fiskmarknaden har vuxit, men tillväxten grundar sig i hög grad på import från utlandet. År 2019 konsumerade finländarna i snitt 13,5 kilo fisk (filévikt) per år, varav 3,5 kilo inhemsk fisk och 10 kilo utländsk fisk. Målet är att fiskprodukternas sammanlagda värde ska öka från 1,6 miljarder euro till 2 miljarder euro och att underskottet i fiskprodukternas handelsbalans ska minska från 357 miljoner euro till 282 miljoner euro under programperioden.

En hållbar tillväxt inom fiskerinäringen stöder också målen för Europeiska unionens gröna omställning. Enligt strategin Från jord till bord bör livsmedelsindustrin göra det lättare för konsumenterna att övergå till en hälsosam och hållbar kost. Högklassiga och hälsosamma fiskprodukter samt omsorg om miljön och djuren är centrala mål även i Finlands program, och aktörerna i branschen behöver stöd för en utveckling och investeringar som främjar målen i EU:s gröna giv. Kraven på hållbar verksamhet medför inte bara ansvar utan även nya möjligheter för aktörerna i livsmedelskedjan. Ett mål i strategin Från jord till bord är att belöna de aktörer som redan har övergått till hållbara förfaranden, möjliggöra en likadan övergång för andra aktörer och skapa nya möjligheter för företag som bedriver hållbar verksamhet.

Kommunikationen spelar en viktig roll i denna övergång. I Finland har man utmärkta möjligheter att med hjälp av fisk svara på konsumenternas önskemål om hållbar, ansvarsfull och hälsosam mat. För att kunskapen om de många fördelarna med fisk ska spridas effektivt till konsumenterna och

hela samhället bör man satsa på att öka den uppdaterade informationen om fisk och uppmuntra till en öppen dialog. I takt med att hållbarheten och ansvarsfullheten i branschen ökar ytterligare och även konsumenterna och intressentgrupperna blir medvetna om detta ökar konkurrenskraften i hela branschen. I enlighet med strategin Från jord till bord är det viktigt att ansvarsfullheten betraktas som en konkurrensfördel och en satsning på branschens framtid, inte bara som en kostnad.

I takt med att branschen växer är det nödvändigt att ansvarsfullheten upprätthålls och utvecklingen fortsätter. Det är viktigt att även i framtiden sörja för fiskprodukternas spårbarhet och övervakning. Kvalitetsarbetet fortsätter genom att man inleder ett utvecklingsprogram för fiskens livsmedelskvalitet. För att utveckla ansvarsfullheten inleds även ett välfärdsprogram för fisk i syfte att utveckla fiskens hälsa och välfärd samt öka forskningsinformationen om dessa både inom vattenbruket och fisket. Utvecklingsprogrammen för livsmedelskvalitet och välfärd ska genomföras i samarbete mellan den privata och den offentliga sektorn.

Tryggande av förutsättningarna för primärproduktionen

En annan viktig utvecklingsutmaning är att trygga förutsättningarna för primärproduktionen. Primärproduktionens kontinuitet och tillväxt är viktiga i många avseenden: tillgången på inhemsk fisk stöder utvecklingen av fiskförädlingen och fiskhandeln och svarar på konsumenternas önskemål om hälsosammare, klimatvänligare närproducerad mat. Inhemsk vild och odlad fisk har en klart mindre klimat- och miljöpåverkan jämfört med den övriga produktionen av djurprotein. Även ansvarsfullheten är i allmänhet större än för importerad fisk, eftersom de fiskbestånd som är föremål för kommersiell fångst i Finland i regel är i bra skick. Inhemsk fisk har även betydelse för försörjningsberedskapen och livsmedelsproduktionens självförsörjning, och att trygga tillgången till inhemsk fisk är viktigt med tanke på krissituationer där leveranskedjorna för utländsk fisk rubbas.

Utmaningarna inom primärproduktionen varierar beroende på bransch och region. Vattenbrukets produktionsvolym har under programperioden 2014–2020 börjat växa igen efter en lång jämn period. År 2019 odlades i Finland 15,3 miljoner kilo matfisk och matfiskproduktionens värde uppgick till 69,8 miljoner euro. Olika stora fiskyngel, med undantag av nykläckta yngel, producerades för utplantering och fortsatt odling till en volym om sammanlagt cirka 50 miljoner individer. Yngelproduktionens värde uppgick år 2019 till 19,6 miljoner euro. För att säkerställa målen för en god miljöstatus har man kunnat öka produktionen i havet och insjöarna endast måttligt, och satsningarna har fokuserats på odling i cirkulerande vatten och havsteknologi. En utmaning med odlingen i cirkulerande vatten har dock hittills varit att skapa en ekonomiskt lönsam matfiskproduktion. Vattenbruket sysselsatte år 2017 cirka 340 personer.

Fiskfångsten i havsområdet hade 2019 en volym om cirka 135 miljoner kilo och ett värde på cirka 36 miljoner kilo. Fångsten består i huvudsak av strömming och vassbuk, och trålfiskets andel av den totala fångsten är mycket stor. Avkastningen på trålfiske har varit på en bra nivå, medan fångsten inom kustfisket har minskat i synnerhet i fråga om traditionell värdefisk. Fisket av nors och karpfisk har ökat, men fiskarna får ett lägre pris för dem jämfört med exempelvis lax, gös och sik. Antalet kustfiskare har fortsättningsvis minskat. År 2019 fanns det i havsområdet cirka 400 fiskare med fiske som huvudsyssla och cirka 1 800 fiskare med fiske som bisyssla. Centrala utmaningar inom det småskaliga kustfisket är fortfarande de problem som orsakas av säl och skarv samt fiskarnas höga medelålder och det minskade antalet heltidssysselsatta fiskare. Framtidsutsikterna för insjöfisket har varit ljusare än för kustfisket. Fångsterna inom insjöfisket har ökat sedan början av 2010-talet och även fångstens värde har ökat betydligt. År 2019 uppgick fångsten inom det kommersiella insjöfisket till cirka 6,4 miljoner kilo och dess värde var cirka 17 miljoner euro. Också antalet fiskare har gradvis ökat och branschen har investerat i tillväxt och

framtidsplaner. År 2019 fanns det i insjöområdet cirka 300 fiskare med fiske som huvudsyssla och cirka 1 300 fiskare med fiske som bisyssla.

Centrala frågor som måste lösas inom primärproduktionen är hur man kan minska de skador som orsakas fisket och vattenbruket av säl och skarv, hur tillgången på fisketillstånd för lokala, privata vattenområden kan förbättras, hur man kan underlätta för nya fiskare att etablera sig i branschen samt hur man kan förbättra den småskaliga produktionens lönsamhet och trygga dess kontinuitet. En utmaning inom vattenbruket är att öka produktionen utan att äventyra en god vattenstatus. Inom fisket och vattenbruket behövs även åtgärder för anpassning till klimatförändringen.

Lösningar på de problem som orsakas av säl och skarv söks med hjälp av forskning och innovationsverksamhet. Nya lösningar utvecklas i synnerhet inom innovationsprogram i samarbete mellan forskare och fiskare. Fiskarnas investeringar i förebyggandet av skador kan stödas med förhöjt investeringsstöd. Inom fisket fortsätter även kompenseringen av skador orsakade av säl. Också inom vattenbruket stöds investeringar och utvecklingsåtgärder avsedda att förebygga skador. En fortsatt dialog behövs. Målet är en fungerande samexistens mellan fiske, vattenbruk, säl och andra djur som orsakar skador.

Nya fiskares möjligheter att etablera sig i branschen underlättas genom ett startstödssystem. Inom ramen för startstödssystemet utreds möjligheten att införa ett finansieringsinstrument som rent allmänt gör det lättare för mikroföretag samt små och medelstora företag inom fiskerinäringen att få lån.

Fiskeverksamhetens lönsamhet och kontinuitet stöds genom finansiering av utvecklings- och investeringsprojekt inom vilka man söker och tar i bruk lösningar för att utveckla verksamheten. Strategiskt viktiga projekt kan beviljas förhöjt stöd. Sådana projekt kan vara till exempel att förebygga skador orsakade av säl samt öka livsmedelsanvändningen av underutnyttjade fiskarter på ett hållbart sätt. Det är även viktigt att utveckla och upprätthålla central infrastruktur, såsom hamnar. I många europeiska länder har inrättandet av producentorganisationer för fiske och vattenbruk stärkt lönsamheten i branschen och förbättrat primärproduktionens förmåga att anpassa sig till fluktuationerna på marknaden. Genom att utveckla branschen och hitta lösningar på dess utmaningar ökar tilltron till verksamhetens lönsamhet och kontinuitet både bland aktörerna i branschen och bland utomstående, vilket möjliggör investeringar och utveckling av verksamheten. Utvecklingen av branschen och effektiviseringen av dess lönsamhet ökar också dess attraktivitet och lockar nya fiskare till branschen.

Inom fisket är målet att genom att förbättra verksamhetens lönsamhet, underlätta för nya fiskare att etablera sig i branschen och minska skador orsakade av säl bidra till att antalet fiskare i insjöområdet i slutet av programperioden ska börja öka klart och att antalet fiskare i kustområdet ska sluta minska.

Centralt inom vattenbruket är att möjliggöra tillväxt på ett sådant sätt som inte äventyrar en god vatten- och havsstatus. Tillstånd, lokaliseringstyrning, lösningar för cirkulär ekonomi och utveckling av ny teknologi spelar en central roll. Beviljandet av tillstånd bör utvecklas i en mer förutsägbar riktning och här kan man ta hjälp av de utvärderingsmetoder och modeller för miljökonsekvensbedömning som utvecklats i samarbete mellan tillståndsmyndigheterna och forskarna. Dessutom bör lokaliseringstyrningen vidareutvecklas så att den får en klarare roll i tillståndsprövningen och så att vattenbruksproduktionen kan styras till sådana områden där produktionen kan öka i enlighet med miljömålen. Även utvecklingen av en cirkulär ekonomi och utsläppsbaserade tillstånd stöder en hållbar tillväxt inom vattenbruksproduktionen: genom att

definiera och öka användningen av Östersjöfodret, som grundar sig på principen om cirkulär ekonomi, kan man minska vattenbrukets miljökonsekvenser och genom att bevilja utsläppsbaserade tillstånd kan man uppmuntra till att ta fram och införa hållbara lösningar som främjar en god vatten- och havsstatus. En mer omfattande tillväxt inom vattenbruket kommer sannolikt att ske i första hand vid högtekniska anläggningar för vattencirkulationsodling och inom den produktion i yttre skärgården och på öppna havet som grundar sig på återvinning av näringsämnen, förutsatt att miljömålen inte äventyras. Målet inom vattenbruket är att fördubbla produktionsvolymen före 2030 med beaktande av en god miljöstatus.

Som en följd av klimatförändringen måste man å ena sidan anpassa fiske- och vattenbruksverksamheten till den föränderliga miljön, å andra sidan minska branschens egen klimatpåverkan i enlighet med EU:s klimatmål. Till exempel måste säkerheten inom fisket förbättras i takt med att extrema väderleksfenomen blir vanligare. Även inom vattenbruket är det viktigt att hitta lösningar för att skydda sig mot stormar och förbättra säkerheten. Inom den långt från kusten belägna produktionen måste nya digitala lösningar utvecklas för att kunna fjärrstyra och automatisera de anläggningar som ligger på långt avstånd och eventuellt under ytan. Inom vattencirkulationsodling är det möjligt att kontrollera produktionsförhållandena i skyddade produktionslokaler. Det är även viktigt att utveckla de odlade fiskbestånden så att de kan anpassas till de nya produktionsmetoderna och så att de allt bättre tål de potentiellt högre temperaturerna. Inom fiskerinäringsbranschen kan man bidra till att dämpa klimatförändringen inte bara genom att göra verksamheten mer energieffektiv utan även genom att främja en ökad fiskkonsumtion, eftersom fisk är ett hållbarare alternativ än övriga djurprotein med tanke på klimatet.

Förnyelse och innovationer

Det tredje centrala målet för programmet är att påskynda förnyelse och innovationer. Här spelar den innovationsprogrammodell som infördes under programperioden 2014–2020 en stor roll och den kommer att föras vidare och utvecklas. Även i fortsättningen utser man via ett ansökningsförfarande en aktör som ansvarar för samordningen och kommunikationen av programmen, och den verksamhetsmodell som grundar sig på ett starkt partnerskap mellan den privata och offentliga sektorn och syftar till praktisk utveckling förs vidare. Som ett nytt element utarbetas inom programmen forsknings- och utvecklingsagendor som ska upprätthållas och användas för att effektivare anvisa finansiering till centrala utmaningar och påverka internationella finansieringsansökningar. Verksamhetsmodellen omarbetas samtidigt så att den blir mer företagsorienterad för att programmets direkta inverkan på verksamheten i branschen ska öka. Därtill förbättras samarbetet mellan den privata och offentliga sektorn genom att förhöjt investeringsstöd beviljas företag som har ingått ett mångårigt avtal om forskningssamarbete med ett forskningsinstitut. Till de planerade innovationsprogrammen hör ett partnerskapsprogram för forskare och fiskare, ett innovationsprogram för vattenbruk, ett utvecklingsprogram för nya högkvalitativa produkter, ett miljöprogram och ett kvalitets- och marknadsföringsprogram. Hur den finansiering som anvisas programmen ska användas beskrivs i närmare detalj i en separat användningsplan.

Förnyelsen i branschen stöds genom att man förutom allmännyttiga utvecklingsprojekt understöder företagens egna utvecklingsprojekt. Förutom vanliga utvecklingsprojekt kan företagen utnyttja den nya modellen för innovations- och utbildningssedlar med vilka de kan genomföra mindre utvecklingsåtgärder eller skaffa kompetens genom ett lättare ansökningsförfarande. Man kan få en innovationssedel till exempel för en utomstående forskares arbetsinsats. Målet är att företagen ska kunna utveckla sin verksamhet snabbt och smidigt.

Investeringsstöd anvisas i synnerhet till åtgärder som påskyndar moderniseringen, och strategiskt viktiga frågor, såsom att öka användningen av underutnyttjade fiskarter eller minska skador orsakade av säl, kan finansieras med förhöjt stöd även inom investeringsprojekt.

Hög kvalitet och produktutveckling spelar en viktig roll när det gäller att svara på konsumentefterfrågan. För att öka livsmedelsanvändningen av i synnerhet strömming och underutnyttjade fiskarter måste man ta fram nya produkter som intresserar konsumenterna. Användningen av fisk ökas även inom matlagningen utanför hemmet genom att man utvecklar de offentliga upphandlingarna och tar fram fiskprodukter som passar storkökens behov. Utvecklingen kan påskyndas till exempel genom tävlingar, innovativa upphandlingsförfaranden och utvecklingssamarbete mellan den offentliga och privata sektorn. Därtill behövs utveckling av kvaliteten, logistiken och produktionsmetoderna för att i synnerhet underutnyttjade fiskarter ska kunna användas av konsumenter och storkök på ett sätt som är lönsamt ur företagarnas perspektiv.

Med tanke på effektiviseringen och utvecklingen av branschen är det även ytterst viktigt att utnyttja digitala arbetsredskap. Digitaliseringen påskyndas inom ramen för innovationsprogrammen genom att inleda projektet Älykäs kalatalous. I synnerhet det företagsorienterade utvecklingsarbetet påskyndas för att man ska kunna införa nya verksamhetsmodeller och lösningar för fjärrstyrning, datorseende, automatisering, dataanvändning och plattformsekonomi. Inom primärproduktionen kan digitaliseringen och automatiseringen leda till effektivare verksamhet samt minska de tunga arbetsmomenten liksom även verksamhetens miljökonsekvenser. Att förbättra tillgången på information med hjälp av digitala lösningar hjälper hela värdekedjan att effektivisera sin verksamhet i och med att fiskare, logistikföretag samt köpmän och förädlare får information om den tillgängliga fångsten, åtgången på fisk och logistiktjänsterna. Även konsumenterna gynnas av att informationen om fiskprodukterna blir bättre.

Investeringar i anslutning till moderniseringen kan stödas även genom nya finansieringsinstrument, såsom lån och garantier. Med hjälp av finansieringsinstrumenten strävar man efter att påverka de osäkerhetsfaktorer och marknadsstörningar som förknippas med finansieringen i branschen. Moderniseringen av fartygsbeståndet i Finland är nödvändigt särskilt för att öka säkerheten och arbetsergonomin liksom även produktionen av fisk av livsmedelskvalitet. Finansieringsinstrumenten kan även användas för att göra det lättare för nya fiskare att etablera sig i branschen samt för att förbättra möjligheterna för mikro-, små- och medelstora företag inom fiskerinäringen att få finansiering. Med de nya finansieringsinstrumenten eftersträvas även en hävstångseffekt för att öka den privata finansieringen.

Främjande av miljöns och fiskbeståndens status

Det fjärde centrala målet i programmet är att förbättra miljöns och fiskbeståndens status. Förutsättningar för en livskraftig fiskerinäring är en hållbar användning av fiskbestånden och en god miljöstatus. De fiskbestånd i Finland som är föremål för kommersiellt fiske är i regel i bra skick och fisket är på en hållbar nivå. Tillståndet för vissa fiskarter som inte är föremål för kommersiellt fiske är dock oroväckande och i synnerhet vandringsfiskens situation är dålig.

Östersjön visar tecken på återhämtning, även om havets tillstånd som helhet fortfarande är dåligt. Situationen är oftast bäst i de områden där den mänskliga verksamheten är minst, såsom på öppna havet. Det största problemet i det finska havsområdet är övergödning. Punktbelastningen har minskat avsevärt under de senaste årtiondena men den spridda belastningen har inte ändrats märkbart trots vattenvårdsåtgärderna. Enligt den ekologiska statusklassificeringen för ytvatten i

inlandet är nästan 90 procent av insjöarealen och en tredjedel av älvarna i bra eller utmärkt skick. Nästan alla större älvar i Finland som rinner ut i Östersjön är utbyggda, varför deras ursprungliga vandringsfiskbestånd har försvunnit. Torne älv är dock den största laxälven i Europa som strömmar fritt. Älven är nästan i naturtillstånd och yngelproduktionen i älven står för en stor andel av den lax som vandrar till Östersjön och förökar sig naturligt.

Även globalt är det framöver allt viktigare att trygga den biologiska mångfalden i och med att biodiversiteten i världen försämras på ett oroväckande sätt. Enligt EU:s strategi för biologisk mångfald utgör den minskade biodiversiteten i naturen ett hot mot vårt livsmedelssystem och den äventyrar livsmedelssäkerheten och födan. Att bevara mångfalden bidrar i sin tur till en hälsosam och näringsrik kost och förbättrar utkomstmöjligheterna på landsbygden. Att fiskbestånden och naturmiljöerna förblir livskraftiga är viktigt även med tanke på fiskerinäringens kontinuitet. Således är ett av de genomgående strategiska valen i programmet att satsa på miljöåtgärder. Inom alla beviljade stöd iakttas principen om att undvika väsentlig skada (do no significant harm). I fråga om fisket är en allmän princip i programmet att inte bevilja finansiering från fonden för sådana åtgärder som strider mot EU:s långåriga fiskevårdsplaner.

Målen enligt strategin för biologisk mångfald stöds ur många olika finansieringskällor, och EHFVF-programmets finansiering anvisas i synnerhet till åtgärder som gäller fiskbeståndens status. Inrättandet av de skyddade områden som ingår i målet om en skyddsareal på 30 procent enligt strategin för biologisk mångfald finansieras inte från EHFVF-programmet, men sådana åtgärder som gäller skötseln och användningen av fiskbestånden inom de skyddade områdena kan stödas. Därtill kan man även stödja identifieringen och kartläggningen av OECM-områden, dvs. områden för vissa andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder, i synnerhet när det gäller skyddet av fiskbestånden och deras livsmiljöer. Iståndsättningar av miljön och projekt för att förbättra fiskbeståndens status kan inledas inom ramen för miljöprogrammen samt som mindre enskilda projekt till exempel i anslutning till iståndsättningen av förökningsområden för fisk eller skyddet av hotade arter. Eftersom iståndsättningar ofta är mycket resurskrävande är det viktigt att utveckla nya finansierings- och verksamhetssätt för att effektivisera och crowdsourca dem. Därför utvecklas inom programmet bland annat resultatbaserade finansieringsmodeller där förutsättningarna att få finansiering binds till verksamhetens resultat, och man testat iståndsättningssedlar och crowdsourcingsmodellen för att enkelt kunna genomföra mindre iståndsättningsprojekt. På så sätt kan man undvika överlappande finansiering och anvisa EHFVF-medlen så effektivt som möjligt: det finns knappt någon annan finansiering för att stödja iståndsättningar av fiskbeståndens status och livsmiljöer i synnerhet i havsområdena, om man bortser från mer omfattande miljöiståndsättningar.

Den biologiska mångfalden tryggas även genom flera åtgärder som stöds via fonden. Bättre selektivitet inom fisket stöds även i fortsättningen för att man ska kunna skydda hotade fiskarter och rikta in sig på individer av en viss storlek inom fångsten av de bestånd som är föremål för kommersiellt fiske. Utvecklingen av selektiva fångstredskap skyddar även exempelvis fåglar och havslevande däggdjur från att fastna i redskapen. Säljar skyddas även genom att man minskar de problem som de orsakar för fisket och vattenbruket till exempel med hjälp av sälskrämmor och genom att ersätta de skador som sälarna orsakar fisket – målet är en fungerande samexistens för sälpopulationerna och fisket. I det innovationsprogram som fokuserar på fiskerinäringens miljöfrågor främjas iståndsättningar av fiskbestånden och vattenmiljöerna, utvecklas finansieringsmodeller i anslutning till dem och ökas informationen och kunskapen om dem. Genom fiskerikontroll säkerställer man att verksamheten i branschen bedrivs på ett ansvarsfullt sätt och att reglerna iakttas. Målet är en bättre status såväl för de fiskbestånd som är föremål för kommersiellt

fiske som för de hotade fiskbestånden. Den biologiska mångfalden stöds även genom att man främjar den kommersiella användningen av invasiva främmande arter. Målet är att minska de skador som främmande arter orsakar.

Ett strategiskt val i programmet är även en kraftig satsning på förvaltningen av fiskresurserna och övervakningen av den gemensamma fiskepolitiken, eftersom dessa har stor betydelse för främjandet av fiskbeståndens status i hela Östersjön. För att effektivisera övervakningen måste digitaliseringen utnyttjas vid utvecklingen av övervakningsmetoderna, tillräckliga resurser och ett smidigt samarbete säkerställas av myndigheterna och fungerande informationssystem implementeras.

Inom programmet för datainsamling om fiskerinäringen samlar man in uppgifter om de biologiska variablerna för de viktigaste fångstarterna inom det kommersiella fisket. De insamlade uppgifterna utnyttjas i ICES arbetsgrupper för beståndsuppskattning. Utifrån arbetsgruppernas rekommendationer fattar EU-kommissionen beslut om årliga fångstkvoter.

De uppföljningar av vandringsfisk (lax, öring och ål) i älvar och inom fångstprovtagning som utförs inom ramen för datainsamlingen samt insamlingen av information om bifångster inom det kommersiella fisket (hotade fiskarter, fåglar och havslevande däggdjur) främjar skyddsarbetet för hotade arter och bestånd och ökar informationen om fiskets konsekvenser för vattenmiljön.

Enligt EU:s strategi Från jord till bord ska alla aktörer i livsmedelskedjan bidra till att uppnå en hållbar livsmedelskedja, och detta är även utgångspunkten i det finländska programmet. Enligt strategin Jord till bord ska fiskare och vattenbruksaktörer utnyttjas till exempel tekniska, digitala och cirkuläreconomiska lösningar för att åstadkomma bättre klimat- och miljöresultat och anpassa sig till klimatförändringen. Lösningarna är resurskrävande men kan om de utfaller väl öka företagsverksamhetens avkastning och minska kostnaderna. Även i den europeiska gröna given konstateras det att fiskarna har en viktig roll när det gäller att bromsa upp klimatförändringen, skydda miljön och bevara biodiversiteten. Genom fisket avlägsnas också sådana näringsämnen som hamnat i vattendragen tidigare. I Europeiska kommissionens havsområdesanalys betonas även vikten av tillväxt inom vattenbruket för att minska livsmedelsproduktionens koldioxidavtryck. I takt med att produktionen ökar gäller det dock att se till att den är miljövänlig. Som man konstaterar i havsområdesanalysen ligger det också i fiskerinäringsbranschens eget intresse att utveckla verksamheten så att den bättre beaktar miljön och fiskbeståndens status – såväl företagarna, konsumenterna som miljön vinner på att utveckla hållbara förfaranden och investeringar i anslutning till dem. Olika frivilliga kvalitets-, hållbarhets- och ansvarscertifikat hjälper konsumenterna att identifiera högklassiga produkter och produkter som har producerats ansvarsfullt med tanke på miljön. Inom ramen för programmet kan man stödja företagets åtgärder för att införa olika frivilliga certifieringssystem.

Effektiv och resultatrik myndighetsverksamhet

För att uppnå målen i programmet krävs effektiv myndighetsverksamhet. Den offentliga sektorn ska dels möjliggöra utvecklingen av branschen, dels säkerställa en hållbar verksamhet. Det innebär att stödja innovationer och förnyelse, styra finansieringen till åtgärder som skapar hållbar tillväxt samt se till att samarbetet mellan närings- och miljömyndigheterna fungerar smidigt. De gemensamma målen ska identifieras och gemensamma lösningar på konflikter sökas aktivt så att branschen kan växa och utvecklas och en god miljöstatus kan säkerställas. Förvaltningen ska fungera på ett kostnadseffektivt och kundorienterat sätt.

Viktigt är även att programmet kontinuerligt utvärderas och prognostiseras. Genomförandet av de uppställda målen följs upp systematiskt tillsammans med utvärderingsteamet och intressentgrupperna och orsakerna bakom utvecklingen analyseras så att man kan reagera på ändringar snabbt. Principerna för och allokeringen av finansieringen kan justeras om målen inte framskrider som förväntat eller om det sker förändringar i omvärlden. Förvaltningen ska också kunna reagera snabbt på yttre störningar som drabbar branschen, såsom hälsorelaterade eller ekonomiska kriser. Därför ska utvärderingen omfatta hela den nationella fiskerinäringens genomslagskraft. Med hjälp av informationen om den förbättras effektiviteten och öppenheten i förvaltningen och dialogen i fiskerinäringens politik främjas.

Som ett led i effektiviseringen av myndighetsverksamheten utvecklas övervakningen av fisket och informationsinsamlingen i anslutning till den i en effektivare och lönsammare riktning. Samtidigt är det även viktigt att säkerställa tillräckliga resurser för verksamheten så att de lagstadgade uppgifterna inte äventyras. För att utveckla övervakningen har en separat strategi utarbetats för programperioden. För att uppnå strategins mål behövs stöd från fonden i synnerhet när det gäller att testa och ta i bruk modern teknik samt utveckla informationssystem och elektroniska redskap. Nya tekniska lösningar ska om möjligt utnyttjas till exempel vid vägning och fjärrövervakning. Målet är att under programperioden helt och hållet slopa anmälningarna på papper och stödja aktörernas anskaffningar av utrustning som möjliggör elektroniska uppföljnings- och rapporteringsförfaranden. Man ska utveckla system som gör det möjligt för aktörerna att komma åt sina uppgifter och sköta sina ärenden elektroniskt. För fiskeövervakarna utvecklas fungerande mobilapplikationer för att effektivisera arbetet på fältet.

Den biologiska samt statistiska och ekonomiska informationsinsamlingen som ingår i programmet för datainsamling om fiskerinäringen utvecklas kontinuerligt i samarbete med de internationella samarbetsorganen, av vilka de viktigaste är Internationella Havsforskningsrådet ICES, Östersjöområdet och Nord- och Östatlantens regionala samarbetsorgan, RCG Baltic och RCG NANSEA, samarbetsgruppen för ekonomisk datainsamling RCG ECON och den vetenskapliga, tekniska och ekonomiska kommittén för fiskerinäringen STECF.

Lokal utveckling

Samhällelig lokal utveckling har pågått utifrån principen nerifrån upp inom fiskerinäringen redan under två programperioder. Under perioden 2014–2020 verkade i Finland 10 lokala verksamhetsgrupper inom fiskerinäringen, vars finansiering uppgick till sammanlagt 9,5 miljoner euro. Grupperna var aktiva inom de områden som är viktiga för fiskerinäringen i Finland och som varierar sinsemellan: de har olika styrkor och svagheter och de påverkas av olika möjligheter och hot. Det är ofta lokala behov som ligger till grund för att lösa centrala utmaningar i branschen, utveckla nya verksamhetsmetoder och inleda miljöprojekt, och dessa gynnas av den lokala kunskapen och kompetensen. Verksamhetsmodellen erbjuder därför bra förutsättningar för att utveckla fiskerinäringen utifrån regionala premisser.

Den lokala utvecklingen beräknas medföra mervärde för fiskerinäringen eftersom den aktiverar regionala aktörer, initierar verksamhet, gör det möjligt för människorna att delta i utvecklingen av fiskerinäringen i sitt område samt stimulerar det sektorsövergripande samarbetet och bidrar till en mångsidigare finansiering av fiskerinäringens projekt. Målet är dels att främja fiskerinäringens betydelse och acceptans på lokal nivå, dels att öka den lokala verksamhetens genomslagskraft genom att skapa samarbetsnätverk, utnyttja olika finansieringskällor och resurser samt sprida god praxis från en region till en annan. Den lokala utvecklingen främjar de mål som är viktiga för programmet som helhet: att skapa tillväxt och förnyelse i branschen, att lösa utmaningarna inom

primärproduktionen och att skapa ekologisk hållbarhet. Eftersom utmaningarna och möjligheterna varierar på olika håll i Finland behövs det lokala lösningar för att främja de gemensamma målen.

Modellen för lokal utveckling förs vidare och utvecklas för att den allt bättre ska svara mot utmaningarna i branschen och för att de regionala perspektiven, kunskaperna och nätverken ska medföra allt större nytta. De begränsade resurserna i verksamheten kan utnyttjas effektivare då det nationella och regionala samarbetet intensifieras och nya digitala möjligheter utnyttjas. Tack vare en smidig verksamhet kan man göra försök på lokal nivå och starta upp projekt snabbt för att senare ta modell av dem i andra områden. Även Leader-verksamheten inom fiskerinäringen bör göras mer känd och kommunikationen förbättras. Ett centralt instrument för att utveckla verksamheten är inrättandet av ett nationellt nätverk.

Havspolitik

Den funktionella helhet som bildas av de marina näringarna, dvs. havsklustret, har stor ekonomisk betydelse för Finland. Det omsatte år 2018 över 14 miljarder euro och sysselsätter närmare 50 000 personer. Havsklustret och dess ekonomiska ekosystem är en betydande ekonomisk faktor och det har till dags dato fortsatt att växa stadigt. Även den arktiska kompetensen är på hög nivå. Av Finlands utrikeshandel transporteras över 80 procent sjövägen så sjöfartsnäringarna har en viktig roll inom havsklustret. Digitaliseringen och automatiseringen av havsklustret hör till Finlands starka sidor och är en viktig del av den hållbara blåa ekonomin i Europa. Även hållbar användning av marina naturresurser är av tradition ett område som Finland är bra på och som även omfattar många immateriella värden.

Finansieringsmöjligheterna enligt förordningen om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden begränsar sig i fråga om havspolitik till marin kompetens, utveckling av den gemensamma miljön för informationsutbyte i anslutning till övervakningen av havsområdet och samarbete inom kustbevakningen. Därför analyseras den havspolitiska helheten i programmet endast ur dessa synvinklar.

I fråga om den marina kompetensen accentueras behovet av att öka informationen om havet och den relaterade kompetensen samt de nya innovationerna i anslutning till dem. Uppdaterad och exakt information som knyts till geodata samt kostnadseffektiv insamling och delning av den liksom även datasäker hantering av informationen är centrala faktorer även vid utvecklingen av de marina myndighetsåtgärderna och användningen av marina naturresurser samt främjandet av en hållbar blå ekonomi.

Enligt havsförvaltningsplanens statusbedömning är Östersjöns status inte bra och den biologiska mångfalden fortsätter att minska. Miljön förändras snabbt och den nuvarande informationen om klimatförändringens konsekvenser och orsakerna till den minskade biodiversiteten är inte tillräcklig. Det behövs mer information även för att lösa långsiktiga miljöutmaningar (i synnerhet eutrofieringen). Klimatförändringen och de övriga förändringar som orsakas av mänsklig aktivitet belastar havet, vilket tar sig uttryck i exempelvis eutrofiering och ökad förorening. Dessa utvecklingsförlopp bromsar upp Östersjöns återhämtning. Att Östersjöns status förbättras är viktigt även med tanke på de marina näringarnas verksamhetsförutsättningar.

Genom att utveckla samarbetet mellan de olika aktörerna inom den marina sektorn kan man förbättra kostnadseffektiviteten för olika myndighetsåtgärder och effektivt utnyttja de möjligheter som nya tekniker medför inom övervakningen av havsområdet samt insamlingen av information om

havsmiljön. Utvecklingen av den gemensamma miljön för informationsutbyte (CISE) stöder de enhetliga och kostnadseffektiva åtgärderna och förbättrar myndighetsåtgärdernas genomslagskraft.

1.1 SWOT-analys, identifiering av behov och motiveringar (tabell 1A)

Prioriterat område 1: Hållbart fiske och återställande och skydd av vattenmiljön

Styrkor	<p>Fiske:</p> <p><i>Hållbara fiskemetoder och iakttagande av reglerna:</i> De fiskemetoder som används i Finland kan allmänt taget anses vara hållbara, till exempel bedrivs ingen bottentrålning. Tvångslossningen av fångst påverkar inte det finländska fisket eller övervakningen av det, eftersom fisket som bedrivs av finländska fartyg inte har problem med oönskade bifångster som kastas bort. Största delen av flottan utgörs av småskaliga fartyg under 12 meter som använder stående fångstredskap. När sälbestånden har ökat har selektivt fiske med ryssja ersatt nätfisket vid kusten. Övervakningen av fisket fungerar bra i Finland och mycket få allvarliga förseelser upptäcks. Även de lindriga förseelserna har minskat kraftigt i och med det påföljdsförfarande som infördes 2015.</p> <p><i>Effektivt fiske på öppet hav och aktörsspecifika fiskekvoter på havsområdet:</i> Trålfisket av strömming och vassbuk har koncentrerats till allt färre företag. Samtidigt har fisket på öppet hav utvecklats till en mycket professionell, effektiv och lönsam näring. Fångstmängderna har ökat trots att antalet fiskare och fiskefartyg har minskat. Branschen är en trovärdig aktör på marknaden. Det aktörsspecifika kvotsystemet hjälper företagen att planera in fisket enligt marknadens behov och minskar det konkurrensmässiga fisket. De stora trålarna har för det mesta varit nöjda med det nya systemet och de har vid behov köpt nya nyttjanderätter och kvoter.</p> <p><i>Tro på fiskerinäringen i inlandsvattnen och samarbete mellan fiskarna:</i> Framtidstro uppmuntrar till att investera och utveckla verksamheten. Branschen har fått nya företagare i inlandsvattnen. Mästar-gesällprojekt har hjälpt nya fiskare att komma in i branschen och det har stärkt det småskaliga kust- och insjöfisket.</p> <p><i>Partnerskap mellan forskning och fiskare:</i> I innovationsprogrammen för programperioden 2014–2020 har man skapat kontakter mellan fiskare och forskning och åstadkommit konkreta resultat till exempel när det gäller att lösa problem som orsakas av sälar. Man har varit nöjda med att samarbetet inleddes och man vill fortsätta och fördjupa det.</p> <p><i>Innovativitet och företaganda:</i> Fiskarna är beredda att utveckla sin verksamhet och pröva på nya idéer. Man är beredda att satsa mycket på företagsverksamheten och vågar ta risker.</p> <p>Datainsamling:</p> <p><i>Långa enhetliga tidsserier:</i> Samordningen av datainsamlingen på Östersjönivå inleddes 1999 och EU:s program för datainsamling om fiskerinäringen inleddes 2002. I Finland följde man redan innan dess Internationella havsforskningsrådets (ICES) anvisningar för insamling av biologisk data. Resultatet är långa och enhetliga tidsserier som gör det möjligt att göra tillförlitliga analyser. Datainsamlingen harmoniseras och</p>
---------	---

	<p>standardiseras delvis på EU-nivå, delvis på regional nivå i Östersjön, och samordningen på Östersjönivå har stärkts under de senaste åren. Även kvaliteten på den data som samlats in bedöms med standardiserade metoder.</p> <p><i>Informationens tillgänglighet:</i> EU:s datainsamlingsförordning innehåller bestämmelser om tillhandahållande av information, och finansieringen av datainsamlingen gör det möjligt att delta i sammanslagningen och utnyttjandet av nationell data på internationell nivå. Internationella kontakter ökar också den nationella kompetensen. Uppföljningsdata är också värdefull för forskningen, och den öppna publiceringen av data är en av datainsamlingsprogrammets styrkor.</p> <p><i>Kontinuitet:</i> De ekonomiska och andra förutsättningarna för effektiv verksamhet av hög kvalitet har tryggats för flera år. Uppföljningen av naturresurserna och nyttjandet av dem är ett långsiktigt arbete som förutsätter långa tidsserier som samlats in med standardiserade metoder. Kontinuiteten tryggas även av kunnig personal.</p> <p><i>Mångsidighet:</i> Naturresursinstitutet har mångsidig tvärvetenskaplig sakkunskap och data samlas in på ett mycket mångsidigt sätt från olika delområden inom fiskerinäringen. Forskningen har också en god regional täckning i Fastlandsfinland och på Åland.</p> <p>Övervakning:</p> <p><i>Modern övervakningsutrustning:</i> Tillsynsmyndigheterna har tillräckligt med fartyg och bilar. De har även tillgång till gränsbevakningsväsendets flygpatrullering.</p> <p><i>Operativ effektivitet och samarbete:</i> Gränsbevakningsväsendet har möjlighet att reagera snabbt på övervakningsbehov. En totalreform av datasystemet eKAKE har genomförts. GFP-övervakningen är riskbaserad, systematisk och horisontellt organiserad – samarbetet och kommunikationen mellan GFP-övervakningen och olika myndigheter fungerar.</p> <p><i>Kompetens:</i> NTM-centralens övervakare är erfarna, språkkunniga och är väl förtrogna med GFP-lagstiftningen och de verktyg som används vid övervakningen.</p> <p><i>Stärka en kultur där reglerna iakttas:</i> I och med införandet av administrativa påföljder har antalet förseelser minskat betydligt. Ett hjälpsamt och rådgivande grepp inom övervakningen har också främjat en kultur där reglerna iakttas.</p>
Svagheter	<p>Fiske:</p> <p><i>Små enheter, splittrad verksamhet och svag ekonomisk lönsamhet:</i> Små företag har svårt att få fiskeverksamheten ekonomiskt lönsam och har därför svårt att utveckla sin verksamhet eller göra investeringar. Den svaga lönsamheten hotar således i synnerhet kontinuiteten i det småskaliga kust- och insjöfisket. Lönsamhetsproblemen gör det också svårare för nya företagare att komma in i branschen och försvårar generationsväxlingar i företagen, eftersom dyra grundinvesteringar och ekonomisk osäkerhet inte lockar unga till branschen. Det förekommer också flaskhalsar i tillgången till finansiering och det är i synnerhet svårt att ordna säkerheter för lån. Branschen består av små, utspridda</p>

aktörer och har utmaningar med logistiken och effektiviteten. Långa avstånd försvårar utvecklingen av samarbetet till exempel i fiskehamnar eller med den övriga värdekedjan. Det är en utmaning att få ut små fiskpartier på marknaden.

Yrkesfiskets dåliga image: Yrkesfiskets yttre image försvagas av motsättningarna med fritidsfisket och miljöskyddet. Yrkesfisket diskuteras mest i offentligheten i samband med laxfisket, även om det bara utgör en del av kustfisket i havsområdet. I inlandsvattnen väcker trålfiske, vandringsfisk och vikaren konflikter. Diskussionen fokuserar på problem och konflikter. Även näringsens egen kommunikation består i huvudsak av att man antingen reagerar på synpunkter som framförts i offentligheten eller av att man informerar om problem inom branschen. En dålig yttre image hotar både näringsens acceptans i det övriga samhällets ögon och dess kontinuitet när det är svårt att rekrytera nya fiskare.

Dålig samarbetsförmåga: Genomförandet av målen för fiskeripolitiken påverkas både av fiskerinäringsens egna åtgärder och av förändringar i verksamhetsmiljön. I synnerhet miljö- och naturvårdslagstiftningen och miljöpolitiken påverkar fiskerinäringsens verksamhetsförutsättningar. Därför kan man i genomförandet av fiskeripolitiken inte koncentrera sig enbart på metoderna för fiskerinäringsen och dess strukturpolitik, utan det behövs ett nära samarbete med andra politiska sektorer för att stärka fiskeripolitikens genomslagskraft. Även om näringslivet har arbetat mycket med att lösa miljöfrågor försvårar gamla konflikter fortfarande samarbetet med olika intressentgrupper. En konstruktiv dialog och gestaltning av gemensamma mål skulle stöda branschens tillväxt- och utvecklingsmöjligheter.

Gammalt fartygsbestånd försvårar utvecklingen av fisket: Begränsningar i beviljandet av stöd för anskaffning av nya fartyg eller utveckling av fartyg försvårar också moderniseringen av flottan. Det är till exempel svårt att förbättra kvaliteten på strömming, vassbuk, nors och mörtfiskar utan möjlighet att modernisera fartygen. En ökad användning av dessa fiskarter som livsmedel skulle förutsätta förbättringar i hanteringen och förvarandet av fångsten på fartygen.

Strömmingens och andra fiskars livsmedelskvalitet: En stor del av strömmingsfångsten har använts som foder, vilket har inneburit att kvalitetskraven på den fångade fisken inte har varit lika höga som för den som fiskats som livsmedel. Fartygen och fångstmetoderna måste förnyas för att förbättra fiskarnas kvalitet i enlighet med kraven för livsmedelsanvändning. Hög kvalitet är en förutsättning för att öka fångstens livsmedelsanvändning och värde generellt.

Minskningen av antalet fiskare och deras åldersstruktur samt den obetydliga rekryteringen av unga till branschen, särskilt i havsområdet: Antalet yrkesfiskare har länge minskat i kustområdet. Företagen i branschen är små och de små företagens lönsamhet svag, dessutom har företagen ofta inte tillräcklig förnyelseförmåga i en föränderlig verksamhetsmiljö. Alla företag har inte tillräcklig expertis inom företagsekonomi eller företagsledning. Företagare som funderar på att gå i pension har inga incitament att utveckla företagets

verksamhet om det inte finns någon som tar över företaget. Fiskarnas höga medelålder och den obetydliga rekryteringen av unga till branschen förutspår en snabb minskning av antalet fiskare, särskilt inom det småskaliga kustfisket i havsområdet. Utvecklingen innebär åtminstone i vissa regioner att sektorn marginaliseras så att samhället och marknaden inte ser den som en trovärdig aktör som det lönar sig att förbinda sig till.

Förvaltning av vattenområden eller tillståndspolitik: Finlands kust- och insjövattnen är i regel i privat ägo. Vattenområdenas förvaltningsenheter är ofta mycket små till arealen. Det är endast en del av företagen som äger vatten eller är delägare i ett vattenområde och dessa områden är inte nödvändigtvis de bästa för yrkesfiske. På många håll är det svårt att få fiskerätt och det försvårar den långsiktiga planeringen av företagsverksamheten och nya företagares inträde i branschen. Problemet drabbar i synnerhet småskaligt kust- och insjöfiske.

Fiskets säsongbetonade natur: Att fisket är säsongbetonat minskar dess attraktivitet som näring, eftersom inkomsterna inte fördelas jämnt över hela året. Verksamheten är också sårbar, eftersom det till exempel är svårt att ekonomiskt kompensera en fiskesäsong som förstörts av avvikande väderförhållanden. Utbudet och efterfrågan på fisk motsvarar inte alltid varandra.

Försämringen av fiskbestånden i södra Östersjön: strömmingsbeståndet i centrala Östersjön har försvagats och kan också påverka verksamheten i Finlands fiskeflotta. Torskbeståndet i Östersjön har försvagats kraftigt, men de finländska fiskefartygen fiskar nästan inte alls torsk målinriktat.

Datainsamling:

Byråkrati: EU-reglerna och förvaltningen är komplicerade och arbetsamma och tär på resurserna hos företagen och de instanser som håller på med datainsamling. Förvaltningen bör eftersträva så tydliga lösningar som möjligt.

Forskning om inlandsvatten och fritidsfiske: Kunskapsbasen för inlandsvattnen och fritidsfisket är svagare än när det gäller havsområdena, eftersom de inte har omfattats av datainsamlingsprogrammet. Det behövs dock data, men det finns inte tillgång till lika mycket resurser som för datainsamlingen om havsområden. Resurserna för regionalt samarbete är också små.

Övervakning:

Resurser: De knappa verksamhetsanslagen hotar verksamheten vid övervaknings- och påföljdsmyndigheterna.

Datasystem: Utvecklingen av datasystem har blivit mer komplicerad. Datasystemen är också i ständigt behov av utveckling; bl.a. när det gäller anmälningsapplikationer, inspektionsrapportering, automatisk analys av uppgifter och riskhantering samt påföljdssystemet.

	<p><i>Digitaliseringsunderskott i det småskaliga kustfisket:</i> En del fiskare använder ännu inte elektroniska applikationer, vilket orsakar både fördröjning och extra administrativt arbete och kostnader.</p> <p><i>Gränsbevakningsväsendets roll:</i> GBV:s deltagande i fiskeövervakningen är sekundärt till övriga lagstadgade uppgifter, vilket leder till osäkerhet som i vissa situationer försvårar planeringen av övervakningen.</p> <p><i>Kompetens:</i> Det finns ett utbildningsunderskott när det gäller GFP-kompetensen bland Gränsbevakningsväsendets sjöbevakare och de kommunala spårbarhetsinspektörerna.</p> <p><i>Vägningssystem:</i> Vägning är ofta bristfälligt ordnat i hamnarna, vilket försvårar en effektiv övervakning.</p>
Möjligheter	<p>Fiske:</p> <p><i>Konsumtionstrender och den inhemska fiskens goda rykte:</i> Användningen av fisk ligger på en relativt hög nivå i Finland och förbrukningen har ökat i jämn takt. Det finns en stark efterfrågan på inhemsk vild fisk och kräftor och deras marknadsföringsmöjligheter stärks av närmats-, hälso- och miljötrenderna. Fisk är mat som är hållbar med tanke på klimatet och miljön, eftersom dess koldioxidavtryck är litet och eftersom fisket avlägsnar näringsämnen från vattendragen. Miljöcertifikaten hjälper till att informera om ansvarsfullhet och de är välkända bland konsumenterna. Man är medvetna om fiskens inverkan på folkhälsan och det är till exempel säkrare än tidigare att äta strömming, eftersom dioxinhalterna i den har sjunkit stadigt. Dessutom ökar fiskerinäringens acceptans av den ökade kunskapen om fiskets hållbarhet och de många positiva effekterna av användningen av fisk. Ett stärkt närmatsänkande kan i synnerhet gynna småskaligt kust- och insjöfiske. Även utnyttjandet av fiskresurserna inom naturturismen är en betydande möjlighet i Finland.</p> <p><i>Försörjningsberedskapen och den inhemska betonas i samhällsdebatten och åtgärder efter coronaepidemin:</i> Den globala pandemin och störningar i logistiken har betonat vikten av inhemsk matproduktion som en del av försörjningsberedskapen. Den inhemska fiskens andel av konsumtionen kan höjas på ett hållbart sätt, vilket skulle förbättra försörjningsberedskapen och balansera handelsbalansen för fiskprodukter. Att försörjningsberedskapens betydelse framhävs i den offentliga debatten och beslutsfattandet kan förbättra verksamhetsförutsättningarna för fiskerinäringen.</p> <p><i>Kommersiella fiskbestånd i gott skick som kan utnyttjas:</i> Fiskeresurserna är i huvudsak i gott skick i Finland och utnyttjandet av dem ligger på en hållbar nivå. Bestånden av strömming och vassbuk är fortfarande starka, likaså bestånden av abborre, siklöja, mörtfisk och nors. Å andra sidan är situationen för vandringsfiskar som lider av vandringshinder dålig, flera arter är hotade och tål inte att fiskas. I Finland finns det också många underutnyttjade fiskresurser, och de stora vattenarealerna erbjuder många möjligheter för fiske. Den växande efterfrågan från konsumenterna kan bemötas på ett hållbart sätt genom att särskilt öka användningen av underutnyttjade fiskar, såsom mörtfiskar, samt</p>

genom att utöka strömmingens livsmedelsanvändning. Det är också möjligt med en måttlig ökning av fångsterna av de traditionella värdearterna inom fisket. Genom att förbättra förutsättningarna för fiskarnas naturliga fortplantning och stärka de kommersiella fiskbestånden förbättras verksamhetens förutsättningar. Även signalkräftbestånden är starka.

Teknisk utveckling inom fiske och logistik samt livsmedelsutveckling: När tekniken och logistiken utvecklas kan fiskarna transporteras effektivare till hantering, förädling och till affärerna. Insamlingen av mindre partier skulle också underlättas av effektivare logistik, vilket i synnerhet skulle gynna småskaligt kust- och insjöfiske. Rensningsmaskiner skulle underlätta utnyttjandet av små fiskar. Även framsteg i livsmedelsutvecklingen skulle möjliggöra en ökad användning av till exempel de arter som nu utnyttjas knappt. Utvecklingen av digitala lösningar (t.ex. artificiell syn) kan effektivisera och automatisera verksamheten såväl inom fisket, hanteringen av fisk som myndigheternas övervakning av fisket och insamlingen av fiskeuppgifter. Genom att utveckla fångstmetoder och sälskrämmor som är viktiga för det småskaliga fisket minskar man de skador som säl orsakar. Med hjälp av sälskrämmor kan man skydda fångstområden nära kusten som är viktiga för fisket.

Datainsamling:

Regionalt samarbete effektiviserar resursanvändningen: Intensifiering av det regionala samarbetet och harmonisering av datainsamlingen på regional nivå effektiviserar resursanvändningen, ökar det tillgängliga kunnandet och förbättrar informationens kvalitet om det lyckas. Det regionala samarbetet främjar ett flexibelt och effektivt bemötande av föränderliga informationsbehov. Som en del av det regionala samarbetet gör de regionala databaserna det möjligt att besvara begäran om information på regional nivå.

Slutanvändarperspektiv: Att inkludera slutanvändarna och administratörerna i planeringen av datainsamlingen säkerställer att endast sådan information samlas in som det finns användning för i framtiden. Den data som samlats in i datainsamlingen utnyttjas av flera olika aktörer, och ofta prioriteras inte till exempel de databehov som ICES olika arbetsgrupper presenterar. Genom att involvera de centrala slutanvändarna i de regionala planeringsorganens arbete kan man främja att resurserna används för att samla in den information som behövs mest vid respektive tidpunkt. Registren är olika branscher inom olika förvaltningsområden kunde slås samman, vilket skulle underlätta byråkratin för företag. Detta skulle också underlätta utnyttjandet av forskningsinstitutens och myndigheternas information när uppgifterna om samma bransch, till exempel vattenbruk, finns i samma register.

Partnerskap mellan den privata och den offentliga sektorn: Samarbetet med den privata sektorn effektiviserar informationsproduktionen. Crowdsourcing medför nya möjligheter, till exempel kan fiskarnas egen provtagning utökas. Samarbetet ökar också förtroendet mellan aktörerna.

	<p><i>Sammanställning av biologisk och ekonomisk data:</i> I fiskerihushållningens datainsamling samlas både biologisk och ekonomisk data in. Att kombinera dessa uppgifter kommer i framtiden att vara en möjlighet och å andra sidan en nödvändighet för att främja ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart fiske.</p> <p>Övervakning: <i>Digitalisering och annan teknisk utveckling:</i> Effektivt utnyttja digitaliseringens möjligheter på ett allt mer komplicerat uppgiftsfält. Tekniken är allt lättare att tillämpa på övervakningen och numera utnyttjas bland annat drönare och satellitövervakning. Automatiseringen inom både näringen och förvaltningen kan förbättra kostnadseffektiviteten. Utvecklingen av näringens egna datasystem stöder också effektiv skötsel av tillsynsuppgifterna.</p> <p><i>Bättre kännedom om övervakningen och effektiv kommunikation:</i> Genom att informera allmänheten och beslutsfattarna om GFP-övervakningens roll i tryggheten av en hållbar användning av vattennaturresurserna och tryggheten av tillgången på inhemsk fisk, förbättras samhällets kännedom om övervakningen, vilket också främjar tryggheten av övervakningsresurserna. Genom att i rätt tid och på ett heltäckande sätt informera aktörerna om kommande ändringar i lagstiftningen kan man minska antalet förseelser som beror på missförstånd och stärka en kultur där reglerna iakttas. I kommunikationen används olika kanaler på ett mångsidigt sätt: meddelanden, bloggar, informations- och utbildningstillfällen, tillsynsmyndigheternas webbplats, lokala aktionsgrupper, näringens organisationer och publikationer.</p>
Hot	<p>Fiske:</p> <p><i>Sälar och skarvar:</i> De ökade sälstammarna i Östersjöområdet orsakar ekonomiska förluster för yrkesfisket och i synnerhet för det småskaliga kustfisket. Sälar förstör fiskeredskap, äter fångstfisk och försvårar fisket på många andra sätt. Det ökande sälbeståndet kan också leda till att sälarna blir en allt större bifångst från fisket. På många ställen har fisket flyttats närmare kustområdena på grund av sälar och där måste man konkurrera allt mer med andra former av vattenanvändning. Det är svårt att reglera sälbeståndet effektivt och sälarna är en permanent del av den marina naturen. Även skarvbestånden har ökat snabbt och deras inverkan känns av både till havs och i inlandsvattnen. Det finns olika uppfattningar om de olägenheter som skarven orsakar yrkesfisket, vilket orsakar konflikter mellan fiskare och naturskyddet och gör det svårt att effektivt hantera problemen.</p> <p><i>Östersjöns tillstånd, inlandsvattnens sårbarhet och klimatförändringen:</i> God vattenkvalitet är en viktig förutsättning för yrkesfisket. Östersjön och inlandsvattnen är sårbara ekosystem som är känsliga för förorening och eutrofiering. Extrema väderfenomen som orsakas av klimatförändringen, snöfria och nederbördsrika vintrar samt stigande vattentemperatur försämrar den redan känsliga Östersjöns status. Nederbörds mängden vintertid och näringsbelastningen på Östersjön som följer med avrinningen från åar och älvar ökar, vilket förvärrar eutrofieringen vid kusten, förvärrar syrebristen på botten och sänker salthalten i havsvattnet. Även inlandsvattnen hotas av eutrofiering</p>

och uppvärmning, och förändringar i markanvändningen kan för sin del leda till att halterna av näringsämnen ökar. I takt med att vintrarna blir mildare minskar istäcket och den tid isen ligger kvar förkortas, vilket förkortar vinterfiskesäsongen och förlänger menföret. Vid kusten försvåras fisket av sälår när fångstområdena inte är täckta med is. Klimatuppvärmningen stör särskilt arter som lever i kallt vatten, såsom lax och sik. Isfria vintrar kan också försämra förutsättningarna för fiskarnas rom och därmed försvaga fiskbestånden. Klimatförändringen kan också påskynda spridningen av främmande arter. Plast i havet har blivit ett nytt hot.

Fiskehamnar som inte används för fiske: Försämrad kommunal ekonomi minskar kommunernas möjlighet att finansiera offentliga fiskehamnar. Det är inte möjligt att finansiera nya fiskehamnar genom programmet. Det försämrade hamnnätet hotar logistikens funktion och därmed tillgången till fisk av god kvalitet på hemma- och exportmarknaden. När hamnnätet blir glesare blir det i synnerhet svårare att få ut små fångster på marknaden. Även förutsättningarna för regionalt samarbete mellan aktörer försämras om hamnarna tas ur bruk.

Ökad och mer komplicerad reglering: Flera olika förvaltningsområden utvecklar sina bestämmelser utifrån sina egna utgångspunkter. De nya reglerna innebär i allmänhet en extra börda för näringslivet. I värsta fall kan reglerna förhindra viss verksamhet helt eller göra den mycket svår eller dyr.

Fiskbeståndens försämrade livskraft: Försvagade fiskbestånd utgör ett hot mot fiskerinäringen och miljöskyddet. Hotfaktorer är i synnerhet förändringar i livsmiljön, såsom eutrofiering, varmare vatten, grumling av åar och älvar, fördämningar och annat vattenbyggande samt gruvindustrin. För fiskresursernas tillstånd utgör även för kraftigt fiske ett hot. Parasiter och främmande arter hotar fiskbestånden. En del främmande arter kan sprida sig och föröka sig i naturen och konkurrera med de ursprungliga arterna och till och med leda till att lokala ursprungsarter försvinner. Detta kan skada Finlands vattennatur och näringarna i anslutning till den.

Försämrad foder- och exportefterfrågan på strömming: Den försvagade pälsnäringen har minskat efterfrågan på djupfryst foderfisk i hemlandet och för export. Den minskade efterfrågan från pälsnäringen har försvårat utnyttjandet av fiskerinäringens sidoströmmar.

Strängare dioxinränser för strömming på EU-nivå: En skärpning av gränsvärdena för dioxinhalten i strömming på EU-nivå skulle försvåra ökningen av strömmingens livsmedelsanvändning och export.

Externa faktorerers inverkan på efterfrågan på fisk och branschens priskonkurrenskraft: Coronaepidemin visade hur en extern faktor snabbt kan rasera efterfrågan på fisk till och med globalt. Å andra sidan kunde företagen anpassa sig till den förändrade situationen relativt snabbt. Världsmarknaden för fisk påverkar producentpriserna för inhemsk fisk. När världsmarknadspriserna sjunker är det svårt för den inhemska produktionen att konkurrera med priset på importen från stora producentländer.

Förlust av kompetenskapital när antalet fiskare minskar: När erfarna fiskare slutar fiska försvinner också kunskap och kompetens om till exempel fisket i vissa områden. Fiskare som har upplevt småskaligt kust- och insjöfiske har förmedlat sitt kunnande till nya fiskare till exempel genom mästar-gesällprojekt, men det blir svårare att genomföra dem om det inte längre finns kompetenta, erfarna fiskare i ett visst område. Då riskerar också kunskapen om områdets särdrag att försvinna.

Försämrad tillgång på arbetskraft: I synnerhet i södra Finland har det varit svårt att få arbetskraft inom fisket. Fiskeföretag som förädlar vild fisk har också haft svårare att anställa utländsk arbetskraft än vad jordbruket haft.

Datainsamling:

Nya regler om stödberättigande och tillräckliga resurser: Det är möjligt att bestämmelserna om stödberättigande som förnyas när finansieringsinstrumentet byts ut ändrar förfaringssätten för datainsamlingen. Då försämras tidsseriernas jämförbarhet. Överdriven harmonisering kan också försämra kvaliteten på den information som samlas in och kontinuiteten i informationsproduktionen. Förändringar i de nationella forskningsinstitutens verksamhetsförutsättningar eller resurser kan ha en liknande effekt. Finansieringen av datainsamlingen har hittills inneburit varaktighet och tryggt kontinuiteten i tidsserierna. Ökade förväntningar på datainsamling och en okontrollerad växande begäran om information kan utgöra ett hot om man inte får tillräckliga resurser för att svara på dem.

Samarbete med fiskare: Insamlingen av uppgifter om fiskerinäringen är även i fortsättningen mycket beroende av samarbete med fiskare. Så är det i synnerhet inom det finländska kustfisket, där antalet aktörer är stort, verksamhetsenheterna är små och verksamheten decentraliserad. Inom ramen för handlingsprogrammet strävar man också efter att öka samarbetet, och om det lyckas erbjuder det nya möjligheter. För att samarbetet med fiskarna ska fortsätta måste man även i fortsättningen kunna samla in information så att fiskarna upplever att de har nytta av det och inte ser datainsamlingen och den vetenskapliga verksamheten som en del av övervakningen av fisket. Det försämrade förtroendet och ryktet utgör ett hot mot samarbetet.

Balans mellan flexibilitet och enhetlighet: Harmoniseringen av metoderna och anvisningarna för insamling av information på europeisk nivå är i vissa fall för långtgående. Förhållandena och kulturen i exempelvis Östersjön och Medelhavet gör det inte alltid möjligt att följa liknande praxis. Balansen mellan detaljerna i anvisningarna och kontinuiteten i jämförbara tidsserier har delvis ännu inte hittats.

Övervakning:

Förändringar i företagens strukturer: Förändringar i fiskets företagsstruktur och verksamhetsmodeller, i synnerhet koncentrationen och internationella kapitalrörelser som ligger bakom äganden, innebär utmaningar för övervakningen i form av ökad arbetsmängd.

	<p><i>Ändringar i övervakningsuppgifterna:</i> En eventuell ökning av ansvaret i övervakningen av fritidsfisket och andra branschens uppgifter medför nya utmaningar för tillsynsmyndigheterna, vilket förutsätter beredskap och förmåga att reagera på förändringar.</p> <p><i>Mer omfattande förändringar i verksamhetsfältet:</i> Framtiden medför osäkerhet även i fråga om utvecklingen av fiskemöjligheterna. Förändringarna i klimatet påverkar hur lång perioden med öppet vatten är, hur stormigt det är, artsammansättningen och fiskeområdena. Samhällsförändringarna återspeglas i vattenanvändningen, livsstilen och värderingarna. Dessa trender ökar sannolikt kraven på GFP-övervakningen och hotar resursernas tillräcklighet för kärnuppgifterna inom övervakningen.</p> <p><i>Kompetens och experter:</i> Digitaliseringen och automatiseringen kan frigöra resurser både inom näringen och förvaltningen, men förutsätter också nya resurser och ny kompetens.</p>
<p>Behov som identifierats utifrån SWOT-analysen</p>	<p>Fiske: Det ligger stora tillväxtmöjligheter i inhemsk fisk och inhemskt fiske, eftersom fisk har gott anseende och efterfrågan ökar. Man kan ta vara på tillväxtmöjligheterna genom att utnyttja branschens styrkor och åtgärda dess svagheter. För att trygga kontinuiteten i fisket måste man vidta åtgärder för att komma till rätta med svagheter och avvärja yttre hot.</p> <p>Utifrån SWOT-analysen har särskilt följande behov identifierats:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skapa en verksamhetsmiljö som främjar förnyelse och kontinuerlig utveckling. Företagens eget utvecklingsarbete måste underlättas och påskyndas så att de största problemen kan lösas och tillväxtmöjligheterna utnyttjas. Det är även viktigt att intensivt samarbetet mellan den privata och den offentliga sektorn, så att det blir möjligt att möta de största utmaningarna i branschen och förbättra prognostiseringen när det gäller verksamhetsplanering och investeringar. - Fisk av hög kvalitet. Hög kvalitet är en förutsättning för att öka fiskproduktens värde, och framför allt för att öka användningen av strömming och underutnyttjad fisk som livsmedel. Detta kräver åtgärder i hela värdekedjan, särskilt en modernisering av gamla fiskefartyg. - Utnyttja nya innovationer och ny teknik vid fiske. Ny teknik kan förbättra fiskets lönsamhet och miljöhållbarhet. - Göra det enklare för nya fiskare att ta sig in i branschen. Inom kust- och insjöfisket är fiskarnas medelålder hög, och för att trygga kontinuiteten i branschen och säkerställa tillgången till inhemsk fisk är det viktigt att få in fler nya fiskare i branschen.

- **Möjliggöra samexistens mellan å ena sidan sälar och andra djur som orsakar skador för fisket och å andra sidan fiskarna.** Det är nödvändigt att både kompensera skador som orsakas av dessa djur och stödja åtgärder som förhindrar att skador uppkommer.

- **Tillräcklig täckning och modern utrustning när det gäller fiskehamnar och landningsplatser.** Finlands långa kust, de stora insjövattnen och de långa avstånden kräver ett omfattande nätverk av fiskehamnar och landningsplatser. Det behövs även nya, kostnadseffektiva lösningar för landning och en första hantering av fångsten vid småskaligt fiske (t.ex. mobila landningsplatser).

- **Öka den inhemska fiskens, särskilt strömmingens och underutnyttjade fiskarters, värde.** Ett mångsidigare utnyttjande av fångsten och en ökning av förädlingsvärdet ökar efterfrågan på inhemsk fisk. Detta kan även ha en positiv inverkan på det pris som fiskaren får.

- **Effektivisera fångsten av främmande arter.** Produktifiering av och större marknadsefterfrågan på främmande arter (t.ex. signalkräfta, svartmunnad smörbult, puckellax) ökar på marknadsvillkor trycket på att fånga främmande arter och förbättrar därmed situationen för de inhemska arterna.

- **Förbättra lönsamheten för småskaligt fiske.** För att förbättra verksamhetens lönsamhet är det viktigt att diversifiera verksamheten, förbättra energieffektiviteten, öka värdet och förädlingsgraden samt utveckla samarbetet. Företagen behöver även stöd när det gäller att utveckla kompetensen och samarbetet.

- **Göra områden som lämpar sig för kommersiellt fiske tillgängliga och säkra tillgången till fisketillstånd.** Finlands kustområden och insjövattnen är i privat ägo. I vissa områden är det problematiskt att få tillgång till områdena och tillstånd för kommersiellt fiske.

- **Anpassa fiskeverksamheten till klimatförändringen.** De alltmer extrema meteorologiska fenomenen kräver att fiskefartygens säkerhet förbättras. Vinterfisket måste anpassas till de varmare vintrarna. Klimatuppvärmningen påverkar fiskarternas välmående. De känsliga laxfiskarna tar skada, medan t.ex. gös och karpfiskar gynnas av att vattnen värms upp.

- **Åtgärder inom fisket för att dämpa klimatförändringen.** Klimatavtrycket av den fisk som fångas i Finland kan minskas genom att motorerna byts ut mot mer energieffektiva motorer, andra åtgärder vidtas som förbättrar fiskefartygens energieffektivitet och logistiken för hantering av fångsten effektiviseras.

- **Livskraftiga fiskbestånd.** För att stödja fiskbeståndens livskraft måste deras livsmiljöer bevaras och sättas i stånd och fiskeriresurserna förvaltas.

- **Utveckla djurens välbefinnande.** Det behövs ytterligare arbete och forskning för att förbättra fiskarnas välbefinnande.

- **En konstruktiv dialog om fiske och bättre allmänna kunskaper om fiskets och fiskkonsumtionens positiva samhällseffekter.** Kommunikationen, dialogen och samarbetet med intressentgrupper behöver utvecklas och kunskaperna om kontroversiella frågor förbättras. Målet är en konstruktiv och lösningsinriktad dialog om fiske.

- **Livslångt lärande.** Fiskeverksamheten kräver mångsidigt kunnande (t.ex. ekonomi, miljöfrågor, digitala verktyg) som bör utvecklas kontinuerligt.

- **Beredskap inför externa chocker.** Coronapandemin har visat att branschen under en extern kris snabbt behöver få stöd, eftersom små företags egna buffertar är små.

Datainsamling:

Innehållet i det nationella programmet för datainsamling måste med jämna mellanrum ses över i samband med att de bestämmelser som styr datainsamlingen eller användningen av fiskeresurser eller informationsbehoven ändras eller det sker förändringar i omvärlden. Ändringarna är rättsligt bindande för Finland. Enligt unionens mångåriga program EU-MAP (inkluderar kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/1168, samt kommissionens delegerade beslut (EU) 2021/1167)) har Finland skyldighet att samla in de uppgifter som fastställs i EU-MAP från och med den 1 januari 2022. Inom det regionala samarbetet (RCG) kan medlemsländerna genom sitt enhälliga beslut fastställa vissa krav på datainsamling eller justera dem.

Utifrån SWOT-analysen har man identifierat följande behov som redan är kända:

- Produktion av data i fråga om det kommersiella fisket till havs.

Kärnan i datainsamlingsprogrammet är även i fortsättningen att producera data om kvoterade och andra kommersiellt betydande fiskbestånd (strömning, skarpsill, lax, gös, abborre, sik och siklöja i Bottenviken) som behövs för uppföljning och uppskattning samt att göra beståndsuppskattningar, följa upp användningen av fiskeresurser och samla in ekonomiska uppgifter om fisket.

- **Uppföljning av bifångster.** Det finns ett behov av noggrannare information om uppföljningen av bifångster. Under programperioden 2021–2027 ska man noggrant följa upp utvecklingsbehoven inom datainsamlingen för bifångster och förbereda sig på eventuella ändringar.

- **Produktion av data om underutnyttjade fiskbestånd i takt med att de utnyttjas mer.** Användningen av karpfisk och andra underutnyttjade fiskarter kan öka så mycket att det kan leda till ett ökat behov av att samla in data om dem.

- **Metoder att reagera på de nya behov av information som finns inom regleringen och administrationen av fisket.** En eventuell ändring av de undantag som tillåts till förbudet mot utkast av fisk kan orsaka ändringar för

laxfisket (det undantag till utkastförbudet som beviljats ryssjefiskare är tidsbestämt).

- **Produktion av data om det kommersiella insjöfisket och fritidsfisket.** På nationell nivå finns informationsbehov i anslutning till fiskerinäringen i insjöarna både i fråga om det kommersiella fisket och fritidsfisket. Enligt EU-MAP som träder i kraft 2022 ska information om fångster inom fritidsfisket samlas in i fråga om lax, öring och ål (inklusive insjöar) samt torsk. Datainsamlingen om fritidsfisket kan även i närmare detalj fastställas regionalt inom RCG BALTIC & NANSEA.

- **Datainsamling för vandringsfiskbestånd.** I det nationella programmet ingår datainsamling för hotade vandringsfiskbestånd (öring, ål och delvis lax). I nya EU-MAP (i kraft 1.1.2022) betonas vikten av datainsamling för vandringsfisk. Närmare beslut om datainsamlingen för vandringsfisk kan fattas regionalt inom RCG BALTIC & NANSEA.

- **Insamling av ekonomiska och sociala uppgifter om fiskförädlingen.** I nya EU-MAP finns från och med 2022 inte längre någon skyldighet att samla in uppgifter om ekonomiska och sociala variabler, men på nationell nivå finns fortsättningsvis ett behov av information om fiskförädlingens ekonomiska data samt sysselsättnings- och produktionsdata och råvaruanvändning, och det är önskvärt att datainsamlingen fortsätter. Skyldigheten att samla in information om vattenbruket kvarstår oförändrad.

- **Resurser för att svara på informationsbegäranden.** Naturresursinstitutet svarar årligen på drygt tio begäranden om information om datainsamlingen inom fiskerinäringen.

- **Internationellt samarbete.** Det aktiva internationella deltagandet bidrar till att uppfylla skyldigheten om datainsamling, effektiviserar datainsamlingen och gör det möjligt att beakta de nationella särdragen i den finländska fiskerinäringen inom det internationella beslutsfattandet.

Tillsyn:

Inom tillsynen har utifrån SWOT-analysen identifierats följande behov:

- **Korrekt rapportering av fångstmängder.** För att säkerställa korrekt rapportering av fångstmängder behövs stöd för anskaffning av vågar samt vägnings- och sorteringsystem i anslutning till landningsplatserna för fisk. Dessutom behöver nya tekniska lösningar utvecklas, pilottestas och tas i bruk.

- **Utveckling av informationssystem.** Vid utvecklingen av informationssystemen behöver man förnya anmälningsprogrammen och inspektionsrapporteringen, effektivisera och automatisera analyseringen av uppgifter och riskhanteringen samt förbättra påföljdssystemets användbarhet. Fiskeövervakarna behöver fungerande mobilapplikationer för att effektivisera arbetet på fältet. Även de informationssystem som krävs enligt de nya EU-bestämmelserna bör utvecklas.

	<p>- Kompetensutveckling. Tillsynsmyndigheterna behöver utbildning och mer internationell erfarenhet.</p> <p>- Anskaffning av materiel och övervakningsutrustning. Inom programmet bör det finnas beredskap för de behov av anskaffning av materiel och övervakningsutrustning för myndigheterna som uppstår under programperioden. Man bör med stöd av programmet även stödja anskaffningen av den övervakningsutrustning som används av aktörerna i branschen (t.ex. VMS, eLogbook och utrustning som behövs för anmälningsprogrammen).</p>
Motivering till valen	<p>Fiske:</p> <p>Fiskets utveckling i Finland Efterfrågan på fisk ökar hela tiden i Finland och ute i världen, och det finns således stor marknadspotential i inhemsk vildfångad fisk. Klimat-, närsmats- och hälsotrenderna främjar en ökad användning av inhemsk fisk. Även branschens egen tro på en fortsatt och växande verksamhet har stärkts i synnerhet när det gäller insjöarna, där fångsterna har ökat alltsedan början av 2010-talet. Även värdet på fångsten från insjöarna har ökat avsevärt, över 60 procent från decennieskiftet. Inom det småskaliga kustfisket har antalet fiskare däremot minskat, och tron på branschens kontinuitet har försvagats.</p> <p>Fiskfångsten i havsområdet hade 2019 en volym om cirka 135 miljoner kilo och ett värde på cirka 36 miljoner kilo. Fiskfångsten består i huvudsak av strömming och vassbuk, och trålfiskets andel av den totala fångsten är ansevärd. Trålfiskets andel av avkastningen i branschen uppgår till ungefär 70 procent. År 2019 fanns det i havsområdet cirka 400 fiskare med fiske som huvudsyssla och cirka 1 800 fiskare med fiske som bisyssla. Fiskets sysselsättningsgrad är dock anspråkslös i förhållande till antalet företag, eftersom största delen av fiskeriföretagen är mycket små och säsongsbetonade mikroföretag.</p> <p>Inom det kommersiella fisket i havet står strömmingen för cirka 90 procent av den totala fångsten och för 70 procent av värdet. Andra viktiga fångstarter är sik, skarpsill, gös, abborre och lax. Lax är på många områden av kusten den ekonomiskt viktigaste fiskarten. Lax är en mycket åtråvärd fisk inom direktförsäljningen. Egen förädling ökar lönsamheten. Abborrens uppskattning och efterfrågan på abborrfiléer håller på att öka och det finns nya inhemska köpare för produkter som tillverkas av underutnyttjad karpfisk. Största delen av strömmingsfångsten och så gott som hela skarpsillsfångsten används som foder. Fisket av strömming och skarpsill är mycket koncentrerat, och ett litet antal fartyg står för största delen av fångsten. Strömmingsfisket har ökat under de senaste tio åren. Det har funnits gott om strömming i havet och fångstkotorna har varit stora. Samtidigt har en del av de stora trålarna övergått i utländsk ägo och fångsten lossas allt oftare i Sverige och Estland. För att kunna öka i synnerhet strömmingens inhemska livsmedelsanvändning behövs många investeringar i hela värdekedjan, dvs. allt från fiskefartyg till förädlingsindustrin. Kvalitetskraven på fisk som fångas för livsmedelsbruk är högre än på fisk som fångas för foderbruk. Efterfrågan på fisk av</p>

livsmedelskvalitet kommer att bli allt viktigare om efterfrågan inom pälsfarmningen minskar.

I administrationssystemet för fiskefartygsbeståndet i havsområdet har kapaciteten för Finlands fiskefartygsbestånd delats upp mellan högsjöfartyg och kustfartyg. År 2020 fanns det totalt 43 högsjöfartyg och deras sammanlagda dräktighet var 8 369 GT och maskinstyrka 26 656 kW. Alla fartyg i denna fartygsgrupp ska per definition ha en totallängd om minst 12 meter. Fartygsgruppens totalkapacitet var 53,4 procent (GT) och 15,9 procent (kW) av hela fartygsbeståndet. Alla fartyg i kustfartygsgruppen ska per definition ha en totallängd under 12 meter. Största delen av fiskefartygen i Finland hör till denna fartygsgrupp, sammanlagt 3 102 fartyg. Fartygens sammanlagda dräktighet var 7 296 GT och maskinstyrka 140 829 kW.

I förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken (1380/2013) anges som övre gräns för kapaciteten av Finlands fiskeflotta 18 066 GT och 181 717 kW. Flottans kapacitet har kontinuerligt minskat under hela den tid som Finland varit medlem i EU och ligger för närvarande klart under de fastställda gränsvärdena. I synnerhet antalet pelagiska högsjötrålare har minskat kraftigt.

Finland har följt bestämmelserna om fiskeflottan bra. De fastställda fiskekvoterna har inte överskridits på 2000-talet. Sedan 2017 har man tillämpat systemet för överlåtbara nyttjanderätter (TFC) och systemet för aktörsspecifika fiskekvoter inom fisket av strömming, skarpsill och lax.

Det strömmingsbestånd i Bottniska viken som nyttjas av Finlands fiskeflotta uppfyller målnivån enligt förordning 1380/2013. Även skarpsillsbeståndet är inom målnivån. Strömmingsbeståndet i Finska viken och Östersjöns huvudbassäng är mindre än målnivån. Torskbeståndet i öster är svagt, men dess betydelse för det kommersiella fisket är marginell. Av de kommersiellt nyttjade laxbestånden uppfyller inte alla målnivån. De icke-kvoterade fiskbestånden som nyttjas av fiskeflottan är i huvudsak lokala och det finns inga exakta vetenskapliga uppskattningar av deras status. Fisket av icke-kvoterade fiskbestånd och laxfiskbestånd regleras med hjälp av tekniska bestämmelser, eftersom fisketrycket uppstår som en följd av fångstredskapen, och flottans kapacitet har inte någon större betydelse för fisketrycket.

Utifrån STECF:s ekonomiska indikatorvärden var den finska flottan 2018 i huvudsak i balans med fiskemöjligheterna. Endast fartygen under 10 meter var inte i balans enligt indikatoruppgifterna. Den finska fiskeflottans lönsamhet beror i hög grad på strömmingens och skarpsillens marknadsvärde. Inom kustfisket försämras lönsamheten av de skador på fångstredskap och fångster som orsakas av säl och skarv.

Vid en ekonomisk analys av den finska fiskeflottan bör man dessutom beakta de särdrag som präglar kustfisket i Finland. För en stor andel av denna kategori av flottan utgör fisket endast en del av den totala avkastningen och är en källa för sidoinkomster. Klimatförhållandena i Finland möjliggör på grund av isbildningen under vintern inte åretruntfiske med fiskefartyg. Fiske vintertid är möjligt endast med stora trålare; under vissa perioder och i vissa områden inte

ens med dessa. Utifrån dessa premisser är även kustfartygens lönsamhet på en acceptabel nivå. Dessutom härstammar kustfiskefartygens huvudfångst från icke-kvoterade fiskbestånd som har en hållbar biologisk status.

Enligt rapporten om Finlands flotta 2020 är fiskeflottans fiskekapacitet i balans med fiskemöjligheterna i enlighet med förordning 1380/2013 och fiskeflottan uppvisar ingen överkapacitet. Därför anses det inte nödvändigt att anpassa flottan med stödet för definitivt upphörande av fiskeverksamhet.

Fångstmängderna och fångstens värde inom insjöfisket har ökat allt sedan början av 2010-talet. År 2019 uppgick fångsten inom det kommersiella insjöfisket till cirka 6,4 miljoner kilo och dess värde var cirka 17 miljoner euro. År 2019 fanns det i insjöområdet cirka 300 fiskare med fiske som huvudsyssla och cirka 1 300 fiskare med fiske som bisyssla.

Siklöjan är till sitt värde den näst viktigaste fångstfisken inom det kommersiella fisket som helhet. Under de senaste femton åren har siklöjsfångsten varierat mellan 2,4 och 2,8 miljoner kilo. Efter siklöjan är de värdefullaste arterna inom insjöfisket gös, abborre och sik. I synnerhet gösfångsten har ökat under de senaste åren. Efterfrågan på insjöfisk är stabil och priserna höga. Ändå är andelen inhemsk fisk som fångas i insjöarna endast några procent av fiskhandeln och marknaden skulle dra mer fisk än vad som erbjuds. Gös, sik och abborre är populära bland konsumenterna och man vill gärna se ett ökat utbud i fiskdiskarna. Däremot är utbudet av siklöja stort.

Det kommersiella fisket i Finland är hållbart, och övervakningen av fisket är effektiv. Ett bevis på detta är till exempel det MSC-certifikat för hållbart fiske som Finland beviljats för fiske av strömming och skarpsill. Fiskbeståndens tillstånd är bra när det gäller de viktigaste kommersiella fiskarterna, dvs. strömming, abborre, siklöja och gös. Karpfiskbestånden håller på att öka längs kusten och i många insjöar. En del fiskarter, såsom karpfiskar och små siklöjor, har inte utnyttjats till fullo med tanke på beståndens tillstånd, och användningen av dem som livsmedel kan således utökas på ett hållbart sätt. Även användningen av strömming som livsmedel kan ökas utan att fångstmängden behöver utökas, eftersom endast en bråkdel av strömmingsfångsten för tillfället används som livsmedel. Hållbar tillväxt inom fiskerinäringen är således ett realistiskt mål i Finland.

Särskilt mål 1.1 Stärkandet av en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar fiskeverksamhet

I det särskilda målet är syftet i enlighet med EU:s förordning att stärka ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar fiskeverksamhet. Många av de behov som identifierats utifrån SWOT-analysen inom ramen för Finlands program kan främjas med stöd av EHFVF-finansiering under detta särskilda mål. I följande avsnitt analyseras de identifierade behoven i närmare detalj och de åtgärder som utifrån behoven valts ut för att finansieras från EHFVF-programmet motiveras.

Den första identifierade behovshelheten gäller förnyelsen av och de nya tillväxtmöjligheterna i branschen: *Det är nödvändigt att skapa en*

verksamhetsmiljö som uppmuntrar till förnyelse och kontinuerlig utveckling i syfte att underlätta och påskynda företagets eget utvecklingsarbete och samarbetet mellan den privata och den offentliga sektorn. Med hjälp av allmännyttig och företagets egna forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet stöds förnyelsen i branschen och den ekonomiska, sociala och ekologiska hållbarheten stärks. Genom utbildnings- och rådgivningsprojekt eftersträvas en högre kompetensnivå i branschen och bättre lönsamhet för företagen. Hit hör även behovet av *livslångt lärande*: då branschen ständigt förnyas måste aktörerna hela tiden utveckla sin egen kompetens.

Konceptet för innovationsprogram som infördes under programperioden 2014–2020 fortsätter. Utifrån en mellanutvärdering som genomfördes 2019 har innovationsprogrammen medfört ett nytt slags verksamhetsmetod inom FoUI-verksamheten i fiskerinäringen. Att inleda programbaserad verksamhet har helt klart varit ett motiverat och klokt steg i branschen. Rent allmänt är program en smidigare finansieringsform än projektverksamhet och de ökar avsevärt möjligheterna att svara mot utvecklingsbehoven på fältet och skapa mervärde genom konkret gemensam utveckling. Det programbaserade utvecklingsarbetet har även beräknats underlätta nätverkandet och det närmare samarbetet i branschen och är således ett klart framsteg i jämförelse med EHFF:s tidigare projektfinansiering. Under programperioden 2021–2027 ska innovationsprogrammen bidra till att lösa centrala utmaningar i branschen och öppna upp de tillväxtnöjligheter som har mest potential. Bland utvecklingsområdena kan nämnas att förebygga skador orsakade av säl, öka användningen av underutnyttjade fiskarter och utveckla högvärdesprodukter. I programmen tar man också fram kostnadseffektiva lösningar för utveckling av fisket och hanteringen av fångsten som samtidigt förbättrar företagets lönsamhet och arbetsförhållandena.

En ny helhet som ska tas in i innovationsprogrammen är att utveckla en *hög kvalitet på fisk*. Högklassiga fiskprodukter är en förutsättning för tillväxten i branschen. Stöd behövs i synnerhet för att underutnyttjade arter ska börja användas som livsmedel i allt högre grad och för att deras livsmedelskvalitet ska förbättras. Hittills har kvaliteten på strömming och andra underutnyttjade fiskarter varierat.

Det är även viktigt att *utnyttja nya tekniker och tekniska möjligheter inom fisket*: nya tekniker kan förbättra fiskets lönsamhet och hållbarhet med tanke på miljön. Till exempel med hjälp av fjärrstyrning och automatisering kan fiskarna få information om mängden fisk som fångats i ryssjan och optimera ryssjans funktion. Det leder även till ett mindre antal onödiga fiskeresor och minskar koldioxidavtrycket. Förnyelsen förknippas även på ett centralt sätt med *ökningen av värdet på inhemska fisk, i synnerhet strömming och underutnyttjade fiskarter*. I samma helhet ingår att *effektivisera fångsten av främmande arter*: en ökning av det kommersiella nyttjandet av invasiva främmande arter medför nya inkomstmöjligheter för yrkesfiskarna och gynnar samtidigt miljön i och med att man kan minska de skador som främmande arter orsakar den biologiska mångfalden. Att öka fiskfångstens värde till exempel genom att höja

förädlingsvärdet samt med hjälp av produktutveckling och varumärkning ökar efterfrågan på inhemsk fisk och höjer det pris som fiskarna får för fisken.

Investeringar behövs för att stödja tillväxten och utvecklingen samt för att ta i bruk nya lösningar.

Enligt en förhandsutredning av finansieringsinstrumenten som genomfördes 2019 förekommer det tydliga flaskhalsar i företagens tillgång till finansiering inom primärproduktionen för fiskerinäringen, och problemen gäller i första hand bristen på garantier. Garantiinstrument kan vara en delösning på finansiärernas krav och de kan avhjälpa flaskhalsarna inom den skuldfinansiering som beviljas mikro- och småföretag på kort, medellång och lång sikt. Inom programmet är målet att införa ett finansieringsinstrument som ska göra det lättare i synnerhet för fiskare och fiskeriföretag att få finansiering i form av lån. EHFVF har dock begränsade möjligheter att stödja investeringar i fartyg och fångstredskap även i fråga om det stöd som beviljas genom finansieringsinstrumenten. Till exempel kräver utvecklingen av fiskens livsmedelskvalitet investeringar i fartyg, eftersom en del av det nuvarande fartygsbeståndet i första hand används för fångst av strömming och skarpsill för foderbruk.

Efter förnyelsen är följande helhet att underlätta för *nya fiskare att etablera sig i branschen*. Medelåldern för fiskarna inom kust- och insjöfisket är hög och det är ytterst viktigt att öka antalet nya fiskare i branschen med tanke på säkerställandet av branschens kontinuitet och tryggheten av tillgången på inhemsk fisk. Den höga medelåldern bland yrkesfiskarna och det låga antalet unga som rekryterats till branschen har lett till att antalet yrkesfiskare har halverats sedan början av 2000-talet. Antalet yrkesfiskare som har fiske som bisyssla har hållits mer stabilt. Antalet registrerade kommersiella fiskare är cirka 2 500 i havsområdet och knappt 2 000 i insjöområdet. Av näringsidkarna inom fiskerinäringen bedriver över 90 procent småskalig och mångsidig familjeföretagsverksamhet. Fisket är säsongsbetonat, varför utkomsten i sin typiska form härstammar från många inkomstkällor. Yrkesfiskarnas medelålder har under de senaste 20 åren stigit med 10 år, och år 2018 var den redan 58 år. Antalet yrkesfiskare kommer under de närmaste åren att minska kraftigt om inte branschen lyckas attrahera nya fiskare. Antalet yrkesfiskare har minskat i synnerhet inom småskaligt fiske längs kusten, medan det sakta men säkert har ökat på insjöarna. Starten för nya fiskare försvåras av behovet av startinvesteringar och svårigheten att finansiera dessa. Av denna anledning ska nya yrkesfiskares inträde i branschen stödjas genom åtgärder som förbättrar lönsamheten och löser centrala utmaningar i branschen. Vidare grundas ett startstödssystem för begynnande fiskare. Det innefattar förutom egentligt investeringsstöd även en möjlighet till utbildning. Därtill kan det finansieringsinstrument som enligt planerna ska tas i bruk underlätta i synnerhet begynnande fiskares möjligheter att få finansiering i form av lån. Investeringar i fiskerinäringen är ofta dyra och det är svårt för företagen att få finansiering, framför allt inom småskaligt fiske. Även investeringar i hälsa och säkerhet stöds, eftersom de förbättrar arbetsförhållandena och därmed gör branschen attraktivare.

En viktig förutsättning för det kommersiella fisket är att säkerställa en *tillräcklig täckning för fiskehamnar och landningsplatser och en modern utrustning* för dessa. Det behövs kostnadseffektiva lösningar för utveckling av fisket, hanteringen av fångsten, förpackandet och logistiken som samtidigt utvecklar företagens lönsamhet och arbetsförhållandena, så att de tröga och tunga produktionsfaserna minskar och fiskens kvalitet förbättras och så att det lönar sig att lansera även små fiskpartier på marknaden. Hamnar och gemensam infrastruktur ska fortsätta användas för fiske, och deras kontinuerliga utveckling stöds. En sammanställning av fiskehamnarna och landningsplatserna för fisk i Finland finns på EHFF:s webbsidor: <https://merijakalatalous.fi/sv/fiskeri-i-finland/fiskhamnar-pa-kartan/>

Att *förbättra lönsamheten för småskaligt fiske* är väsentligt med tanke på branschens kontinuitet. Fiskets lönsamhet i havsområdet har varierat kraftigt. I början av programperioden 2014–2020 var branschens nettoresultat kraftigt förlustbringande (cirka -5,5 mn euro). Resultatet blev i början av 2018 lönsamt (+3,8 mn euro) för att återigen uppvisa en förlust 2019. De kustfiskare som tjänade minst 8 500 euro fick huvuddelen av havsfiskarnas nettoinkomster. I regel var de mindre kustfiskarnas resultat i allmänhet förlustbringande och de stora trålarnas resultat varierade kraftigt. När man analyserar lönsamhetsresultaten måste man dock beakta att största delen av kustfisket består av småskaliga familjeföretag, där ersättningen för arbetet fås från nettoresultatet. Kustfiskeriföretagens verksamhet är oftast säsongsbetonad, varför näringens kontinuitet är beroende även av andra inkomstkällor. Självförsörjningsgraden för fisket är bra med undantag av de stora trålarna.

Bättre lönsamhet förutsätter att det gamla fartygsbeståndet utvecklas, skyddet mot sälar och skarvar effektiviseras, fångstens värde ökas och fiskeverksamheten effektiviseras och moderniseras. Det är också viktigt att utveckla nya verksamhetssätt och samarbetsmodeller. Processerna för fångst och hantering av fisk har utvecklats i samarbete mellan forskare och fiskare inom ramen för ett partnerskapsprogram för forskare och fiskare i branschen. Erfarenheterna av partnerskapsprogrammet för forskare och fiskare som finansierats under programperioden har varit mycket positiva och med hjälp av programmet har man kunnat skapa nya lösningsmodeller för centrala utmaningar i branschen, bland annat när det gäller att förebygga sälskador.

En konstruktiv dialog om fisket och en ökad allmän vetskap om fiskets och fiskätandets positiva effekter för samhället har även det identifierats som ett behov som man vill påverka med hjälp av finansiering under det särskilda målet. Branschens image försvagas av att kommunikationen och samhällsdebatten fokuserar på problem och konflikter. Därför är det viktigt med kontinuerligt utvecklingsarbete för att minska miljökonsekvenserna i branschen och förbättra *fiskarnas välbefinnande*. Observerade problempunkter åtgärdas aktivt och miljöarbetet intensifieras ytterligare. Det behövs fortfarande mer forskningsdata om fiskarnas välbefinnande. Därtill behövs satsningar på att utvidga samhällsdebatten så att den också tar upp branschens tillväxtpotentialer

och positiva effekter exempelvis på klimatet, miljön, folkhälsan och ekonomin. Människorna vet redan ganska långt varför det lönar sig att äta fisk, men fiskerinäringens positiva utveckling och positiva effekter i samhället lyfts sällan fram. Det som behövs är således en konstruktiv dialog, forskningsinformation och spridning av denna information.

Dialog och utvecklingsåtgärder behövs även för att *ta i bruk områden som lämpar sig för kommersiellt fiske och få tillstånd för fiske i dessa områden*. I Finland hör fiskerätten vid kusten och i insjöarna till vattenområdets ägare och många fiskare saknar egna vattenområden. Det har på många ställen visat sig svårt att hyra fiskemöjligheter av privata ägare av vattenområden.

Andra behov som ska mötas genom åtgärder under det särskilda målet 1.1 är att *anpassa fiskeverksamheten till klimatförändringen och att vidta åtgärder inom fisket för att dämpa klimatförändringen*. Förändringarna i klimatet och miljön påverkar fisket i allt högre grad. Klimatförändringen och eutrofieringen försvagar vattendragens tillstånd och påverkar vattenresurserna. I södra Finland blir det allt vanligare med isfattiga vintrar, kortare vinterfiskesäsonger och längre menförestider. Vädret blir allt blåsigare, och vi har fått uppleva rekordheta somrar och rekordvarma höstar. Detta har påverkat fiskbestånden och fisket. För att svara mot Östersjöns svaga tillstånd och klimatförändringen strävar man efter att dels vidta miljöåtgärder, dels stödja fiskerinäringen med att anpassa sig till de föränderliga förhållandena, såsom den allt längre menförestiden och de alltmer frekventa extrema väderfenomenen, till exempel genom att utveckla fartygen och fångstredskapen.

Målet för de åtgärder som finansieras från EHFVH är att man i slutet av programperioden ska kunna svara mot den ökade konsumtionen av fisk på ett marknadsorienterat sätt, att de nya hållbara tillväxtpöjligheterna har utnyttjats i branschen, att förutsättningarna för fiske och företagets lönsamhet har förbättrats och att nya fiskare har etablerat sig i branschen. Man strävar efter att öka fångstens värde både i fråga om de traditionella värdearterna inom fisket och de underutnyttjade fiskarterna med beaktande av fiskbeståndens hållbarhet. Det särskilda målet har senare delats in i tre tematiska åtgärdshelheter. Dessa är 1) innovationer, utveckling och rådgivning, 2) investeringar i fisket och 3) fiskehamnar och landningsplatser.

Särskilt mål 1.2 Ökning av energieffektiviteten och minskning av koldioxidutsläppen

Inom ramen för det särskilda målet strävar man efter att dämpa klimatförändringen genom att stödja energieffektiva och klimatvänliga lösningar på fiskefartygen. Målet kan stödas genom att man byter motorer och utnyttjar nya klimatvänliga energikällor.

Genom att införa det särskilda målet svarar man i synnerhet på två av de behov som identifierats i SWOT-analysen: *att förbättra lönsamheten för småskaligt fiske och att vidta åtgärder inom fisket för att dämpa klimatförändringen*. Helheten stöds även av behovet att *utnyttja nya innovationer och tekniker inom fisket*. Fiskets koldioxidavtryck ska minskas genom utveckling av

fiskeverksamheten och fisketeknikerna. Särskilt viktiga är innovationer och investeringar som förbättrar verksamhetens energieffektivitet, till exempel med hjälp av energisparande motorer eller fiskemetoder. Förutom att energieffektiviteten minskar koldioxidutsläppen främjar den även målet om att förbättra fiskets lönsamhet.

Särskilt mål 1.3 Tillfälligt upphörande med fiskeverksamhet

Coronavirusepidemin har visat att det kan vara nödvändigt att anpassa fiskeverksamheten som en följd av yttre störningar. Utifrån SWOT-analysen har man således identifierat ett behov av att *bereda sig på yttre störningar* som förutom globala kriser även kan vara till exempel lokala miljökriser. Det särskilda målet inkluderas i programmet för att man ska ha beredskap för plötsliga krissituationer av denna typ. Med hjälp av den finansiering som har reserverats för åtgärden kan man lindra eventuella lokala kriser. För att erbjuda stödet till en större grupp fiskare på grund av en nationell eller global kris krävs en ändring av finansieringsplanen.

Särskilt mål 1.6 Främjandet av vattenmiljöns biologiska mångfald samt skyddet och restaureringen av ekosystemen

Det finns två behov som identifierats i anslutning till det särskilda målet: *livskraftiga fiskbestånd* samt *möjliggörandet av samexistens mellan fiskare samt säl och andra djur som orsakar skador för fisket*. Målet är att förbättra kunskapen och kompetensen om fiskets miljökonsekvenser, förbättra fiskeresursernas status genom att iståndsätta fiskarnas livsmiljöer samt lösa de problem som sälar och andra djur orsakar fisket.

Fisket får inte äventyra miljöns status och den biologiska mångfalden, utan fiskemetoderna ska vara hållbara och *fiskbestånden ska hållas livskraftiga*. Det behövs forsknings- och utvecklingsåtgärder samt miljösamarbete för att ytterligare utveckla fiskets ekologiska hållbarhet. Fisket regleras utifrån information, varför tillgången på information och mängden information bör upprätthållas och utvecklas. För att förbättra miljöns status behövs även projekt som anknyter till iståndsättning av miljön och nya finansieringsmodeller för att effektivisera dessa projekt. För att minska fiskets miljö- och klimatkonsekvenser behövs utveckling och ibruktage av nya tekniker och verksamhetssätt i anslutning exempelvis till att minska bifångster och öka energieffektiviteten.

I enlighet med EU:s biodiversitetsstrategi ser man till att näringsverksamheten inte försvagar den biologiska mångfalden. Målet för biodiversitetsstrategin är att den biologiska mångfalden i Europa ska ha börjat återhämta sig senast 2030. Enligt biodiversitetsstrategin ger återställda marina ekosystem med fullgott skydd väsentliga hälsomässiga, sociala och ekonomiska fördelar för kustsamhällen och EU som helhet, och detsamma gäller även insjöarna. Restaureringen av hav och vattendrag stöder den lokala socioekonomiska verksamheten, såsom turismen och rekreationsverksamheten. Samtidigt kan man genom restaureringsinvesteringar främja vattendragsregleringen, översvämningsskyddet, fiskynglingarnas livsmiljöer och avlägsnandet av

näringsämnen. Allteftersom klimatuppvärmningen avsevärt förvärrar minskningen av biodiversiteten i ekosystemen i haven, längs kusterna och i insjöarna blir behovet av effektivare åtgärder allt större. Enligt strategin måste särskilt viktiga platser där fisken leker och små yngel växer restaureras. I fråga om haven är målet att skydda 30 procent av havsarealen i EU. I Finland stöds skydds målet i första hand via andra finansieringskällor, men EHFVH-finansieringen kan anvisas till projekt som hänför sig till skötseln och nyttjandet av fiskbestånd.

Livskraftiga fiskbestånd och naturmiljöer är också en central förutsättning för näringsfiskets kontinuitet. Följaktligen är det i fråga om miljöåtgärderna i programmet viktigt att fiskresursernas och vattenmiljöns tillstånd förbättras, vilket också främjar sådana vandringsfiskbestånd vars tillstånd är svagt. Detta förutsätter ett bra kunskapsunderlag, tillräckliga resurser, effektivare åtgärder och nya finansieringsmodeller, så att även tillgången till privat finansiering ökar. Syftet med miljöprogrammet för fiskerinäringen är att stödja fiskbeståndens naturliga förökning och förbättra slagkraften av de åtgärder som vidtas för att iståndsätta fiskresursernas livsmiljö. Inom ramen för programmet prövas också nya resultatbaserade finansieringsmodeller för iståndsättningar av miljöobjekt. Vidare görs ett försök med iståndsättnings sedlar, genom vilka iståndsättningsåtgärder kan stödas med hjälp av administrativt lätta metoder. Likaså utreds möjligheterna till crowdsourcing av miljöåtgärder.

Fångstredskapens selektivitet och kapacitet att undvika oavsiktliga fångster utvecklas. Oavsiktliga fiskfångster är inte ett stort problem i Finland, men det finns ett behov av att ytterligare utveckla fångstredskapens selektivitet bland annat för att bättre rikta in fisket på önskade arter och tillräckligt stora individer med tanke på fiskbeståndens fortplantning, minska mängden hotade fiskarter som blir fångst samt minska antalet sälar, fåglar och andra djur som blir bifångster vid fiske. Målet är alltså även att skydda miljön, inte bara att minska önskade fiskfångster.

I Finlands havsområden förekommer två sälarter, gråsäl och Östersjöns vikare. Sälarna orsakar skador framför allt för dem som bedriver småskaligt kustfiske genom att de jagar bort fisk, äter bytesfisk ur fiskebragder och söndrar fiskebragder. Enligt de intervjuer med fiskare som utförts av Naturresursinstitutet orsakar sälar och skarvar allvarliga problem för fiskerinäringens kontinuitet. År 2019 uppgick de fångstskador orsakade av sälar som anmäldes i samband med fiskarnas fångstrapportering till 357 000 euro. Enligt intervjuerna med fiskarna är de totala skador som orsakas av sälar avsevärt större än de direkta fångstskador som beräknas utifrån fiskarnas anmälningar.

Skarven har brett ut sig och förökast kraftigt i Östersjön alltsedan 1980-talet. I Finland har den brett ut sig längs hela kusten, och man ser också spår av den i insjöarna. Skarvarna äter fisk och påverkar därmed fiskbestånden. Forskarna är inte ense om i vilken grad skarven påverkar fiskbestånden, och ämnet väcker konflikter. Målet är att uppnå en fungerande samexistens mellan fisket och de djur som orsakar skador, så att fiskets lönsamhet förbättras och livskraftiga djurbestånd tryggas. Man strävar efter att minska de ekonomiska skador som orsakas av sälar och skarvar genom forsknings- och innovationsverksamhet och

genom att investera i skydd av fångster och förebyggande av skador. Målet är att ge fiskarna tillgång till sådana effektiva metoder och verksamhetsätt för att skydda fångsten och undvika skador som är hållbara även med tanke på miljön. Utvecklingsarbetet sker i samarbete mellan forskningen och fiskarna. Även arbetet med att kompensera skador som orsakas av sälar fortsätter. Vidare är det viktigt att utöka dialogen mellan olika intressegrupper.

Fiskarnas välbefinnande utvecklas genom ett välfärdsprogram för fisk, som utarbetas i samarbete med företag, forskare och intressentgrupper. Målet är att kontinuerligt främja fiskarnas välbefinnande och ta fram mer forskningsinformation om detta. Frågor som undersöks i välfärdsprogrammet är framför allt bedövning av fiskar ombord på fiskefartyg vid volymfiske samt utveckling av fångstmetoder ur perspektivet för fiskars och andra vattendjurs välbefinnande. Även i EU:s strategi Från jord till bord betonas vikten av djurens välbefinnande och hur det påverkar även djurets hälsa och livsmedlens kvalitet. I Europeiska unionens råds förordning (EG) nr 1099/2009 konstateras att djur ska förskonas från all smärta, plåga eller lidande som kan undvikas vid tidpunkten för avlivning och därmed sammanhängande verksamhet, och att företagarna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att så sker. I välfärdsprogrammet främjas forsknings- och utvecklingsarbete som gäller fiskarnas välbefinnande. Tills vidare finns det inga fungerande indikatorer eller mätare på välbefinnandet, men strävan är att sådana ska utvecklas som en del av programmet. Utvecklingen av fiskarnas välbefinnande möter också många konsumenters önskemål om att djur ska behandlas på ett etiskt hållbart sätt.

Det särskilda målet delas in i fyra tematiska åtgärdshelheter. Dessa är 1) forsknings- och utvecklingsprojekt för miljön och fiskresurserna, 2) beståndsvårdande restaurering, 3) investeringar i redskapens selektivitet och skydd samt djurens välbefinnande samt 4) kompensation av skada på fångster som orsakats av sälar och skarvar. Målet med FoUI-verksamheten är att öka kunskapen och kompetensen om miljökonsekvenserna både allmänt och inom företagets verksamhet. Målet med iståndsättningarna av miljön och främjandet av fiskresursernas status är att förbättra livskraftigheten i synnerhet för de fiskbestånd som är föremål för kommersiellt fiske och på så sätt stödja tillväxtmålen i branschen och deras ekologiska hållbarhet. Med hjälp av investeringar som förbättrar den ekologiska hållbarheten eftersträvar man mindre miljökonsekvenser av fiskeverksamheten samt hållbara lösningar för att hantera de problem som sälar orsakar fisket. Genom att ersätta skador orsakade av säl stöder man en fredlig samexistens mellan fisket och sälarna.

Särskilt mål 1.4. Databasinsamling:

Målet med programmet för databasinsamling om fiskerinäringen är att tillgodose skyldigheterna att samla in information enligt EU-lagstiftningen som stöd för unionens gemensamma fiskeripolitik samt att producera vetenskaplig information och rådgivning som stöd för beslutsfattandet inom fiskerinäringen. Den nya EU-lagstiftningen anger strikta ramar för biologisk, teknisk och socioekonomisk information samt miljöinformation som samlas in om fiske och vattenbruk samt för hanteringen och användningen av den. Omfattande

datainsamling stöder hållbarheten i branschen och säkerställandet av biodiversiteten, eftersom den ger tillförlitlig information som grund för beslutsfattandet och för uppföljningen av tillväxten i branschen och dess konsekvenser.

Vid datainsamlingen måste man beakta även de nationella särdragen och informationsbehoven så att informationen till tillämpliga delar kan utnyttjas även inom det nationella beslutsfattandet, vid bedömningen av den nationella fiskerinäringens politik och i prognostiseringen av förändringarna i fiskerinäringens verksamhetsmiljö. Dessa datainsamlingsåtgärder som grundar sig på det nationella intresset omfattar information om exempelvis fiskförädlingens ekonomi, produktion och sociala variabler. Även information om underutnyttjade fiskarter och det kommersiella fisket i insjöarna kan samlas in inom ramen för eventuella samarbetsprojekt. En konsekvensbedömning av insjöfisket är nödvändig bland annat för att man ska kunna planera stöd- och regleringsåtgärder för det.

En av de viktigaste uppgifterna inom datainsamlingen är att *producera information om det kommersiella fisket och fiskbestånden till havs*. I datainsamlingsprogrammet samlas även i fortsättningen in data om de mest centrala fiskbestånden (strömming, skarpsill, lax, gös, abborre, sik och siklöja i Bottenviken) med tanke på uppföljning och beståndsuppskattningar (t.ex. provtrålnings- och ekolodningsforskningsresan BIAS för strömming och skarpsill som görs varje höst). Inom datainsamlingen insamlas även ekonomiska uppgifter om fisket.

Ett av de behov som har identifierats är även betydelsen av *uppföljning av bifångster*. Nya EU-MAP möjliggör även i fortsättningen insamling av data om bifångster (hotade fågel-, havsdäggdjurs- och fiskarter) utifrån fiskarens egen anmälan (loggbok eller motsvarande bokföring). Ett behov av noggrannare information om uppföljningen av bifångster finns dock fortfarande. Under programperioden 2021–2027 ska man noggrant följa upp utvecklingsbehoven inom datainsamlingen för bifångster och förbereda sig på eventuella ändringar.

Det är även viktigt att *producera data om underutnyttjade fiskbestånd i takt med att de utnyttjas mer*. Användningen av karpfisk och andra underutnyttjade fiskarter kan öka så mycket att det kan leda till ett ökat behov av att samla in data om dem. För att de ska kunna inkluderas direkt i programmet för datainsamling måste datainsamlingen dock godkännas på regional och EU-nivå (den nationella arbetsplanen), vilket kan visa sig vara svårt. Datainsamlingen om karpfisk kan möjliggöras genom separata projekt (t.ex. forsknings- och innovationsprogram).

På motsvarande sätt är det med tanke på de nationella behoven av information nödvändigt att *producera information om kommersiellt insjöfiske och fritidsfiske*. Enligt EU-MAP som träder i kraft 2022 krävs inte datainsamling inom det kommersiella insjöfisket (med undantag för insjöfiske av vandringsfisk, såsom lax och ål). Enligt nya EU-MAP ska information om fångster inom fritidsfisket samlas in i fråga om lax, öring och ål (inklusive

insjöar) samt torsk. Datainsamlingen om fritidsfisket bör förbättras. Delvis som ett svar på behovet av att förbättra tillförlitligheten för den information som samlas in om fritidsfisket har man ökat urvalet för enkäten om fritidsfiske från 7 500 till 11 000. Datainsamlingen om fritidsfisket kan fastställas i närmare detalj regionalt inom RCG BALTIC & NANSEA.

Det har identifierats som nödvändigt att samla in data om vandringsfiskbestånd både på nationell nivå och EU-nivå: i det nationella programmet ingår att samla in data om hotade vandringsfiskbestånd (öring, ål och delvis lax). I nya EU-MAP (i kraft 1.1. 2022) betonas vikten av datainsamling om vandringsfisk. Som en följd av detta kommer skyldigheten att samla in information om öring och ål i syfte att producera de data som behövs för uppföljningen och bedömningen av bestånden och uppskattningen av fiskbestånd att utvidgas, vilket ska beaktas även i det nationella programmet. Beslut om den slutliga omfattningen av datainsamlingen för vandringsfisk kan fattas regionalt inom RCG BALTIC & NANSEA.

Insamling av *ekonomiska och sociala uppgifter om fiskförädlingen* har identifierats som viktigt även i fortsättningen. Inom nya EU-MAP ingår inte längre en skyldighet att samla in information om ekonomiska och sociala variabler från och med 2022, men medlemsländerna kan på beslut använda EHFVF-finansiering även för att samla in ekonomiska och sociala uppgifter om förädlingen. Även i den arbetsplan och årsrapport som ska lämnas in till kommissionen kvarstår möjligheten till rapportering om dessa. På nationell nivå finns det fortfarande informationsbehov i fråga om ekonomi-, sysselsättnings- och produktionsuppgifter om fiskförädlingen samt råvaruanvändningen, och det är önskvärt att datainsamlingen fortsätter. Skyldigheten att samla in information om vattenbruket kvarstår oförändrad.

För att svara på de ökade behoven av information krävs åtminstone effektivare verksamhet och smidigare administration, eftersom det är utmanande att hela tiden öka resurserna. *Resurserna för att svara på informationsbegäranden* och producera information måste ändå garanteras på den nivå som krävs inom lagstiftningen. Naturresursinstitutet svarar årligen på drygt tio begäranden om information om datainsamlingen inom fiskerinäringen. Skyldigheten att svara på begäranden om information inom en angiven tidsfrist (eller en i övrigt skälig tid) fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1004. De främsta aktörerna som begär information är ICES, STECF, RCG, Europeiska kommissionen samt olika nationella institut. Även om största delen av informationsbegärandena är årligt återkommande, är Naturresursinstitutets personal fullt sysselsatt med att behandla ändringarna och uppdateringarna (som ofta kommer med kort varsel) i dessa. Också antalet informationsbegäranden håller på att öka, liksom även deras omfattning. Resurser för att svara på informationsbegärandena ska säkerställas även i framtiden.

Internationellt samarbete inom datainsamlingen är ett krav enligt lagstiftningen och det är motiverat även av andra orsaker: Det aktiva internationella deltagandet bidrar till att uppfylla skyldigheten om datainsamling, effektiviserar datainsamlingen och gör det möjligt att beakta de nationella särdragen i den finländska fiskerinäringen inom det internationella beslutsfattandet. Inom

ramen för programmet för datainsamling om fiskerinäringen deltar man årligen i flera internationella forum, av vilka de viktigaste samarbetsorganen är Internationella Havsforskningsrådet ICES (flera separata arbetsgrupper), Östersjöområdets och Nord- och Östatlantens regionala samarbetsorgan RCG Baltic och RCG NANSEA, samarbetsgruppen för ekonomisk datainsamling RCG ECON och STECF. Inom dessa forum deltar man i utvecklingen av datainsamlingsprogrammets innehåll och i användningen och analyseringen av information samt i rådgivningsarbetet (t.ex. beståndsuppskattningarna).

I nya EU-MAP som träder i kraft den 1 januari 2022 överförs beslutsmakten till regionala samordningsorgan. Väsentliga för Finlands del är Östersjöområdets och Nord- och Östatlantens regionala samarbetsgrupp RCG BALTIC & NANSEA och samarbetsgruppen för ekonomisk datainsamling RCG ECON. I dessa grupper kan man senare under denna programperiod precisera kraven på datainsamling om exempelvis vandringsfisk och fritidsfiske.

I förordningen om datainsamling ingår en skyldighet att definiera, bygga upp och upprätthålla en databas. För att uppfylla denna skyldighet ska Naturresursinstitutet säkerställas tillgång till den information som krävs enligt skyldigheten att samla in information i alla situationer. Vid upprätthållandet och utvecklingen av nationella databaser ska man även beakta kompatibiliteten med de internationella databaserna. Det främjar datainsamlingens kvalitet och resurseffektivitet.

Den viktigaste lagstiftningen om datainsamling består för närvarande (18.5.2021) av följande delar:

- 1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1004, som anger ramarna för insamling, hantering och användning av fiskerinäringens uppgifter samt stöder de vetenskapliga utlåtandena om EU:s gemensamma fiskeripolitik.
- 2) Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/909, som anger vilka obligatoriska vetenskapliga undersökningar som ska ingå i datainsamlingen samt fastställer tröskelvärden för unionens fleråriga program om insamling och hantering av uppgifter inom fiskeri- och vattenbrukssektorn.
- 3) Kommissionens delegerade beslut (EU) 2019/910, som definierar insamlingen av biologiska, miljörelaterade, tekniska och socioekonomiska uppgifter om fiskeri- och vattenbrukssektorn och hanteringen av dem.
- 4) Dessutom finns det separat lagstiftning om utarbetandet av den nationella arbetsplanen och den årliga rapporteringen av datainsamling.

Särskilt mål 1.4. Tillsyn:

Syftet med tillsynen är ett effektivt och samarbetsbaserat system som säkerställer att skyldigheterna i den gemensamma fiskeripolitiken iakttas. Jord- och skogsbruksministeriet och Ålands landskapsregering har fastställt en gemensam nationell övervakningsstrategi för fiskeripolitiken som gäller 2021–2027. Strategin har beretts i samarbete med olika tillsynsmyndigheter. Under beredningen har man strävat efter att kartlägga de viktigaste utvecklingsbehoven och de åtgärder som ska genomföras under programperioden för att förbättra tillsynens kostnadseffektivitet och verkningfullhet. De åtgärder som ska finansieras grundar sig i första hand på denna strategi.

Vägningen i hamnarna är ofta bristfälligt ordnad, och i verksamheten utnyttjas stickprov och tillsynsplaner som tillåter att fångsten vägs utifrån provtagning eller efter transporten. För att förbättra tillsynen krävs aktiv finansiering som möjliggör att vägningssystem installeras på allt fler landningsplatser i syfte att *säkerställa korrekt rapportering av fångstmängder*. Tekniska lösningar som lämpar sig för exempelvis vägning av fångster och fjärrövervakning av aktörer bör utvecklas, pilottestas och tas i bruk i syfte att effektivisera tillsynen och minska behovet av mänskliga resurser. Aktörerna får stöd för att skaffa utrustning och ges användarsupport. De arbetsredskap som används inom tillsynen planeras i den mån det är möjligt så att de gynnar även aktörerna. Finansiering behövs i synnerhet för att *utveckla informationssystemen*. Under programperioden 2014–2020 genomfördes en totalreform av centralregistret, men i synnerhet anmälningsprogrammen och inspektionsrapporteringen samt en del av de andra informationssystemen inom tillsynen har nått slutet av sin livscykel och bör förnyas för att säkerställa att de fungerar och är uppdaterade. Analyseringen av uppgifter och riskhanteringen bör effektiviseras och automatiseras för att den riskbaserade tillsynen i praktiken ska kunna genomföras effektivt. Även användbarheten av och rapporteringsfunktionerna i det informationssystem som används som arbetsredskap och register för överträdelser inom påföljdsförfarandet bör förbättras. För närvarande är det svårt att ta ut informativa sammandrag av datamaterial om överträdelser och påföljder från systemet. I påföljdssystemet finns även många funktioner som är svåra att använda. I fråga om informationssystemen bör det även finnas beredskap för att systemen behöver utvecklas ytterligare som en följd av de nya EU-bestämmelserna.

För att förbättra tillsynens kostnadseffektivitet bör man övergå till elektroniska förfaranden när det gäller alla anmälningar för aktörerna och utvecklingen av digitala redskap bland annat i hamnarna. Digitaliseringen ska även utnyttjas vid effektiviseringen av myndighetsverksamheten: för fiskeövervakarna utvecklas fungerande mobilapplikationer som effektiviserar arbetet på fältet.

På grund av förändringarna i omvärlden krävs att tillsynsmyndigheternas *kompetens utvecklas*. Genom att åtgärda utbildningsunderskottet bland tillsynsmyndigheterna kan man öka och förbättra såväl övervakningen till havs som inspektionerna inom fiskhandeln. Alltid när nya bestämmelser träder i kraft behövs det utbildning för myndigheterna och tillräckliga resurser. För att säkerställa konsekvensen och yrkeskunskapen i tillsynen är det viktigt att

	<p>tillsynsmyndigheterna får utbildning och regelbundet deltar i den gemensamma tillsynen i flera medlemsländer samt de operationer som samordnas av Europeiska fiskeriövervakningsverket.</p> <p>Även om den <i>utrustning som används i tillsynen</i> i huvudsak är uppdaterad och tillräcklig, bör man i programmet ha beredskap för de behov av att modernisera utrustningen som kan uppstå under programperioden. Även den övervakningsutrustning som används av aktörerna i branschen (t.ex. VMS och eLogbook) bör alltid vara funktionsduglig och uppdaterad.</p>
--	--

Prioriterat område 2: Hållbart vattenbruk samt hållbar förädling och marknad

<p>Styrkor</p>	<p>Vattenbruk:</p> <p><i>Hög miljökompetens och östersjöfoder:</i> I och med miljöregleringen och effektivare foderanvändning har vattenbrukets specifika belastning (näringsbelastning i förhållande till ett kilo fisk som odlats) minskat med cirka 70 procent under de två senaste decennierna. Belastningen har i synnerhet minskat genom foderutvecklingen, utvecklingen av odlingsteknikerna och urvalsförädlingen av fisk. I havsområdet har ny produktion hänvisats till den yttre skärgården och odlingsenheter har slagits ihop, vilket har haft positiva konsekvenser för både miljön och näringen. Östersjöfodret gör det möjligt att recirkulera näringsämnen vid odling till havs. I inlandsvattnen har man investerat i ny recirkuleringsteknik.</p> <p><i>Mångsidig produktionsteknik:</i> I Finland finns vattenbruksanläggningar som grundar sig på många olika produktionssätt och de är placerade i olika delar av landet. Odling i kasse förekommer i havet, i sjöar och i liten utsträckning i vissa åar och älvar. Matfisk produceras också i anläggningar på land som fungerar enligt genomströmningsprincipen och i slutna recirkuleringsanläggningar. En mångsidig produktionsstruktur ger en bred grund för att utveckla branschen och skapa nya innovationer.</p> <p><i>God fiskhälsa inom odlingen:</i> I Finland har det förekommit få fisksjukdomar och en god fiskhälsa kan anses vara en konkurrensfördel för det finländska vattenbruket. Den goda hälsan grundar sig på förebyggande av sjukdomar i synnerhet med hjälp av vaccin samt kontrollerade förflyttningar av fiskar och en fungerande kontroll av fiskhälsan. God fiskhälsa gör det möjligt att exportera yngel utomlands och exportera kunnande om fiskhälsa. Även om fiskhälsan i Finland har försämrats något, är den fortfarande på en god nivå i en global jämförelse.</p>
----------------	--

	<p><i>Konstruktiv dialog mellan intressentgrupperna:</i> Utvecklingen av fiskerinäringen och i synnerhet vattenbruket förutsätter att målen för miljö- och näringspolitiken samordnas. Under programperioden 2014–2020 har den konstruktiva dialogen mellan miljö- och näringsförvaltningen samt branschen och miljöskyddet utvecklats och förtroendet mellan de olika aktörerna förbättrats. Numera kan de olika parternas synpunkter beaktas när näringslivets verksamhetsmiljö utvecklas. Enligt branschens uppfattning har utvecklingen dock gått långsamt.</p> <p><i>God forsknings- och teknologikompetens samt gott samarbete mellan näringen och forskningen:</i> I Finland finns det forskningsinstitut, kompetenscentrum och företag som satsar på hållbar tillväxt och förnyelse. Innovationsprogrammen som inleddes under programperioden 2014–2020 och det höjda investeringsstödet som togs i bruk har ökat det målinriktade samarbetet mellan olika forskningsinstitut och branscher samt åstadkommit spirande innovationsekosystem i synnerhet för att främja tillväxten inom vattenbruket och utveckla nya produkter med högt värde.</p> <p>Förädling och handel:</p> <p><i>De inhemska fiskprodukternas goda image:</i> Fiskprodukter, i synnerhet inhemska fiskprodukter, uppfattas som hälsosamma, högklassiga och miljövänliga livsmedel.</p> <p><i>Klimatvänlighet och miljömärkning:</i> Ökad medvetenhet om matens klimat- och miljökonsekvenser gynnar hållbart producerade och certifierade fiskprodukter.</p> <p><i>Yrkesmässighet och teknologisk kompetens:</i> Fiskhandeln och fiskförädlingen är professionell och livsmedelssäkerheten är hög. I synnerhet förädlingskompetensen om laxfiskar håller hög klass i Finland. Den teknologiska kompetensen är också hög.</p> <p><i>Logistik och råvaruproduktion:</i> Logistikerna inom handel och förädling är avancerad och modern, vilket garanterar att kylkedjan fungerar och är tillförlitlig. Norges starka råvaruproduktion och närheten till den är till fördel för den finländska fiskförädlingen och handeln.</p> <p><i>Snabba och smidiga företag:</i> Förädlingsföretagen har reagerat snabbt på nya konsumenttrender, såsom den ökade efterfrågan på insjöfisk, och utvecklat nya produkter för marknaden. Förädlarnas kunnande om hemmamarknaden är gediget.</p>
Svagheter	<p>Vattenbruk:</p> <p><i>Liten genomsnittlig storlek på anläggningarna och näringsutsläpp vid kassodling:</i> Produktionen i havsområdet är utspridd på små enheter. Även om näringsutsläppen från vattenbruket har minskat betydligt, orsakar de fortfarande lokal belastning på vattendragen och väcker därför konflikter. På grund av näringsutsläppen och övergödningen i havsområdet har man inte kunnat öka</p>

	<p>vattenbruket som baserar sig på kassodling avsevärt till exempel på Åland och i den inre skärgården.</p> <p><i>Stora avstånd:</i> Långa avstånd medför stora logistikkostnader.</p> <p><i>Ensidig matfiskproduktion:</i> En fiskodlingsnäring som starkt stöder sig på en art är sårbar. Marknadsstörningar, fisksjukdomar och variationer i väderleken leder lättare till problem än i näringar som grundar sig på många arter.</p> <p><i>Ojämlig situation jämfört med andra former av primärproduktion:</i> Stödpolitiken är annorlunda än för andra former av primärproduktion. Fiskodlingen måste fungera helt marknadsorienterat och utan direkta produktionsstöd.</p> <p><i>Brist på stöd för utbildning och utveckling:</i> Den grundläggande utbildningen inom fiskerinäringen har skurits ner, vilket försämrar tillgången på yrkeskunnig arbetskraft. Branschens snabba utveckling och tekniska utveckling framhäver betydelsen av livslångt lärande.</p> <p><i>Bristande förutsägbarhet och uppmuntran i tillståndsprocesserna:</i> Det är svårt att utveckla produktionen på lång sikt när man inte helt kan förutse framtida tillstånd och deras omfattning. Oförutsedda tillståndsprocesser uppmuntrar inte heller till att utveckla verksamheten och investera. Ansökan om nya tillstånd är förknippad med osäkerhet, särskilt när det gäller modellering av konsekvenser och hur stor en godtagbar förändring kan vara. Dessutom är tillämpningen av nya miljöåtgärder i tillståndsprövningen förknippad med osäkerhet. Sådana är bland annat en utsläppsbasead tillståndsmodell samt användning av åtgärder som kompenserar näringsutsläpp.</p> <p><i>Matfiskodlingens svaga lönsamhet med recirkuleringsteknik:</i> Investeringarna i cirkulationsanläggningar är stora och dyra och produktionen har varit svår att göra lönsam. Utvecklings- och forskningsarbete behövs fortfarande.</p> <p>Förädling och handel:</p> <p><i>Tillgången på professionell arbetskraft:</i> Både förädlingen och handeln lider brist på kvalificerad arbetskraft. Det finns ingen utbildning som är direkt förberedande för branschen, utan företagen är tvungna att utbilda sina anställda själva.</p> <p><i>Starkt koncentrerad handel:</i> Fiskeföretagen har en svag marknadsställning i förhållande till detaljhandelns centralaffärer. Dessutom försvårar den kraftiga kedjebildningen inom handeln försäljningen av små partier.</p> <p><i>Säsongbetonat och litet utbud av inhemsk fisk:</i> Utbudet av inhemsk fisk är ojämnt och tidvis till och med litet, vilket påverkar investeringsviljan och branschens tillväxtorientering.</p>
Möjligheter	Vattenbruk:

Fiskodlingens globala tillväxt och god efterfrågan på finländsk regnbågsforell: I Finland behärskar man odling och förädling av regnbågsforell väl. Efterfrågan på regnbågsforell ökar i Finland och utifrån det kan man också inom förädlingsindustrin i allt högre grad bygga en produktion som fokuserar på inhemsk fisk. Odlad finländsk regnbågsforell erkänns numera som hållbart producerad och dess koldioxidavtryck är litet. Efterfrågan på odlad fisk ökar också globalt, vilket erbjuder exportmöjligheter även för finländska hållbart producerade produkter. Det finns också exportmöjligheter för specialkunnande inom odling och hållbar teknik. Det ökade internationella forsknings- och utvecklingsarbetet erbjuder nya samarbetsmöjligheter även för finländska aktörer.

När mats- och miljötrender: Den ökande medvetenheten om klimat- och miljöfrågor ökar efterfrågan på inhemsk fisk. Branschen kan marknadsföra sig själv med kompetens i miljöfrågor. Verksamhetens kvalitet kan förbättras och verifieras till exempel genom att ta i bruk godkända kvalitets- och miljösystem, inkl. ekologisk produktion. Konsumenterna är intresserade av miljöcertifikat. Man har identifierat betydelsen av cirkulär ekonomi och vattenbruket kan profilera sig till exempel genom att recirkulera näringsämnen genom ökad användning av östersjöfoder. Även närproducerad mat är trendig och efterfrågad. Man kan skapa mervärde och arbetsplatser för vidareförädling av närproducerad mat. Att livsmedelssäkerheten betonas är också en möjlighet för vattenbruk som producerar trygg och högklassig matfisk. Varumärket för inhemska odlingsprodukter kräver att hela värdekedjan samarbetar.

Nya innovationer och produktionslag inom vattenbruket: Forsknings- och utvecklingsarbetet som utförs av forskningsinstitut och företag skapar förutsättningar för produktion av nya arter i Finland. Exempelvis lämpar sig recirkuleringsteknik för produktion av många olika arter under kontrollerade förhållanden. Dessutom finns det nya möjligheter att utveckla tekniken för öppet hav och integrera den med annan verksamhet i det öppna havsområdet. Likaså erbjuder innovationer i anslutning till återvinning av näringsämnen, såsom östersjöfoder, modeller för kompensation av näringsämnen och en utsläppsbaserad tillståndsmo- dell, nya möjligheter för en hållbar ökning av produktionen. Att utveckla lösningar för cirkulär ekonomi och till exempel undersöka de möjligheter som algodling medför stöder tillväxtpöjligheterna även inom fiskodlingen.

Havsplanering och planläggning: I den nationella planen för lokaliseringsstyrning av vattenbruket och i havsområdesplanen har man för Fastlandsfinland identifierat vattenområden där befintlig produktion kan koncentreras och dit ny produktion kan hänvisas på ett hållbart sätt. I planen har olika intressens behov samordnats. På Åland finns lagstiftning med krav på plats för vattenbruket till havs. Genom att placera vattenbruksanläggningarna i havsområdet på platser som lämpar sig bättre för odling kan man öka anläggningens storlek, vilket förbättrar företagets lönsamhet. Enligt branschens uppfattning kan planering och planläggning också utgöra hot om de misslyckas.

Placeringskapital utanför branschen: Vattenbrukets positiva framtidsutsikter lockar nya investerare och kapital, vilket ytterligare förbättrar branschens tillväxtmöjligheter.

Försörjningsberedskap: Inhemsk odlad fisk är en del av försörjningsberedskapen, som kan framhåvas mer än tidigare under tiden efter coronaviruset.

Ökad allmän förståelse och kännedom om vattenbruksarealen och dess effekter: Enligt konsumentundersökningar tror finländarna att vattenbrukets miljökonsekvenser är större än de i själva verket är. Undersökningar visar att sanningsenlig information om miljökonsekvenserna gör vattenbruket mer accepterat.

Mer uppmärksamhet fästs vid fiskarnas välbefinnande: Medvetenheten om produktionsdjurens rättigheter och välbefinnande ökar. Det kan vara en möjlighet för vattenbrukssektorn om konsumenterna informeras om god praxis inom branschen och satsningarna på fiskarnas välbefinnande fortsätter och utökas. Å andra sidan kan även ett enskilt misslyckande med att trygga fiskarnas välbefinnande försämra branschens rykte.

Förädling och handel:

Ökad efterfrågan på fisk i Finland och globalt: Efterfrågan på fisk är hög och förväntas öka globalt. Tillväxten kommer att särskilt vara inriktad på odlad fisk, vilket är positivt för förädlingen med tanke på den odlade fiskens jämna kvalitet och leveranssäkerhet. Detta skapar nya möjligheter för handel och förädling av fisk och för att öka exporten. Det goda ryktet om finländska livsmedel främjar exporttillväxten. Även exportmarknaden för ekologiskt producerad och certifierad fisk förväntas öka kraftigt, särskilt på de stora marknaderna i Centraleuropa och Asien.

Ekologiska trender, hälsofördelar och produktutveckling: Ökad miljö- och klimatmedvetenhet ökar efterfrågan på proteiner som ersätter kött. Fiskprodukternas klimatvänlighet skapar goda förutsättningar för ökad efterfrågan och marknadsföring. Även medvetenheten om de positiva hälsoeffekterna av att äta fisk har ökat och skapar ny efterfrågan. Efterfrågan på ekologiskt producerade fiskprodukter ökar och nya tillväxtmöjligheter kan öppnas.

Ökad användning av fisk i yrkeskök: Ökad medvetenhet om fiskens positiva hälsoeffekter och miljövänlighet uppmuntrar till ökad användning av fisk även i yrkeskök. Att utveckla produkter som lämpar sig för storkök skulle öka möjligheterna att använda fisk.

Produkt- och teknikutveckling: Ny teknik effektiviserar verksamheten och gör det möjligt att öka användningen av tidigare mindre använda fiskarter och små fiskar i förädlingen. Nya produkter och arter ökar också konsumenternas intresse.

	<p><i>Utnyttjande av sidoströmmar:</i> I synnerhet en utveckling av utnyttjandet av sidoströmmarna från produktionen som uppstår vid förädling av laxfiskar öppnar nya möjligheter.</p> <p><i>Utveckling av hållbarhet och kvalitet:</i> Problemet med fiskhandeln är svinnet som orsakas av att produkterna snabbt förfärs samt att garantera god kvalitet på fiskprodukterna. Ny förpackningsteknik och nya förvaringslösningar kan minska svinnet samt förbättra hållbarheten och kvaliteten.</p> <p><i>Koncentration av handeln:</i> Koncentrationen av handeln effektiviserar logistiken.</p> <p><i>Minskning av halterna av främmande ämnen i vild fisk:</i> Sänkningen av dioxinhaltarna i strömming har förbättrat efterfrågan och dess möjligheter att användas som livsmedel.</p>
Hot	<p>Vattenbruk:</p> <p><i>Sälar och skarvar:</i> Det kraftigt växande sälbeståndet i Östersjöområdet orsakar ekonomiska förluster för fiskodlingen i havsområdet genom att odlingskassar förstörs och att fiskar skadas och dödas. Även skarvar och andra skyddade fåglar orsakar ekonomiska förluster.</p> <p><i>Östersjöns och inlandsvattens sårbarhet:</i> God vattenkvalitet är en viktig förutsättning för vattenbruket. Östersjön och sjöarna är sårbara ekosystem som är känsliga för förorening och eutrofiering. Vid sidan av problemet med eutrofiering i Östersjön utgör bland annat olje- och kemikalietransporter ett hot mot vattenbruksanläggningar till havs.</p> <p><i>Klimatförändringen:</i> Klimatförändringen höjer vattentemperaturen, gör att exceptionella väderförhållanden och extrema väderfenomen samt algbloomingarna ökar. Alla dessa påverkar vattenkvaliteten, vars bevarande är viktigt för fiskodlingen.</p> <p><i>Produktionens offentliga bild är känslig och kommunikationen motsägelsefull:</i> Om det kommer ut negativa nyheter om branschen, såsom budskap om att odlingen inte bryr sig om fiskens välbefinnande, använder läkemedel eller sprider fisksjukdomar, kan detta åtminstone få tillfälliga negativa effekter på efterfrågan. Intensiv produktion av animaliskt protein och djurhållningsrelaterade förhållanden, såsom trånga utrymmen och avsaknad av stimulans, har väckt växande kritik bland konsumenterna. I det avseendet är den odlade fiskens image inte lika bra som den vildas. Uppfattningarna om till exempel djursjukdomar eller onödigt medicinering i samband med uppfödning av andra djurarter kan också påverka efterfrågan på odlad fisk, även om problemet inte skulle gälla den finländska fiskodlingen.</p> <p><i>Åtstramning av tillståndspolitiken:</i> Åtstramningar av tillståndspolitiken skulle försvåra tillgången till nya tillstånd och öka den befintliga produktionen.</p>

Variationer i den internationella laxhandeln: Priset på lax i den internationella handeln påverkar direkt lönsamheten och konkurrenskraften hos den finländska odlingen av regnbågsforell. Priserna kan variera snabbt och oförutsägbart, vilket gör det svårt att reagera på dem.

Marknadsstörningar orsakade av externa effekter: Coronavirusepidemin har visat att externa händelser kan påverka efterfrågan på fisk kraftigt och plötsligt och röra om på marknaden både i Finland och globalt.

Försämrad tillgång på kompetent arbetskraft: Arbetsuppgifterna inom vattenbruksbranschen kräver högklassigt kunnande och utbildningsutbudet svarar inte helt på detta.

Förädling och handel:

Tillbakagång i den inhemska primärproduktionen: När den nuvarande fiskargenerationen åldras finns det en risk att produktionen av inhemsk fisk minskar om man inte kan rekrytera nya fiskare till branschen. I och med att aktörerna minskar kan även osäkerheten i leveranserna öka. Detta gäller särskilt de logistiska randområdena. Försämrade verksamhetsförutsättningar för vattenbruk kan också leda till en tillbakagång i den inhemska fiskproduktionen.

Beroende av importerad råvara: Fiskhandeln och fiskförädlingen förlitar sig i stor utsträckning på importerad fisk. Av den fisk som finländarna köper är cirka 80 procent utländsk fisk. Den dåliga tillgången på inhemsk fisk beror delvis på den säsongsbetonade produktionen av inhemsk fisk och osäkerheten i leveranserna samt den begränsade volymen på den inhemska odlingen. Matkulturen har också utvecklats i en riktning som gynnar processad fisk och därför betonar man användningen av laxfiskar som är lätta att processa.

Internationell konkurrens: Den allt hårdare internationella konkurrensen hotar den finländska fiskförädlingen. I synnerhet de baltiska ländernas lägre kostnadsstruktur ger dem en konkurrensfördel.

Ojämlighet i stödpolitiken i förhållande till andra branscher och länder: I Finland fungerar fiskförädlingen helt marknadsbaserat, utan direkta produktionsstöd.

Konflikter kring djurskyddsfrågor: Eventuella konflikter skulle kunna störa fiskens välutvecklade image och i synnerhet efterfrågan på odlad fisk.

Kraftiga variationer i råvarupriset: Den snabba och kraftiga fluktuationen i råvarupriserna försvårar förädlingsföretagens verksamhet och framförhållning i utvecklingen av affärsverksamheten.

Minskad efterfrågan på exporterade fiskråvaror: Efterfrågan på till exempel fryst strömming och rensad regnbågsforell har minskat. Minskad pälsdjursuppfödning kan försämra efterfrågan på fiskråvara som lämpar sig som foder.

	<p><i>Externa faktorerers inverkan på efterfrågan på fisk:</i> Coronavirusepidemin visade att externa faktorer snabbt och kraftigt kan påverka efterfrågan på fisk både i hemlandet och i exporten. Det är svårt att förbereda sig på externa chocker och konsekvenserna av dem kan vara betydande för företagsverksamhetens kontinuitet.</p>
<p>Behov som identifierats utifrån SWOT-analysen</p>	<p>Vattenbruk:</p> <p>Utifrån SWOT-analysen har särskilt följande behov identifierats:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skapa en verksamhetsmiljö som främjar förnyelse och kontinuerlig utveckling. Företagens eget utvecklingsarbete måste underlättas och påskyndas så att de största problemen kan lösas, tillväxtpotentialerna utnyttjas och branschen diversifieras. Det är även viktigt att intensifiera samarbetet mellan den privata och den offentliga sektorn, så att det blir möjligt att möta de största utmaningarna i branschen och förbättra prognostiseringen när det gäller verksamhetsplanering och investeringar. - Fisk av hög kvalitet. Hög kvalitet är en förutsättning för att fiskprodukterna ska öka i värde och värdesättas högre. Detta kräver åtgärder i hela värdekedjan. - Utnyttja nya innovationer och ny teknik i företagsverksamheten. Ny teknik kan förbättra lönsamheten och verksamhetens miljöhållbarhet och därigenom möjliggöra hållbar tillväxt. Digitala verktyg kan bland annat möjliggöra styrning på distans och prognostisering baserad på fiskens beteende vid hanteringen av fisksjukdomar och styrningen av verksamheten. - Minska miljökonsekvenserna, särskilt näringsbelastningen. Det behövs kontinuerliga satsningar för att utveckla branschens miljöhållbarhet i syfte att åstadkomma och stödja hållbar tillväxt. Finlands insjövattnen och Östersjön är grunda och känsliga vattendrag, varför i synnerhet åtgärder som minskar näringsbelastningen är viktiga. - Möjliggöra samexistens mellan å ena sidan sälar och andra djur som orsakar skador och å andra sidan vattenbruket. Det är nödvändigt att stödja åtgärder som förhindrar att skador uppkommer. - Förbättra lönsamheten. För att förbättra verksamhetens lönsamhet är det viktigt att diversifiera de arter som odlas (nya fiskarter, skaldjur, alger och musslor), förbättra energieffektiviteten, öka värdet och förädlingsgraden, använda certifikat eller övergå till ekologisk produktion samt utveckla samarbetet. Företagen behöver även stöd när det gäller att utveckla kompetensen och samarbetet. - Utveckla lokaliseringstyrningen, säkra tillgången till nya miljötillstånd och uppnå tillräcklig anläggningsstorlek. När det gäller miljötillstånd är det viktigt att tillståndprocessens förutsägbarhet förbättras och att man avtalar om konsekvensbedömningsmodeller och verktyg. Tillståndssystemet bör uppmuntra aktörerna att kontinuerligt utveckla verksamheten och att införa miljövänliga förfaranden och innovationer. Därför behövs det systematiska

satsningar på ökad information om verksamhetens konsekvenser och på uppföljningen av dessa konsekvenser.

- **Anpassa vattenbruksverksamheten till klimatförändringen.** De alltmer extrema meteorologiska fenomenen kräver föregripande insatser för att anpassa odlingsverksamheten till dem. Odlingsmetoder som tål ökande stormar och högre temperaturer bör utvecklas. Egenskaperna hos de fiskarter som odlas bör utvecklas och utbudet av arter diversifieras.

- **Åtgärder inom vattenbruksföretagen för att dämpa klimatförändringen.** Ökad användning av förnybar energi, förbättrad energieffektivitet och effektivare logistik minskar den odlade fiskens klimatavtryck.

- **Utveckla djurens hälsa och välbefinnande.** Det behövs ytterligare arbete och forskning för att kontinuerligt förbättra fiskarnas välbefinnande och hälsa.

- **En konstruktiv dialog om vattenbruk och bättre allmänna kunskaper om branschens och fiskkonsumtionens positiva samhällseffekter.** Kommunikationen, dialogen och samarbetet med intressentgrupper behöver utvecklas och kunskaperna om kontroversiella frågor förbättras. Målet är en konstruktiv och lösningsinriktad dialog.

- **Utveckla livslångt lärande och få tillgång till kompetent arbetskraft.** Vattenbruksverksamheten kräver mångsidigt kunnande (t.ex. ekonomi, miljöfrågor, digitala verktyg) som bör utvecklas kontinuerligt. För att förbättra tillgången till arbetskraft krävs det utbildning på området, såväl yrkesutbildning som högskoleutbildning. Det är också viktigt att sprida information om branschens möjligheter, eftersom det gör branschen mer attraktiv.

Förädling och handel:

Utifrån SWOT-analysen har särskilt följande behov identifierats:

- **Skapa en verksamhetsmiljö som främjar förnyelse och kontinuerlig utveckling.** Företagens eget utvecklingsarbete måste underlättas och påskyndas så att de största problemen kan lösas och tillväxtpöjligheterna utnyttjas. Det är även viktigt att intensifiera samarbetet mellan den privata och den offentliga sektorn, så att det blir möjligt att möta de största utmaningarna i branschen och förbättra prognostiseringen när det gäller verksamhetsplanering och investeringar.

- **Fisk av hög kvalitet.** Hög kvalitet är en förutsättning för att fiskprodukterna ska öka i värde och värdesättas högre. En förbättring av kvaliteten kräver åtgärder i hela värdekedjan.

- **Utnyttja nya innovationer och ny teknik i företagsverksamheten.** Ny teknik kan förbättra lönsamheten och verksamhetens miljöhållbarhet och därigenom möjliggöra hållbar tillväxt. Det behövs framför allt nya fiskprodukter, produktionsmetoder och sätt på vilka fisk samt biflöden inom

	<p>förädlingsindustrin kan utnyttjas. Dessa bidrar till att förbättra verksamhetens resurseffektivitet och lönsamhet samt ökar råvarornas mervärde på ett hållbart sätt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Internationalisering och ökad export av fisk. - Åtgärder för att dämpa klimatförändringen. Ökad användning av förnybar energi, förbättrad energieffektivitet och effektivare logistik minskar den odlade fiskens klimatavtryck. - Bättre allmänna kunskaper om branschens och fiskkonsumtionens positiva samhällseffekter. Kommunikationen, dialogen och samarbetet med intressentgrupper behöver utvecklas och kunskaperna om kontroversiella frågor förbättras. - Livslångt lärande och tillgång till arbetskraft. Företagsverksamhet kräver mångsidigt kunnande (t.ex. ekonomi, miljöfrågor, digitala verktyg) som bör utvecklas kontinuerligt. För att förbättra tillgången till arbetskraft krävs det utbildning på området, såväl yrkesutbildning som högskoleutbildning. Det är också viktigt att sprida information om branschens möjligheter, eftersom det gör branschen mer attraktiv.
Motivering till valen	<p>Vattenbruket:</p> <p>Vattenbrukets utveckling i Finland Matfiskproduktionen i Finland ökade snabbt under 1980-talet och uppgick vid övergången till 1990-talet som mest till drygt 19 miljoner kilo. Därefter minskade produktionen allteftersom den internationella konkurrensen och miljörestriktionerna skärptes. Under de senaste åren har vattenbruksproduktionen uppgått till 14–15 miljoner kilo. Största delen av matfisken producerades i nätkassar i havet. I insjöanläggningarna producerades drygt två miljoner kilo. I anläggningarna för cirkulerande vatten produceras drygt en miljon kilo matfisk. Huvuddelen av produktionen och dess värde utgörs av regnbågslax. Sik är den näst viktigaste arten. År 2019 odlades i Finland 15,3 miljoner kilo matfisk och matfiskproduktionens värde uppgick till 69,8 miljoner euro. Olika stora fiskyngel, med undantag av nykläckta yngel, producerades för utplantering och fortsatt odling till en volym om sammanlagt cirka 50 miljoner individer. Yngelproduktionens värde uppgick år 2019 till 19,6 miljoner euro.</p> <p>Vattenbrukets produktionsvärde har under de senaste åren varierat på grund av de kraftiga fluktuationerna i världsmarknadspriset på lax. Även verksamhetens lönsamhet har varierat kraftigt i enlighet med konjunkturerna. Efter 2015 låg världsmarknadspriset på lax en lång tid på en exceptionellt hög nivå. Det har möjliggjort en resultatrik verksamhet och skapat större tilltro till nya, kostsammare uppfödningstekniker.</p> <p>Vattenbruksproduktionen i Finland grundar sig fortfarande på regnbågslax: av den matfisk som föds upp i Finland är nästan 95 procent regnbågslax. För konsumenten är regnbågslax en hälsosam och säker livsmedelsfisk som alltid</p>

finns att få i butiken. Odlad regnbågslox har bra fettsammansättning och låg halt av främmande ämnen. De andra arternas andel av produktionsvolymen har förblivit blygsam. Av matfiskproduktionens värde består en knapp fjärdedel av regnbågsloxrom och övriga odlade arter.

För att efterfrågan på fisk ska kunna mötas krävs också att vattenbruket utökas i Finland. Hållbar tillväxt inom vattenbruk förutsätter åtgärder för att se till att vattendragen hålls i gott tillstånd i all verksamhet. Odlad fisk är hälsosam och klimatvänlig mat. Odlad fisk klarar också synnerligen effektivt av att omvandla sin näring till protein. Vattenbruket medför som helhet obetydliga konsekvenser för vattendragen: endast omkring en procent av den fosforbelastning i Östersjön som beror på mänsklig verksamhet kommer från vattenbruk. Vattenbruk orsakar dock näringsbelastning från punktkällor, vilket kan vara till skada på sådana platser där vattenomsättningen är dålig. Det allmänna dåliga tillståndet i Östersjön gör det svårt att öka näringsbelastningen. Därför ligger tillväxtmöjligheterna i fråga om vattenbruk i odling i cirkulerande vatten och odling i öppen sjö. Vidare är olika lösningar som bygger på cirkulär ekonomi, såsom Östersjöfodret och utvecklingen av allt miljövänligare foder, av central betydelse för en hållbar tillväxt inom vattenbruksproduktion.

Särskilt mål 2.1 Främjandet av hållbar vattenbruksverksamhet

Det särskilda målet syftar till att påskynda utvecklingen, kompetensen och den hållbara tillväxten inom vattenbruket. Den växande efterfrågan på fisk skapar många tillväxtmöjligheter för vattenbruk. Målen för vattendragens goda status får dock inte äventyras, utan produktionstillväxten måste grunda sig på lösningar som är hållbara med tanke på miljön. De största tillväxtmöjligheterna ligger i havsodlingen i yttre skärgården och i öppna havsområden samt i högteknologiska anstalter i insjöområdet. En förutsättning för produktionstillväxt är att man hittar lösningar på de centrala utmaningarna i branschen och att branschen förnyas kontinuerligt. Man strävar efter att kontinuerligt minska branschens miljökonsekvenser, såsom koldioxidavtrycket och näringsbelastningen, och att förbättra branschens anpassning till förändringarna i klimatet och miljön. För att åstadkomma tillväxt inom vattenbruket krävs framför allt bättre lönsamhet för odlingen i cirkulerande vatten, kontroll av näringsutsläppen i havsproduktionen och kontinuerlig utveckling för att ytterligare minska miljökonsekvenserna.

Det är nödvändigt att *skapa en verksamhetsmiljö som uppmuntrar till förnyelse och kontinuerlig utveckling* för att underlätta och påskynda företagets eget utvecklingsarbete när det gäller att lösa centrala problem och utnyttja tillväxtmöjligheter. Det är även viktigt att intensifiera samarbetet mellan den privata och den offentliga sektorn för att lösa centrala utmaningar i branschen och skapa förutsägbarhet för planeringen av verksamheten och genomförandet av investeringar.

Fokus i strävan efter hållbar tillväxt ligger på att stödja forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet i synnerhet via innovationsprogrammet för vattenbruk. Under programperioden 2014–2020 byggde man inom innovationsprogrammet för vattenbruket upp ett omfattande samarbetsnätverk

mellan forskarna, näringarna och myndigheterna. I programmet utvecklades lösningar för att förbättra lönsamheten för odlingen i cirkulerande vatten och lösa olika produktionsrelaterade utmaningar. Inom havsodlingen förbättrades kunskapsunderlaget om verksamhetens miljökonsekvenser, infördes nya lösningar för mätning av miljökonsekvenserna och förbättrades modellernas funktion vid förutseendet av konsekvenserna. I programmet sökte man efter lämpliga områden där ny produktion inte äventyrar miljömålen. Under programperioden 2021–2027 fortsätter man att tillämpa innovationsprogrammodellen för vattenbruket och försöker hitta lösningar på centrala problem både inom havsodlingen och odlingen i cirkulerande vatten i samarbete mellan den privata och den offentliga sektorn och genom nationellt och internationellt samarbete. Vidare stöds företagens egna FoUI-projekt.

Inom vattenbruket krävs många olika kompetenser (t.ex. ekonomi, miljöfrågor, digitala redskap) och kontinuerlig utveckling av dem. Därför är viktiga faktorer *utveckling av livslångt lärande och tillgång på kompetent arbetskraft*.

Tillgången på arbetskraft och bristen på lämplig utbildning försvagar branschens tillväxtnöjligheter framför allt i vissa områden. För att förbättra tillgången på arbetskraft krävs utbildning i branschen både på yrkessidan och vid högskolorna. Därtill utvecklas och införs olika verktyg för livslångt lärande. Det är också viktigt att sprida information om branschens möjligheter, eftersom det gör branschen attraktivare.

Hög kvalitet på fisk är en förutsättning för att öka fiskprodukternas värde och uppskattning. Konsumentefterfrågan riktar sig till högklassig och god fisk som inte får ha smakfel. För att utveckla kvaliteten krävs åtgärder inom hela värdekedjan.

Nyttjandet av nya innovationer och tekniker i företagsverksamheten kan förbättra både lönsamheten och den miljömässiga hållbarheten och på så sätt möjliggöra hållbar tillväxt. Till exempel nya digitala verktyg, såsom datorseende, gör det möjligt att fjärrstyra funktioner i havsområdet eller förutse fiskarnas beteende. Nya innovationer kan även i insjöområdet möjliggöra produktionstillväxt vid de nuvarande produktionsanläggningarna utan att miljökonsekvenserna ökar. För att åstadkomma och ta i bruk sådana nya innovationer behövs samarbete mellan den privata och den offentliga sektorn i syfte att långsiktigt utveckla lösningar för att lösa utmaningarna i branschen och öppna upp nya tillväxtnöjligheter. Det behövs även privat produktutveckling och innovationer, liksom även egna investeringar i tillväxt och miljö av företagen. För att bredda vattenbruksproduktionen behövs utvecklingsarbete och investeringar som syftar till ett mångsidigare utbud av odlade fiskarter samt för att inleda odling av alger och musslor. Därtill kan man skapa olika företagssymbioser och komplettera helheten med till exempel återvinning av näringsämnen, energiproduktion och växthusproduktion.

Under det senaste decenniet har anläggningar för cirkulerande vatten inrättats och nya koncept för produktion och marknadsföring av odlad fisk har byggts upp utifrån produktion i cirkulerande vatten. Odling i cirkulerande vatten gör det möjligt att i betydande grad minska näringsbelastningen och att ordna produktionen enligt efterfrågan på marknaden. Odling av nya arter som är

främmande i Finlands natur kan i praktiken endast bedrivas vid anläggningar för cirkulerande vatten. Det har dock visat sig vara utmanande att odla fisk i cirkulerande vatten. Det är svårt att kontrollera vattnets och fiskens kvalitet, och det har tills vidare varit svårt att bygga upp en lönsam verksamhet. Lönsam produktion av specialprodukter och yngel är redan möjlig, men produktionen av stora fiskar behöver ännu utvecklas på många punkter. I havsområden har vattenbrukets lönsamhet dock varit på en god nivå.

Odling i cirkulerande vatten förutsätter stora investeringar bland annat i teknik, och även underhållskostnaderna är höga på grund av till exempel energiförbrukningen. Därför har metoden ännu inte varit konkurrenskraftig vid odling av massproducerade arter som regnbågslox. Tills vidare har man inom odlingen i cirkulerande vatten i Finland odlat de mest värdefulla arterna såsom stör, röding, sik och gös. I världen finns exempel där odling i cirkulerande vatten och traditionell nätbassängodling används parallellt. I takt med att anläggningarna på öppet hav ökar och blir större uppstår ett behov av större yngel som kan födas upp i anläggningar för cirkulerande vatten. Även inom laxodlingen håller man ute i världen redan på att övergå till en sådan produktionsmodell. Finland har många konkreta konkurrensfördelar när det gäller odling i cirkulerande vatten. Jämfört med konkurrenterna har Finland en bra ställning när det gäller tillgången på nödvändiga produktionsinsatser, såsom energi, och deras pris. Vi har dessutom rent sötvatten, plats för att etablera odlingsanläggningar och en fungerande logistik.

För att uppnå vattenbrukets tillväxtmål måste företagsverksamhetens *lönsamhet förbättras* i synnerhet inom odlingen i cirkulerande vatten. Det kan innebära att skapa ett mångsidigare utbud av odlade arter (nya fiskarter, räkor, alger och musslor), utveckla energieffektiviteten, öka värdet och förädlingsgraden, tillämpa certifikat och att övergå till ekologisk odling. I företagen behövs stöd även för att utveckla kompetensen och samarbetet.

Även om vattenbruk är det ekologiskt mest effektiva sättet att producera djurprotein har det också konsekvenser för naturen. Näringsutsläppen från fiskodlingen kan orsaka lokal eutrofiering. Insjöarna i Finland och Östersjön är grunda och känsliga vattendrag och därför är det viktigt att vidta åtgärder i synnerhet för att minska näringsbelastningen. *Att minska miljökonsekvenserna och i synnerhet att sänka näringsbelastningen* kräver därför kontinuerlig utveckling och satsningar. Den totala belastningen har dock minskat med cirka 70 procent från slutet av 1990-talet i synnerhet som en följd av bättre utfodringstekniker och foderutvecklingen. Fiskodlingen står för en dryg procent av den fosforbelastning som orsakas av mänsklig aktivitet i fasta Finland och för en dryg halv procent av kvävebelastningen. Foderutvecklingen spelar även i framtiden en viktig roll för att minska miljökonsekvenserna: förutom Östersjöfoder behövs utveckling av till exempel växt- eller insektsbaserade foder. Odlingen av matfisk styrs genom den nationella planen för lokaliseringstyrning för vattenbruket till sådana vattenområden som är lämpliga med tanke på miljön och andra aktiviteter, såsom stugliv. Enligt tillståndsvillkoren får ny fiskodlingsproduktion inte äventyra miljömålen för vatten- och havsvården. Tillväxtpotentialer finns i synnerhet på öppna havsområden i Bottniska viken.

Antalet skador som säljar och andra skyddade djur orsakar vattenbruket har ökat. Majoriteten av skadorna handlar om att fiskar har dödats eller skadats av säljar. Nya innovationer och investeringar behövs för att förebygga skador, och vidare främjas dialogen mellan olika intressentgrupper i syfte att hitta lösningar. Det är viktigt att *möjliggöra samexistens mellan säljar och andra djur som orsakar skador samt vattenbruket* med tanke på såväl företagsverksamhetens lönsamhet som tryggandet av djurbestånden. Det är nödvändigt att stödja åtgärder som förebygger uppkomsten av skador. Målet är att ta fram fungerande tekniker och verksamhetsmetoder i samarbete mellan aktörerna i branschen och forskningen.

Med tanke på tillväxtmålen är centrala frågor även att *utveckla lokaliseringsstyrningen, få nya miljötillstånd och uppnå tillräckliga anläggningsstorlekar*. Med hjälp av miljötillstånd säkerställs vattenbrukets hållbarhet. Inom utvecklingen av den är det viktigt att förbättra förutsägbarheten och att komma överens om konsekvensanalysmodeller och verktyg – enligt företagarna är tillståndprocesserna alltför långa och svåra att förutse. Genom att främja projekt där gemensamma mål och lösningsmodeller söks i samarbete med miljöförvaltningen och forskningen främjar man samtidigt tillståndprocessens förutsägbarhet när det gäller vattenbruket, vilket är synnerligen viktigt med tanke på branschens tillväxtmöjligheter. Det är exempelvis viktigt att man hittar en gemensam syn på godtagbara sätt att beskriva miljökonsekvenser, eftersom detta förtydligar tillståndprocessen. Tillståndssystemet bör uppmuntra aktörerna till att kontinuerligt utveckla verksamheten och införa miljövänliga förfaranden och innovationer. Som exempel på detta kan nämnas utsläppsbaserade tillstånd och olika åtgärder som kompenserar näringsutsläpp. Därför behövs det systematiska satsningar på att öka informationen om verksamhetens konsekvenser och på uppföljningen av dessa konsekvenser.

Utvecklingen av lokaliseringsstyrningen och havsplaneringen spelar en viktig roll när det gäller att anvisa lämpliga områden och ta i bruk dem inom vattenbruket. Fiskproduktionen styrs till öppna havet även på grund av andra verksamheter i samhället, såsom rekreationsanvändningen och sjötrafiken. I Finland har man utarbetat en nationell plan för lokaliseringsstyrning av vattenbruket enligt vilken tillväxtområdena för fiskproduktionen i huvudsak ligger i yttre skärgården och på öppna havet. Även i den nationella havsplanen har man identifierat de områden som lämpar sig för vattenbruk. I lokaliseringsstyrningsplanen och de övriga forskningsprojekten har man identifierat lämpliga produktionsområden och även bedömt hur stora produktionsvolymerna områdena tål med beaktande av vattenområdenas ekologi och övriga användning. På öppna havet och i yttre skärgården kan det vara möjligt att anlägga stora produktionsenheter så att miljön tål belastningen. De lämpligaste vattenområdena med tanke på miljön är djupa och öppna vattenområden där vattnet strömmar och har bra cirkulation.

I Finland har havsodlingsanläggningarna tills vidare placerats i mellanskärgården eller på gränsen till det öppna havet, men delvis på skyddade områden. Fiskodling i helt öppna havsområden är fortfarande endast under

planering i Finland. Det första nya produktionstillståndet för havet beviljades efter många års paus 2014 i södra delen av Bottenhavet med motiveringen att produktionsplatsen ligger i ett öppet havsområde med bra strömningsförhållanden. I första hand försöker man hitta odlingsplatser i öppna havsområden som ens delvis ligger i skydd för de värsta stormarna. Företagarna har dock varit intresserade av fiskodling också i helt öppna havsområden bara man hittar lämpliga, kostnadseffektiva produktionssätt och logistiska lösningar. En utmaning för fiskodlingen på öppna havet är de ytterst svåra produktionsförhållandena, såsom höga vågor. Odlingsutrustningen ska hålla även under de värsta förhållandena och även båtar och övriga konstruktioner ska vara säkra. Även fiskens välbefinnande ska tas i beaktande. De längre underhållsavstånden leder till dyrare logistik och därför behövs bland annat annorlunda utfodringstekniker som kräver nya informationsöverföringslösningar.

I Finland medför vintern och isen speciella utmaningar; i praktiken kan ingen produktionsutrustning lämnas på ytan på sådana odlingsplatser där ismassorna rör sig, utan utrustningen måste flyttas i skydd till skärgården på hösten. Då kommer inte ismassorna åt att bryta loss och förstöra odlingsutrustningen. Vågorna på Östersjön är även vassare än dyningarna i oceanerna, vilket belastar odlingsutrustningen på ett annat sätt. I Finland bör man utveckla sådana odlingslösningar som är hållbara men går snabbt att flytta.

Liksom övriga näringar måste även vattenbruket *anpassas till klimatförändringen*. Som en följd av de alltmer extrema väderfenomenen krävs förutseende åtgärder för att anpassa odlingsverksamheten till exempelvis vinterstormar och varmare vatten. Det är nödvändigt att ta fram sådana odlingsmetoder som tål de mer frekventa stormarna och högre temperaturerna. Man bör även utveckla de odlade fiskarternas egenskaper och bredda utbudet av arter. De varma somrarna ökar risken för olika fisksjukdomar, och det krävs kontinuerliga satsningar för att upprätthålla ett bra fiskhälsoläge.

Dessutom bör *vattenbruksföretagen vidta åtgärder för att dämpa klimatförändringen*. Sådana åtgärder kan vara ökad användning av förnybar energi, bättre energieffektivitet och effektivare logistik, eftersom dessa minskar koldioxidavtrycket av odlad fisk.

Fiskarnas *hälsa och välbefinnande* är bra i Finland och utvecklas kontinuerligt utifrån den senaste forskningsinformationen. En god hälsostatus och fiskarnas välbefinnande är kritiska framgångsfaktorer för utvecklingen i branschen, och för att utveckla dem behövs mer forskningsdata, innovationer och investeringar. Fiskarnas välbefinnande är viktigt inte bara ur etisk synvinkel, utan också med tanke på fiskens kvalitet: när fiskar upplever stress försvagas deras livsmedelskvalitet. I Europeiska unionens råds förordning (EG) nr 1099/2009 konstateras det att djur ska förskonas från all smärta, plåga eller lidande som kan undvikas vid tidpunkten för avlivning och därmed sammanhängande verksamhet, och att företagarna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att så sker. Stimulansodling har i studier visat sig ha positiva effekter på fiskarnas hälsa och välbefinnande och deras förmåga att överleva i naturen efter utplantering. Mer forskning behövs emellertid om stimulansodling. Förutom

forsknings- och utvecklingsprojekt behövs också investeringar i fiskarnas välbefinnande. Det är viktigt att frågorna om fiskarnas välbefinnande och hälsa beaktas såväl av etiska skäl som med tanke på fiskens kvalitet och konsumenternas godkännande, vilket även konstateras i EU:s strategi Från jord till bord. Målet med strategin är också att minska behovet av att använda läkemedel vid vattenbruk. Fiskarnas välbefinnande utvecklas genom ett välfärdsprogram för fisk, som utarbetas i samarbete med företag, forskare och intressentgrupper. Tills vidare finns det inga fungerande indikatorer eller mätare för fiskarnas välbefinnande, men strävan är att sådana ska utvecklas som en del av välfärdsprogrammet.

Det behövs en *konstruktiv dialog om vattenbruket och en ökad allmän vetenskap om branschens och fiskätandets positiva effekter för samhället*. Målet är att producera och sprida objektiv information samt att öka diskussionen om vattenbrukets positiva samhälleliga effekter. Det förutsätter kommunikation och utveckling av samarbetet med intressentgrupperna. Målet stöds av bättre information och en öppen och lösningsorienterad dialog om kontroversiella frågor. Den konstruktiva dialogen mellan olika intressentgrupper och myndighetsaktörer stärks så att effektiva och ur samhällets synvinkel godtagbara lösningar på utmaningarna inom branschen kan hittas. Forskningsinformation samlas in, sprids och utnyttjas.

Det särskilda målet delas in i två tematiska åtgärdshelheter. Dessa är 1) innovationer, utveckling och rådgivning samt 2) investeringar i vattenbruket. Med hjälp av FoUI-åtgärder främjas hållbarheten och konkurrenskraften i branschen genom att man stöder exempelvis utvecklingen av nya tekniker, digitaliseringen och kompetensen i anslutning till minskningen av miljökonsekvenserna. Genom att stödja produktionsrelaterade investeringar försöker man uppnå tillväxtmålen utan att vattendragens goda status äventyras. Med hjälp av investeringar i social och ekologisk hållbarhet eftersträvas mindre miljökonsekvenser av vattenbruket, bättre hälsa och välbefinnande för djuren samt mindre skador orsakade av sälar och andra djur. På grund av Östersjöns sårbara tillstånd behövs det nya innovationer och investeringar i miljövänliga metoder för att möjliggöra tillväxt inom vattenbruket.

Förädling och handel:

Fiskförädlingens och fiskhandelns utveckling i Finland

På hemmamarknaden har efterfrågan på livsmedelsfisk så när som fördubblats sedan början av 1980-talet. Inhemsk fisk har ersatts av importerad fisk. I början av 1980-talet var hälften av fisken inhemsk, medan andelen importerad fisk 2018 var 80 procent. Andelen odlad laxfisk är hälften av marknaden. Efterfrågan på laxfisk i Finland ökade under lång tid i samma takt som världspröduktionen av Atlantlax. Laxfisken ersatte i synnerhet strömmingen. Nu är den viktigaste handelsfisken lax och regnbåglax. Under de senaste åren har efterfrågan på laxfisk dämpats på grund av det höga priset. Den inhemska vattenbruksproduktionen och efterfrågan på vild fisk har däremot ökat något.

År 2018 fanns det i Finland 131 fiskförädlingsföretag och förädlingssektorn sysselsatte cirka 800 personer. Fiskförädlingens avkastning uppgick till cirka 400 miljoner euro. Verksamheten är koncentrerad: närmare 90 procent av omsättningen uppstod inom de tio största företagen. År 2018 fanns inom partihandeln för fiske 52 företag med en sammanlagd avkastning på cirka 330 miljoner euro. Antalet årsverken inom partihandeln uppgick till knappt 600. Inom detaljhandeln för fiske fanns 93 företag och sysselsättningen i dem motsvarade cirka 450 årsverken. Detaljhandelsföretagens avkastning uppgick till sammanlagt knappt 120 miljoner euro.

Särskilt mål 2.2 Främjandet av saluföringen, kvaliteten, mervärdet och förädlingen i anslutning till fiske- och vattenbruksprodukter

Den ökande efterfrågan på inhemsk fisk skapar möjligheter även för handeln och förädlingen. En god image för inhemska fiskprodukter, klimatvänlighet och ansvarsmärkningar är faktorer som främjar en ökad efterfrågan. I synnerhet när det gäller att öka användningen av underutnyttjade fiskarter måste produktionsmetoder och nya produkter tas fram och logistiken och kvalitetskontrollen utvecklas. Även marknadsföringen spelar en viktig roll. Förädling och marknadsföring är viktiga delområden även med tanke på primärproduktionen, eftersom en ökad användning av i synnerhet underutnyttjade fiskarter förutsätter att det finns en efterfrågan på dessa fiskar och att de erbjuds i en form som intresserar konsumenterna. Om det inte finns någon kommersiell efterfrågan och förädlingsmöjligheter saknas lönar det sig inte heller för yrkesfiskarna att öka fisket av dessa arter. Framför allt exporten av laxfiskar och den hållbara livsmedelsanvändningen av inhemska underutnyttjade fiskarter, såsom strömming, skarpsill, skal, karpfisk och siklöja, förknippas med en hel del ny potential som man vill kunna utnyttja. Inom fiskförädlingen och fiskhandeln förutsätter det satsningar på exportåtgärder samt produktutveckling, logistik, processhantering och kvalitetskontroll och därtill hörande investeringar.

Det är nödvändigt att *skapa en verksamhetsmiljö som uppmuntrar till förnyelse och kontinuerlig utveckling* för att underlätta och påskynda företagets eget utvecklingsarbete när det gäller att lösa centrala problem och utnyttja tillväxtpotentialer. Det är även viktigt att intensifiera samarbetet mellan den privata och den offentliga sektorn för att lösa centrala utmaningar i branschen och skapa förutsägbarhet för planeringen av verksamheten och genomförandet av investeringar. Förutom långsiktigt utvecklingsarbete med forskningsanstalter behövs även företagets egna snabba och smidiga forsknings- och utvecklingsprojekt.

Inom ramen för olika innovationsprogram arbetar man på att lösa utmaningar i branschen och utveckla nya sätt att öka fiskråvarans förädlingsvärde i samarbete mellan den privata och den offentliga sektorn. Vidare strävar man i programmen efter att utnyttja förädlingsindustrins biflöden som produkter med högt mervärde. Programmet för utveckling av fiskens livsmedelskvalitet går ut på att söka lösningar för hur man kan säkerställa fiskens goda kvalitet. Även företagets egna forsknings- och utvecklingsprojekt stöds, och små

utvecklingsprojekt kan beviljas innovationssedlar. På så sätt kan företagen snabbare utveckla sin verksamhet. Förhöjt investeringsstöd kan beviljas för strategiskt viktiga investeringar och för samarbete mellan den privata och den offentliga sektorn. Därtill kan rådgivnings- och utbildningsprojekt främjas, så att företagen kan utöka sitt kunnande och få stöd när det gäller att hitta lösningar på olika utmaningar.

För att förädlingen ska kunna svara på den växande efterfrågan på fisk måste tillgången på högklassig fiskråvara förbättras. *Hög kvalitet på fisk* är en förutsättning för att öka fiskprodukternas värde och uppskattning. För att utveckla kvaliteten krävs åtgärder inom hela värdekedjan. Trots att man strävar efter att utöka andelen inhemsk fisk av den totala konsumtionen behövs också importerad fisk för förädlingens behov och för att exportmarknaden ska kunna utnyttjas. Det är viktigt att jämma ut produktionstoppar i fråga om inhemsk fisk, så att det finns tillräckligt med fisk för förädlingens behov året om. Den fisk som används ska vara högklassig och ha bra hållbarhet, och utvecklingsåtgärder behövs för att säkerställa detta.

Nyttjandet av nya innovationer och tekniker i företagsverksamheten är en viktig faktor med tanke på branschens utveckling. Nya tekniker kan förbättra både lönsamheten och den miljömässiga hållbarheten och på så sätt möjliggöra hållbar tillväxt. Inom förädlingen behövs framför allt satsningar på utvecklingen av nya fiskprodukter och produktionsmetoder samt sätt att nyttja fisken och förädlingsindustrins biflöden. Med hjälp av dessa förbättras verksamhetens resurseffektivitet och lönsamhet och skapas ett högre mervärde för råvarorna på ett hållbart sätt. Nyttjandet av kunskapen för att effektivisera hela värdekedjans verksamhet och öka informationen till konsumenterna kan förbättra hela kedjans lönsamhet och öka produkternas attraktivitet och värde.

Förädlingens och fiskhandelns styrka har legat i den stabila tillgången på råvaror från Norge. Den har också jämnat ut den inhemska produktionens växlingar och säsongartade karaktär. När det gäller att öka användningen av inhemsk fisk är det emellertid viktigt att också utöka andelen inhemska råvaror. Det innebär att logistiken, produkterna och produktionsätten måste utvecklas och förändras också inom primärproduktionen. Det är viktigt att stödja innovationer i anslutning till förpackandet, inte bara med tanke på målet att öka användningen av inhemsk fisk, men också med tanke på verksamhetens hållbarhet. Enligt EU:s strategi Från jord till bord kan innovativa och hållbara förpackningslösningar öka hållbarheten i form av materialbesparingar och minskat matsvinn. Utifrån programmet kan man stödja framför allt produktionsrelaterade investeringar inom förädlingen som syftar till att höja produkternas värde eller förbättra deras kvalitet.

Förädlingen av fisk kan inte öka enbart med stöd av hemmamarknaden, utan det behövs även *internationalisering och ökad export av fisk*. Tillväxten kräver att tillgången på råvaror tryggas, och det kan göras med hjälp av inhemsk produktion eller ökad import. Tillväxt är också en förutsättning för att bibehålla konkurrenskraften på den inhemska marknaden, så att marknaden inte övertas av utländska konkurrenter. För att växa både på hemmamarknaden och på det internationella planet måste företagen satsa på fabriksinvesteringar som

effektiviserar produktionen och breddar den. Produktutveckling behövs så att produkter som lämpar sig för olika marknader kan exporteras. Framgång på exportmarknaden kräver en kapacitet att effektivt och i tillräckligt stor skala producera de produkter som efterfrågas. För att öka exporten kan det även behövas marknadsutredningar samt marknadsföringskommunikation och -resor.

Åtgärder för att dämpa klimatförändringen behövs inom alla sektorer av fiskerinäringen. Inom förädlingen och handeln kan de gälla till exempel ökad användning av förnybar energi, bättre energieffektivitet och effektivare logistik.

Fisken har gott anseende bland konsumenterna, men fortfarande behövs *en ökad allmän vetskap om branschens och fiskätandet positiva effekter för samhället*. Även om fiskens hälsoeffekter vid det här laget är välkända, behövs det mer information om exempelvis klimat- och miljökonsekvenserna och sätten att använda underutnyttjade fiskarter. Det är viktigt att utveckla kommunikationen, dialogen och samarbetet med intressentgrupperna samt förbättra informationen om kontroversiella frågor. Kommunikationen ska vara öppen och lösningsorienterad och den ska grunda sig på vetenskapliga bevis.

Därför är det viktigt att konsumenterna får information om den inhemska fiskens fördelar och möjligheter. Därtill stöds åtgärder som främjar åtgången på fisk samt den allmänna kommunikationen och dialogen om branschen. Traditionella vildfångade fiskar, såsom strömming, siklöja och fjällfiskar, intresserar fiskförädlarna, fiskhandlarna och detaljhandeln allt mer. Vildfångad fisk från närområdet upplevs som ett hållbart val med tanke på miljön, klimatet och sysselsättningen. Fiskgrossisterna och fiskförädlarna har satsat på att samla och förädla vildfångad fisk. Yrkesfiskarna satsar allt oftare själva på fiskförädling, och allt fler producentledda, småskaliga förädlingsföretag som utnyttjar lokal vildfångad fisk uppstår i närheten av fiskeområden. Även underutnyttjade karpfiskar förädlas, och det har uppstått en efterfrågan på dessa produkter. Konsumtionsstrukturerna förändras som en följd av de urbaniserade finländarnas köpval. Kopplingen till landsbygden och eget hembehovs- och rekreationsfiske blir allt svagare, och konsumenternas köpbeteende när det gäller fisk styrs i allt högre grad av nya värderingar än av traditioner. Konsumenternas värderingar och världsbild bygger allt oftare på influenser från sociala medier än på de budskap som förs fram genom traditionella marknadsföringsåtgärder.

Vid sidan om traditionell marknadsföringskommunikation behövs nya sätt att öka användningen av fisk. Man behöver utveckla innovativa upphandlingsförfaranden, innovationstävlingar och andra nya verksamhetssätt för att öka användningen av fisk. Användningen av fisk kan ökas genom att professionella kök börjar ha fiskrätter på menyn allt oftare. Som exempel kan nämnas kommunernas mattjänster. Samarbetet med de professionella köken ska ökas för att man ska kunna ta fram lämpliga fiskprodukter även exempelvis inom skolbespisningen och i restaurangerna på arbetsplatser. I ett upphandlingsförfarande som grundar sig på innovationssamarbete utvecklar företaget och ett professionellt kök tillsammans en produkt som lämpar sig för kökets behov, varpå ett avtal ingås om upphandlingen av produkten.

	<p>Det är viktigt att utveckla aktörernas kompetens och utbildning, så att företagen hittar den arbetskraft de behöver och så att aktörerna i branschen också kontinuerligt kan förbättra sin kompetens till exempel i fråga om nya tekniska lösningar. Kompetens är A och O för att man effektivt ska kunna gripa tag i de möjligheter som finns i branschen, såsom nya produkter och användning av biflöden. <i>Livslångt lärande och tillgång på kompetent arbetskraft</i> är viktiga faktorer med tanke på företagsverksamhetens utveckling och förändringarna i verksamhetsmiljön. Inom företagsverksamheten krävs många olika kompetenser (t.ex. ekonomi, miljöfrågor, digitala redskap) och kontinuerlig utveckling av dem. För att förbättra tillgången på arbetskraft krävs utbildning i branschen både på yrkessidan och vid högskolorna. Det är också viktigt att sprida information om branschens möjligheter, eftersom det gör branschen attraktivare.</p> <p>Det särskilda målet syftar till att stödja tillväxten och utvecklingen inom fiskförädlingsverksamheten samt främja åtgången av fisk och exporten. Det särskilda målet delas in i tre tematiska åtgärdshelheter. Dessa är 1) innovationer, utveckling och rådgivning, 2) tillväxt- och utvecklingsinvesteringar inom fiskförädlingen och 3) främjande av åtgången. Målet för stödet av FoUI-åtgärderna är att möjliggöra tillväxt och utveckling i branschen såväl för traditionella värdearter inom fisket som för underutnyttjade fiskarter och fiskets biflöden. Med hjälp av nya verksamhetsmetoder och produkter kan man öka lönsamheten och intresset för fiskerinäringens värdekedja. Genom investeringar eftersträvas tillväxt i branschen både på hemmamarknaden och inom exporten. Därtill stöds investeringar som minskar miljökonsekvenserna för att förbättra branschens hållbarhet. Åtgärdshelheten för att främja åtgången stöder en ökad användning av fisk både i hemmaköken och i de professionella köken, främjar en ökad export och ökar fiskens värde och livsmedelssäkerhet genom att kvaliteten utvecklas.</p>
--	---

Prioriterat område 3: Möjliggöra hållbar blå ekonomi i kust-, ö- och inlandsområden samt främja utvecklingen av fiske- och vattenbrukssamhällen

Styrkor	<p><i>Regional vision i beslutsfattandet och lokal utvecklingskultur:</i> Finland har starka traditioner och en stark kultur av lokal och regionalt beslutsfattande. Lokal utveckling och Leader-verksamhet är bekanta. Fiskerigruppernas verksamhet inleddes i Finland 2008, det finns alltså redan en lång erfarenhet av verksamheten. Verksamheten har fört kommunerna och de lokala intressegrupperna närmare utvecklingen av fiskerinäringen och den lokala verksamhetsnivån har visat sig vara god när det gäller att aktivera fiskeriaktörer och intressegrupper.</p> <p><i>Verksamhetens flexibilitet:</i> Den lokala utvecklingen av fiskerihushållningen utnyttjar befintliga strukturer och organisationer (lokala utvecklingsföreningar och Leader-grupper) för att sköta förvaltningsuppgifterna och därigenom kan man effektivt koncentrera sig på den egentliga aktiveringsverksamheten och rådgivningen. Som små lokala aktörer är gruppernas verksamhet flexibel.</p>
---------	--

	<p><i>Nätverkande och kännedom om nätverk:</i> Med tanke på den lokala utvecklingen är det viktigt att nätverka med aktörerna inom det egna verksamhetsområdet. De aktionsgrupper som har verkat länge har utvecklat sina regionala nätverk och blivit kända i regionen. Grupperna står nära aktörerna på fältet och känner till behoven i sin region när det gäller att utveckla fiskerinäringen. Grupperna har också bildat nätverk sinsemellan och genomfört gemensamma projekt, vilket har lett till att nätverken mellan regionerna har utvecklats och gruppernas aktörer har kunnat delta i många nationella nätverk. Grupperna har också bildat internationella nätverk. Nätverksliknande verksamhet möjliggör en mångsidig utveckling av fiskerinäringen.</p> <p><i>Kompetens, kännedom om fältet och identifiering av behov:</i> Grupper som är väl förtrodda med sitt eget verksamhetsområde vet vilka lokala och regionala specialbehov fiskerinäringarna och utvecklingen av dem har och kan beakta dessa behov i sina strategier och sin verksamhet.</p> <p><i>Internationellt samarbete:</i> Grupperna har också bildat internationella nätverk och genomfört internationella projekt. Internationellt samarbete är viktigt i synnerhet i Östersjöområdet och för att lösa gränsöverskridande problem.</p>
Svagheter	<p><i>Brist på projektadministratörer:</i> Det finns få aktörer inom fiskerihushållningen och de tillgängliga administrativa resurserna motsvarar inte alltid utvecklingsprojektens administrativa krav.</p> <p><i>Risker och sårbarhet i småskalig verksamhet:</i> I småskalig verksamhet framhävs enskilda personers inverkan både inom administrationen och i gruppernas verksamhet och saker personifieras också lättare. De knappa personalresurserna gör verksamheten sårbar till exempel när det gäller insjuknande. Även jävighetsfrågor är en möjlig risk. För att undvika konflikter måste verksamheten vara öppen och man måste kunna reagera snabbt på eventuella konfliktsituationer.</p> <p><i>Knappa personalresurser:</i> Det är svårt att få med motiverade aktörer och unga i sektionens och styrelsens verksamhet. Omsättningen av medlemmar är inte nödvändigtvis tillräcklig för en mångsidig utveckling av verksamheten.</p> <p><i>Kommunikation:</i> På grund av de knappa resurserna har den allmänna medvetenheten om gruppernas verksamhet och de möjligheter den skapar delvis förblivit liten. Fiskerigruppernas verksamhet är inte tillräckligt känd i alla områden. Det har också varit svårt att hitta resurser för kommunikationen, vilket i värsta fall kan störa gruppernas verksamhet och genomförandet av strategierna.</p> <p><i>Samarbetsprojektens byråkrati:</i> Det har varit utmanande att genomföra interregionala och internationella samarbetsprojekt, eftersom det inte har funnits tydliga spelregler för samarbetsprojektet. Under programperioden 2014–2020 har gemensamma projekt genomförts på olika sätt och alla har stött på utmaningar: Ramöverföringar mellan grupperna orsakar administrativt arbete och medför problem med tanke på att administrations- och aktiveringskostnaderna högst får utgöra 25 %. Separata stödbeslut för grupper</p>

	<p>som deltar i gemensamma projektet har gjort ansvarsfrågorna tydligare, men ökat det administrativa arbetet i grupperna och de förmedlande organen. I internationella projekt har man varit tvungen att beakta olika länders praxis för gemensamma projekt.</p> <p><i>Knappa resurser gör verksamheten smal:</i> Begränsade ekonomiska resurser och personalresurser styr lätt verksamheten så att den fokuserar på ett visst delområde, såsom fiske. Då blir de övriga delområdena inom fiskerinäringen och samarbetsmöjligheterna i anslutning till dem outnyttjade. Även samarbetet med andra branscher och till exempel med miljösidan kan bli litet, eftersom tiden och kompetensen inte räcker till i en liten organisation.</p>
Möjligheter	<p><i>Fiskerinäringens ökade samhällliga betydelse:</i> Framtidens livsmedelssystem förutspås innehålla mer fisk och produkter från växtriket samt mindre kött och mjölkprodukter. Fiskrik kosten är bevisat miljövänlig och hälsosam. Den ökade efterfrågan på klimat- och miljövänlig mat skapar en efterfrågan på inhemsk fisk. Även närproducerad mat blir allt populärare. Genom effektiv marknadsföring och genom att skapa ett varumärke för närproducerad mat kan man också förbättra efterfrågan på lokala fiskprodukter. Även fiskens hälsosamma aspekter intresserar konsumenterna allt mer. De lokala aktionsgrupperna känner väl till sitt område och kan i sina strategier satsa på lokal hållbar utveckling genom såväl den ekonomiska, sociala som den miljömässiga dimensionen. Målen för hållbar utveckling styr bland annat många kommuners och företags verksamhet.</p> <p><i>Interregionalt och internationellt samarbete:</i> Genom att effektivisera och koordinera samarbetet uppnår man synergifördelar. Med hjälp av ett fungerande nätverk kan de regionala aktionsgrupperna inom fiskerinäringen dela upp utvecklingsåtgärderna mellan sig och planera åtgärderna och projekten så att de också kan överföras till andra områden. Det är också möjligt att sprida god praxis internationellt, i synnerhet i Östersjöområdet.</p> <p><i>Digitalisering och innovationer:</i> Digitaliseringen och utvecklingen av nya verksamhetssätt kan åtgärda brister i verksamheten som orsakas av knappa personalresurser. De höga kostnaderna som avstånden till glesbygden medför kan minskas tack vare nya digitala lösningar som utvecklas. Även kommunikationen kan effektiviseras med digitala metoder.</p> <p><i>Omfattande utnyttjande av olika arbets- och finansieringsinstrument:</i> Aktionsgrupperna för fiskerinäringen har möjlighet att främja projekt som omfattar flera fonder och få en hävstångseffekt för utvecklingen av fiskerinäringen även utanför finansieringen. Aktionsgrupperna inom fiskerinäringen kan smidigt pröva på nya verksamhetsmodeller och verktyg inom sina områden.</p>
Hot	<p><i>Försämring av den offentliga ekonomin</i> I många regioner begränsar kommunernas svåra ekonomiska situation deras möjligheter att ekonomiskt förbinda sig till fiskLeader-verksamhet och finansiera regionala åtgärder och projekt inom fiskerinäringen.</p>

<p>Behov som identifierats utifrån SWOT-analysen</p>	<p>Områdena ställs inför olika förändringstryck och utmaningar, som man strävar efter att möta genom lokala utvecklingsåtgärder utifrån områdets egna styrkor, svagheter, möjligheter och hotbilder. Lokala aktionsgrupper inom fiskerihushållningen analyserar utvecklingsbehoven i det egna området i lokala strategier som beaktar de lokala särdragen. I programmet granskas sådana mål och behov som gäller alla grupper samt utvecklingen och användningen av verktyg som grupperna kan dra nytta av i sin verksamhet. Genom utveckling på lokal nivå strävar man efter att möta de många utmaningar och möjligheter som har identifierats inom de prioriterade områdena 1 och 2. En närmare analys av utvecklingen av fiskerihushållningen på lokal nivå görs inom ramen för varje gruppens egen strategi.</p> <p>Utifrån SWOT-analysen av handlingsmodellen för lokal utveckling har särskilt följande behov identifierats:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samarbete och nya arbetssätt som motvikt till de knappa resurserna. Digitaliseringen och innovativa arbetssätt kan effektivisera resursanvändningen och minska riskerna i samband med småskalig verksamhet. - Anpassning till omvärlden. Anpassning, flexibilitet, framförhållning och förberedelser i tid inför förändringar är centrala framgångsfaktorer i framtiden, och det finns goda möjligheter att möta dessa utmaningar på regional nivå. - Möta lokala behov och utmaningar. Grupperna fäster i sin verksamhet stor vikt vid att stödja innovations- och utvecklingsverksamhet som syftar till att möta lokala utmaningar och behov. Den lokala utvecklingskulturen, det regionala synsättet samt kännedomen om fältet och behoven kommer här till nytta. Därtill tar sig många globala problem uttryck på olika sätt i olika områden. - Nätverkande. Det behövs nätverkande såväl inom och mellan områdena som på internationell nivå. Dessutom behövs det sektorsöverskridande nätverk. Målet är att sprida god praxis, uppnå synergieffekter, utveckla branschen och möta de utmaningar som småskalig verksamhet medför. För att intensifiera samarbetet mellan aktionsgrupperna krävs det att kommunikationen mellan områdena samordnas och att grupperna upprättar nätverk. För nätverkandet behövs det metoder som fungerar bättre än tidigare, så att det t.ex. blir enklare för aktionsgrupperna att genomföra gemensamma projekt. - Kommunikation. Verksamheten i de lokala aktionsgrupperna inom fiskerihushållningen är inte tillräckligt känd i alla områden. Knappa resurser har dessutom gjort det svårt att satsa på kommunikation. I fortsättningen bör kommunikationen effektiviseras, t.ex. med hjälp av digitalisering och samarbete mellan områdena. - Förstärka och utnyttja konceptet med närproducerad mat. För att lönsamheten för företagen inom fiskerihushållningen ska förbättras och nya arbetsplatser skapas i branschen, måste lokalt producerad fisk värdesättas högre och dess efterfrågan öka.
--	--

	<p>- Rekrytera nya fiskare. I takt med att yrkesfiskarna blir allt äldre är det viktigt att intressera unga personer för fiske. Genom lokala utvecklingsinsatser kan man stödja en fortsatt fiskenäring i ett område, exempelvis med hjälp av mästar-gesällprojekt och genom att informera om den positiva utvecklingen och livskraften i branschen.</p> <p>- Hantera regionala utmaningar för fisket. Det är viktigt att hantera regionala utmaningar för fisket, såsom skador orsakade av sälar och skarvar samt tillgången till fisketillstånd, och de regionala aktörerna har ofta viktiga kunskaper på dessa områden. Samarbete inom och mellan olika områden är också en viktig faktor när det gäller att lösa centrala problem i branschen.</p>
Motivering till valen	<p>Lokal utveckling i Finland</p> <p>Det särskilda målet för lokal utveckling ska införas eftersom erfarenheterna av lokalt ledd utveckling har varit positiva och verksamheten anses skapa mervärde vid genomförandet av programmet. I Finland har det under programperioden 2014–2020 funnits 10 lokala verksamhetsgrupper inom fiskerinäringen (nio i Fastlandsfinland och en på Åland). Enligt Naturresursinstitutets bedömning är den lokalt orienterade verksamhetsmodellen med lokala verksamhetsgrupper inom fiskerinäringen som samtidigt bidrar till att genomföra de nationella målen mycket lämplig när det gäller att förbättra verksamhetsförutsättningarna för småskaligt fiske. Fiskerinäringsgrupperna har således fyllt de luckor på fiskerinäringens fält som funnits när det gäller att trygga näringen. De finansierade projekten fungerar ofta som ett första steg mot mer omfattande utvecklingsåtgärder och nätverk, som i sin tur bidrar till att fiskerinäringsgruppernas mål uppnås i ett senare skede. Verksamhetsgrupperna har haft olika prioriteringar i sina strategier, eftersom fiskerinäringens särdrag och utvecklingsobjekt varierar på olika håll i Finland. I allmänhet har projektidéerna kommit av lokala aktörer. Grupperna förankras administrativt i Leader-föreningarna i sina regioner. Det har ökat kontakterna och verksamheten även utanför fiskerinäringssektorn. Det intensiva samarbetet mellan aktivatörerna i verksamhetsgrupperna har skapat möjligheter att överföra tankar, idéer och kunskaper mellan regionerna. Samtidigt har man tagit fram effektiva förfaranden och nya verksamhetsmodeller som har utarbetats i växelverkan med Leader-föreningarna.</p> <p>Enligt Naturresursinstitutets bedömning har aktivatörerna i fiskerinäringens verksamhetsgrupper ofta blivit betrodda personer bland näringsidkarna i regionerna, och näringsidkarna känner till dem bättre än fiskerinäringens gruppverksamhet. Aktivatörerna har lyckats skapa fungerande nätverk inom sina regioner, sinsemellan och med de aktörer som utvecklar landsbygden. Även nätverkanter på det internationella planet har kommit igång. Fiskerinäringen i Finland har särskilt stor nytta av det internationella samarbetet i de närområden som tampas med liknande utmaningar.</p> <p>Vetskapen om grupperna bör dock utvecklas och förbättras med hjälp av mångsidig kommunikation. Enligt bedömningen bör sociala medier användas</p>

effektivare både i kommunikationen mellan grupperna och i den yttre kommunikationen. Enligt Naturresursinstitutet behövs det under den nya programperioden fler satsningar på och resurser för den målriktade informationen inom varje fiskerinäringsgrupp och för effektivare samordning. Genom att intensifiera det nationella nätverkandet mellan grupperna kan man även effektivare nyttja kunnandet och kompetensen i de olika regionerna inom utvecklingen på det nationella planet.

Särskilt mål 3.1 Lokal utveckling (stödåtgärder för att möjliggöra en hållbar blå ekonomi i kust-, ö- och inlandsområdena samt främjandet av en hållbar utveckling av fiske- och vattenbrukssammanslutningarna)

Målet för den lokala utvecklingen är att främja den regionala utvecklingen av fiskerinäringen liksom även den sociala hållbarheten och sysselsättningen. Med hjälp av fiskerinäringens lokala verksamhetsgrupper och genom deras strategienliga projekt stöds ett systematiskt och långsiktigt utvecklingsarbete som främjar en hållbar blå ekonomi. Med hjälp av modellen för lokal utveckling försöker man få med även andra aktörer än de traditionella fiskerinäringsaktörerna att delta i utvecklingen av den blå ekonomin i allmänhet och fiskerinäringen i synnerhet. Målet är att skapa nya samarbetsstrukturer och en hävstångseffekt, så att verksamheten får större genomslagskraft än vad som är möjligt med gruppernas egna begränsade resurser. Ett annat mål är att stödja samarbetet mellan regionerna och sprida god praxis.

Med hjälp av lokal utveckling kan man svara på många utmaningar inom insatsområdena 1 och 2. Verksamhetsgrupperna inom fiskerinäringen ska stödja den lokala fiskerinäringen och arbeta för att höja dess värde i det lokala samhällets ögon. När uppskattningen för lokalt producerad fisk ökar och efterfrågan stiger leder det också till att företagets lönsamhet förbättras och fler arbetsplatser skapas. *Fokusen på närproducerat* lämpar sig utmärkt inom verksamheten för de regionala verksamhetsgrupperna inom fiskerinäringen, men för att den ska kunna utnyttjas måste en stark marknadsföringsstrategi tas fram och verkställas. Modellen för närproducerat och marknadsföringen av närproducerad fisk kräver ett intensivt samarbete bland annat mellan parterna i värdekedjan och experterna på landsbygden. Närproducerat kan främjas exempelvis i offentliga upphandlingar som görs i området. När det gäller närproducerat är samarbete och fungerande nätverk även med miljöorganisationerna viktiga.

I takt med att yrkesfiskarna blir allt äldre är det ytterst viktigt att locka unga personer till fiskeyrket. Med tanke på behovet av att *rekrytera nya yrkesfiskare* är det av central betydelse att branschen utvecklas och är livskraftig. Därför spelar utvecklingen av konkurrenskraften och lönsamheten en central roll även när det gäller att locka nya yrkesfiskare till branschen. I marknadsföringen av fiskerinäringen gäller det att utnyttja sociala medier och satsa mer på att nå och inspirera unga till exempel genom att ordna tillfällen för unga att få en inblick i branschen och besöka skolor.

Med tanke på fiskeverksamhetens kontinuitet är det också viktigt att hitta *lösningar på olika regionala utmaningar*. Längs kusten försvagar till exempel de fångstskador som orsakas av sälar och skarvar tron på framtiden, och i insjöarna kan det finnas problem med att få använda vattenområden för fiske. Lokal knowhow spelar ofta en viktig roll när det gäller att lösa dessa utmaningar. Samarbete och dialog behövs såväl mellan aktörerna i regionerna som mellan de olika regionerna. Även internationellt samarbete och utbyte av erfarenheter kan vara till nytta exempelvis mellan aktörerna i Östersjöområdet.

Att svara mot lokala behov och utmaningar är centralt för den lokala utvecklingen. Grupperna fäster i sin verksamhet vikt vid att stödja sådan innovations- och utvecklingsverksamhet som syftar till att möta lokala utmaningar och behov. Genom projekt som anknyter till digitaliseringen kan man till exempel hitta nya verksamhetsätt som i glesbygder lindrar de utmaningar som beror på långa avstånd. Dessutom kommer många globala problem till uttryck på olika sätt i olika regioner och kräver därför lokala lösningar. Särskilt när det gäller att anpassa sig till klimatförändringen är det viktigt att lösningar söks på lokal nivå. Vidare är det ofta ändamålsenligt att ta fram miljömässigt hållbara lösningar och verksamhetsätt på lokal nivå, eftersom de lokala aktörerna är väl förtrogna med miljön och fiskbeståndens tillstånd i regionen och dessutom också intresserade av att iståndsätta dem. Välbeprövade lösningar och verksamhetsmodeller kan distribueras och tillämpas även i andra regioner. Som man konstaterar i Europeiska kommissionens havsområdesanalys kan verksamhetsgrupperna hjälpa de lokala aktörerna att uppnå hållbarhet och marknadsföra hållbara lösningar till konsumenterna.

Verksamhetsgrupperna inom fiskerinäringen fokuserar i sitt arbete på att effektivt genomföra strategin. I strategin identifieras regionens behov och möjligheterna att möta behoven med hjälp av lokala styrkor. Verksamhetsgrupperna måste lyckas aktivera de lokala aktörerna, och det är viktigt att förvaltningsmodellen möjliggör tillräckligt med tid och resurser för denna aktiveringsprocess. Strategin ska omspänna sju år, och den kan inte förväntas förutse alla förändringar och utvecklingsförlopp i regionen. Det är således nödvändigt att *anpassa sig till förändringarna i verksamhetsmiljön*, och det ska vara möjligt att vid behov flexibelt ändra strategin så att man kan reagera på förändringar och nya utmaningar i verksamhetsmiljön. Ändringarna i strategin bör dock göras med hjälp av bedömning och framförhållning, inte genom ad hoc-åtgärder som är svåra att mäta. Anpassning, flexibilitet, framförhållning och rättidiga förberedelser inför förändringar är centrala framgångsfaktorer för branschen i framtiden, och det finns goda möjligheter att på regional nivå möta dessa utmaningar.

Som *motvikt till de små resurser* som identifierats som en utmaning för de lokala verksamhetsgrupperna inom fiskerinäringen *behövs samarbete och nya verksamhetsätt*. Genom digitalisering och innovativa verksamhetsmetoder kan man effektivisera användningen av resurser och minska riskerna med småskalig verksamhet. Digitaliseringen kan till exempel underlätta arbetet inom de regioner där avstånden är stora och göra det lättare för aktörerna att samarbeta över regionernas gränser.

	<p>För att lösa utmaningen med små resurser behövs även <i>nätverk</i>. Nätverk behövs såväl inom regionerna som mellan dem och på det internationella planet. Att utvidga nätverkandet även utanför fiskerinäringen underlättar arbetet med att öka uppskattningen för fiskprodukter, hitta nya näringsmöjligheter och göra verksamheten mångsidigare. Vidare spelar också nätverkandet och samarbetet med aktörer som verkar utanför den egna regionen en viktig roll så att god praxis som utvecklats i olika regioner kan spridas. Man kan ytterligare öka verksamhetens synergifördelar och effektivisera verksamheten genom att intensifiera samarbetet dels mellan verksamhetsgrupperna inom fiskerinäringen, dels med andra aktörer. Även när det gäller olika innovationsåtgärder ger effektiv kommunikation och effektivt nätverkande kostnadsbesparingar, i och med att identiska åtgärder inte genomförs i flera olika regioner. Nätverkande kan utnyttjas också till exempel i kommunikationen och i anordnandet av utbildningar, och nätverket hjälper småskaliga företag att möta typiska utmaningar och sårbarheter, såsom obetydliga personalresurser och svårigheter att hitta personal med tillräckligt mångsidig kompetens.</p> <p>Ett intensivare samarbete mellan verksamhetsgrupperna förutsätter att kommunikationen mellan regionerna samordnas och ett nätverkssamarbete inleds. För detta ändamål grundas ett nationellt nätverk som består av verksamhetsgruppernas aktörer och som samordnas av EHFVF:s kommunikationsansvariga. Syftet med nätverket är att öka samarbetet på nationell och lokal nivå samt gruppernas inbördes samarbete, den regionala täckningen av deras verksamhet, synergifördelarna och spridningen av god praxis. Med tanke på nätverkandet behövs även allt effektivare förfaranden för att underlätta exempelvis verksamhetsgruppernas gemensamma projekt.</p> <p>Verksamheten inom fiskerinäringens lokala verksamhetsgrupper är inte tillräckligt välkänd i alla regioner och därför behövs allt effektivare <i>kommunikation</i>. På grund av de små resurserna har det varit svårt att satsa på kommunikationen. I fortsättningen ska kommunikationen effektiviseras genom att man utnyttjar till exempel digitaliseringen och samarbetet mellan regionerna.</p>
--	--

Prioriterat område 4: Havspolitik

Styrkor	<p><i>Nationell havspolitik under utveckling</i>: Finland har en stark vilja att utveckla sin nationella havspolitik och genomföra EU:s integrerade havspolitik. Det har gett tydliga strategiska mål för utvecklingen av havspolitiken och dess olika delar. Den nationella havspolitiken har implementerats inom flera branscher och harmoniseringen av de sektorspecifika strategierna har gått framåt.</p>
---------	--

Högklassig kompetens inom havsforskning: Forskningen om Finlands hav omfattar alla områden (miljö, ekonomi, teknik, geologi, geofysik, klimat, juridik, historia och politik) samt alla Finlands havsområden. Även forskningen om Östersjöns naturresurser, naturens mångfald och miljön är på hög nivå i Finland. Tillgången till data och graden av öppenhet ligger på en bra nivå med globala mått mätt.

Utnyttjande av information om den marina miljön: Finland har gjort goda framsteg i insamlingen av information om den marina miljöns tillstånd och den marina naturens mångfald. Inventeringsprogrammet VELMU som inleddes 2004 fortsätter. Uppgifterna har använts särskilt i havsområdesplaneringen och i planeringen av nätverket av marina naturskyddsområden samt i hotbedömningarna. För hanteringen och användningen av havsinformation har man både producerat offentliga databaser (inrättandet av PISARA-systemet inleddes 2020) och portalen Östersjö.fi som erbjuder havsinformation för alla användare har öppnats.

Hållbar sjöfart samt digitalisering och automatisering av sjöfarten: Finland är en föregångare när det gäller lösningar för såväl hållbar sjöfart som digitalisering och automatisering inom sjöfarten. Exempel på det är smarta bojar som identifierar utsläpp, lagstiftning som möjliggör pionjärskap, världens första försöksområde för automatisering inom sjöfarten och OneSea-ekosystemet samt en långt utvecklad öppenhet i myndigheternas information och ett ambitiöst eMSW-projekt.

Myndighetssamarbete: I Finland har myndighetsaktörerna sedan en längre tid erfarenhet av nära och fungerande samarbete. Ett bra exempel är samarbetet mellan de marina aktörerna (METO), inom vilket myndigheterna sinsemellan utbyter information om den pågående situationen och verksamheten i havsområdet. För utbyte och underhåll av lägesbilden har man byggt upp kompatibla tekniska system och rutiner. De tekniska resurserna och personalresurserna för övervakningen av havsområdet används vid behov gemensamt. Samarbetet mellan myndigheterna i grannländerna har långa traditioner och samarbetet utvecklas vidare med kuststaterna kring Östersjön, även över myndigheternas sektorsgränser. Den finska samarbetsmodellen för kustbevakningsverksamheterna har fungerat som ett bra exempel på europeisk utveckling. Planeringen av havsvården i enlighet med ramdirektivet om en marin strategi har gjort myndighetssamarbetet kring den marina miljön mer systematiskt än tidigare. Även havsområdesplaneringen har förbättrat myndighetssamarbetet i anslutning till användningen av havsområdena.

Miljömedvetenhet: Man vet relativt mycket om Östersjöns och Finlands havsområdets ekologiska status. Miljömedvetenheten och tillgången till information främjas avsevärt av webbplatsen Östersjö.fi som öppnades 2020. Tydliga och rättsligt bindande mål har satts upp för att förbättra havsområdets status. Målen gäller i stor utsträckning den belastning som orsakas av mänsklig verksamhet. Man är mer medveten om behovet av att skydda den marina miljön samt naturtyperna och arterna, vilket gör att skyddet accepteras i högre grad i samhället. De åtgärder som redan har vidtagits har börjat inverka positivt på havsområdets status.

	<p><i>Planering av användningen av havsområdena:</i> Samordningen av olika användningsformer underlättas av Finlands havsområdesplan som omfattar territorialvattnen och den ekonomiska zonen. Planen har utarbetats i nära samarbete mellan de marina aktörerna. Finlands havsområden används för närvarande till exempelvis för sjöfart, naturskydd, yrkes- och fritidsfiske, turism, rekreation och energiproduktion.</p>
Svagheter	<p><i>Havsinformationens omfattning:</i> Det finns fortfarande betydande luckor i omfattningen av den tillgängliga informationen om statusen, arterna och ekosystemen i Östersjöns och Finlands marina miljö, både tidsmässigt och regionalt. Inventeringarna täcker till exempel inte alla Natura 2000-objekt i havs- och kustområden och det finns stort utrymme för förbättringar i uppföljningen av dem. Det finns inte heller tillräcklig information om de socioekonomiska faktorerna i havsområdet.</p> <p><i>Myndigheternas verksamhetsförutsättningar motsvarar inte den föränderliga verksamhetsmiljön:</i> Havsmyndigheternas verksamhetsförutsättningar försämras i och med att verksamhetsmiljön förändras. Den tekniska kompatibiliteten med de europeiska informationssystemen är inte tillräcklig. Dessutom krävs det öppna och användarvänliga system för att medborgarna ska ha tillgång till informationen. Forskning som bedrivs till havs kräver på grund av de ständiga förändringarna i förhållandena ny, aktuell och förnybar teknik. Havsforskningen och forskningsinfrastrukturen är fortfarande splittrade i olika organisationer.</p>
Möjligheter	<p><i>Övergripande granskning och utveckling av de havsrelaterade verksamheterna:</i> Den nationella integrerade havspolitikerna har redan nu skapat förutsättningar för övergripande utveckling och fastställande av fokusområden, vilket har utvecklat effektiviteten och kostnadseffektiviteten i myndigheternas verksamhet. En vidareutveckling av den nationella havspolitikerna skulle öka förutsättningarna för en mer intensiv dialog och interaktion mellan olika förvaltningsområden, myndigheter och andra aktörer och möjliggöra en hållbar utveckling för de marina näringarna och ett mer effektivt miljöskydd. Med hjälp av havsplanering kan man samordna regionala intressen och på så sätt skapa förutsättningar för att utveckla näringarna och naturskyddet samt förbättra den marina miljöns status.</p> <p><i>Teknikutveckling:</i> Den tekniska utvecklingen skapar nya möjligheter för insamling, sammanslagning och delning av information samt för nya verksamheter. Det gör det också möjligt att intensifiera myndighetssamarbetet och öka kostnadseffektiviteten. Att främja nya tekniska eller funktionella innovationer är en möjlighet som man målmedvetet bör satsa på.</p> <p>Genom att öka precisionen i informationen och kombinera olika typer av information samt genom nya tekniska innovationer i insamlingen och spridningen av information kan informationen användas på ett bredare och med mångsidigt sätt. Mer precis och aktuell information erbjuder nya möjligheter att</p>

	<p>uppnå en god status i den marina miljön och en gynnsam skyddsnivå och följa upp dessa samt fastställa havets status, genomföra havsområdesplanen och främja hållbar blå ekonomi. Digitaliseringen och automatiseringen av sjöfarten är en central del av en hållbar blå ekonomi.</p> <p><i>Internationellt samarbete i Östersjöområdet:</i> Det internationella samarbetet kan intensifieras inom ramen för finansiering, myndighetsverksamhet, samordning av havsskyddet och forskning. EU:s strategi för Östersjön EUSBSR är en viktig plattform för regionalt samarbete i Östersjöområdet. Den EU-finansiering som kanaliseras via den styr aktörerna i regionen mot samverkan i frågor där samarbete är mer effektivt än att agera ensam – å ena sidan mot att svara på utmaningar och å andra sidan för att utnyttja nya möjligheter.</p> <p>Skyddskommissionen för Östersjön HELCOM är en av världens första konventioner för territorialhav. HELCOM-samarbetet har lett till goda resultat. HELCOM är också en föregångare i flera länders gemensamma användning av havsinformation och statusbedömningar. Inom ramen för Östersjöstrategin utvecklas också kompatibiliteten mellan staternas havsområdesplaner.</p> <p>Forskningsfinansieringsprogrammet för Östersjön BONUS och Forskningsfinansieringsprogrammet för Östersjön och Nordsjön (BANOS) har visat hela EU hur forskningssamarbetet i Östersjön kan främjas. Alla kuststater kring Östersjön följer havets status och bedriver forskning om Östersjön. Genom att utveckla och utnyttja ny uppföljningsteknik samt genom ett ännu djupare internationellt och nationellt samarbete än i nuläget är det möjligt att öka uppföljningarnas effektivitet och kostnadseffektivitet.</p> <p><i>Förbättring av Östersjöns status:</i> Att uppnå en god marin status så snabbt som möjligt skulle också möjliggöra en ökning av den ekonomiska potentialen i anslutning till havet och stärka ekosystemtjänsterna, som i sin tur skapar en grund bland annat för en hållbar utveckling av turismen och andra näringar, såsom det kommersiella fisket. En förbättring av Östersjöns status är dock inte bara en skyldighet eller en ekonomisk fråga, utan en förbättring av Östersjöns status har också ett värde i sig. En god status för Östersjön skulle göra det möjligt att fortsätta den mänskliga verksamheten i havet och njuta av den marina miljön även för kommande generationer.</p>
Hot	<p><i>Klimatförändringen:</i> Klimatförändringen påverkar på många sätt Östersjöns avrinningsområde och havets status. Mängden is minskar, istäcket ligger kvar under en kortare period och höjningen av temperaturen i vattnet förändrar ekosystemet. I och med den ökande nederbörden hamnar det mer näringsämnen i havet än tidigare, salthalten i havet sjunker eventuellt och vindförhållandena förändras. Extrema väderfenomen såsom stormar och kustöversvämningar blir vanligare. Klimatförändringens effekter ökar belastningen på Östersjön som redan har många problem, såsom eutrofieringen, som är Östersjöns största belastningsfaktor. Klimatförändringen påverkar också den biologiska mångfalden i Östersjön.</p> <p><i>Miljöolyckor i havsområdet:</i> Olika former av mänsklig verksamhet kommer att öka ytterligare vid kusterna och till havs. Det ökar risken för olika havs- och miljöolyckor. Östersjön är ett grunt och känsligt inre hav där konsekvenserna av exempelvis oljeolyckor är mycket allvarliga. Det kommer fler nya riskfaktorer. Det finns ingen information om orsaks- och konsekvenskedjorna för framtida</p>

	<p>olyckor. Den utrustning som används för att övervaka olyckor föråldras och den oljebekämpningsutrustning som tas ur bruk ersätts inte i tillräcklig utsträckning eller tillräckligt snabbt.</p> <p><i>Nya miljöutmaningar:</i> Utöver de nuvarande miljöutmaningarna i Östersjön identifieras ständigt nya miljöutmaningar som belastar Östersjön och bromsar upp förbättringen av havets status. Miljöutmaningar som identifierats under de senaste åren är bland annat kontinuerligt och impulsivt undervattensbuller, nedskräpning i havsområdena samt en ökning av mängden nya ämnen som är skadliga för den marina miljön, såsom läkemedel, i Östersjön.</p> <p><i>Försämring av det allmänna ekonomiska läget:</i> När statens ekonomi försämras till följd av bland annat Covid-19-pandemin blir det problematiskt att få myndigheternas resurser att räcka till och det blir svårare att uppdatera den tekniska utrustningen. Den offentliga forskningsfinansieringen kan minska avsevärt. Om den gemensamma informationsdelningen misslyckas kan det också orsaka problem för utvecklingen av forsknings- och myndighetssamarbetet.</p> <p><i>Spridning av kunskap om havsfrågor:</i> Fragmenteringen av havspolitiksektorns forsknings- och utvecklingsverksamhet kan leda till att högskolorna och forskningsinstituterna inte hittar gemensamma fokusområden. Det leder till deloptimering, arbetskraftsbrist, resursbrist och en tillbakagång i den utvecklingsverksamhet som främjar näringarna, politiken och miljön. Kunskaper om havsfrågor och sjöfart är grundförutsättningar för Finlands ekonomi.</p>
<p>Identifierade behov utifrån SWOT-analysen</p>	<p>Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfondens finansieringsmöjligheter när det gäller havspolitikerna begränsar sig till kunskap om havsfrågor, utveckling av den gemensamma miljön för informationsutbyte i anslutning till övervakningen av havsområdet och samarbete inom kustbevakningsverksamheterna. Av den anledningen granskas behoven utifrån SWOT-analysen av programmets havspolitik endast ur dessa perspektiv.</p> <p>– Förbättrad havsinformation: Det finns fortfarande betydande brister i omfattningen på och djupet i Finlands havsinformation, även om nivån och insamlingen är av hög kvalitet. Det finns särskilt ett behov av att uppfylla kraven på uppföljning, utnämning av områden och förvaltning enligt habitat- och fågeldirektiven, att stödja planeringen av havsområden samt att förbättra kvaliteten på eller spridningen av uppgifter från det europeiska nätverket för marina observationer och data. Därför väljer Finland alla delområden (underpunkterna a, b och c) i artikel 32 i förordningen till sitt nationella program.</p> <p>– Övervakning av havsområden: Den ständigt föränderliga verksamhetsmiljön betonar behovet av att utveckla myndigheternas nationella och internationella samarbete i anslutning till övervakningen av havsområdena. Det förutsätter också att den gemensamma miljön för informationsutbyte (CISE) utvecklas för att öka enhetligheten, kostnadseffektiviteten och effektiviteten i myndigheternas verksamhet. Insamlingen, analysen och</p>

	<p>distributionen av övervakningsinformation förutsätter fortfarande att myndigheternas övervaknings- och informationssystem utvecklas.</p> <p>– Kustbevakningssamarbete: Det finns ett tydligt behov av att vidareutveckla samarbetet mellan de olika aktörer som ansvarar för kustbevakningsverksamheten särskilt för att upprätthålla och utveckla beredskapen och prestationsförmågan inom sjöräddningen och bekämpningen av miljöskador. Genom samarbete och effektivt utnyttjande av ny teknik kan säkerheten i havsområdena förbättras. De ansvariga myndigheternas material och tekniska utrustning som används för övervakning och bekämpning av miljöskador måste ersättas och förnyas och ledningen och kompetensen när det gäller sjöräddningssituationer och bekämpning av miljöskador upprätthållas och utvecklas för att man ska kunna bibehålla förmågan att svara på den höga risken för olyckor till havs och miljöskador.</p> <p>- Syftet med det särskilda målet är att med utökade havskunskaper skapa förutsättningar för en förbättring av den marina miljöns status, havsområdesplaneringen samt en hållbar användning av havsområdena och en hållbar blå ekonomi. Genom att utveckla den gemensamma europeiska miljön för informationsutbyte (CISE) förbättras myndighetsverksamheternas effektivitet och kostnadseffektivitet. Inom ramen för kustbevakningssamarbetet främjas de nationella myndigheternas beredskap att samarbeta på europeisk nivå.</p>
<p>Motiveringar till valen</p>	<p>Den höga nivån på havsinformationen skapar en grund för förbättring av den marina miljön, havsområdesplaneringen, skyddet av havet samt en hållbar användning av havsområdena och i vidare bemärkelse den blå ekonomin och tillhörande företagsverksamhet. Detaljerad, aktuell och platsbunden havskunskap skapar förutsättningar för innovationer, produktutveckling samt utveckling och export av kompetens och teknologiprodukter. För att lyckas med detta krävs kontinuerlig utveckling av insamlingen och användningen av information och satsningar på det samt att säkerställa tillräcklig finansiering på lång sikt.</p> <p>Att förbättra Östersjöns och alla havs status är ett viktigt samhällsmål och - åtagande som kräver målmedvetna åtgärder med betydande effekter. Genom att öka den regionala och tidsmässiga omfattningen av information och uppföljning samt den tekniska beredskapen kan verkställandet av habitat- och fågeldirektiven i havsområdena förbättras betydligt, planeringen av havsområden främjas samt bli möjligt att uppnå en god miljöstatus i den marina miljön, som krävs enligt i ramdirektivet om en marin strategi.</p> <p>Det behövs exempelvis mer information om belastningen från mänsklig verksamhet i Natura 2000-områden, såsom undervattensbuller och nedskräpning samt konsekvenserna av fisket. Dessutom vore det bra att utreda effektiviteten i förvaltnings- och användningsplanerna för Natura 2000-områdena och MPA-områdena samt åtgärderna för att uppnå målen för skyddsområdet. Det är också viktigt att öka kunskapen om arternas och naturtypernas tillstånd både inom och utanför Natura 2000-områdena. Information behövs också om viktiga vandrings- och flyttvägar samt</p>

näringsvävares påverkan på miljöns status, för de tillgängliga uppgifterna är fortfarande otillräckliga. Finlands Natura 2000-nätverk omfattar ca 150 objekt med vidsträckta havsområden. Uppgifter om alla områden har inte samlats in i samband med programmet för inventering av biologisk mångfald (VELMU). För Natura 2000-områdenas del bör övervakningen förbättras i synnerhet när det gäller belastningen från mänsklig verksamhet och effekterna av klimatförändringen.

Man bör särskilt öka utredningen om klimatförändringens inverkan på den marina naturens mångfald och därigenom på ekosystemtjänsterna samt på fiskarnas fortplantningsområden och även på arternas sammansättning. Forskningsdata om klimatförändringens inverkan på den marina naturens mångfald behövs särskilt i Natura 2000-områden och MPA-områden.

Infrastrukturkonsortiet för havsforskning FINMARI förenar finska havsforskningsorganisationer och genom att utveckla det kan man ytterligare förbättra havsforskningens kvalitet och informationsproduktionens effektivitet.

Samanvändningen av havsinformation bör utökas ytterligare genom att vidareutveckla portalen för havsinformation så att den i framtiden i högre grad betjänar alla teman inom havspolitik och i högre grad kopplas till internationella projekt för informationshantering, såsom informationsportalen EMODnet.

EMODnet bör utvecklas så att det betjänar medlemsländerna bättre än det gör idag. För närvarande förmedlar EMODnet uppgifter från medlemsländerna, men det finns för lite ny havsinformation, särskilt information om övervakning av den marina miljön, även om behovet av sådan information är stort. För närvarande finns det ett stort behov av tillförlitlig information verifierad i terrängen, exempelvis om klimatförändringens effekter, eller information i realtid om Covid-19:s konsekvenser för sjötrafiken. Det skulle vara möjligt att få denna information om EU hade en gemensam förordning och finansiering för insamling av EMODnet-uppgifter, vilket är fallet för insamlingen av fiskeinformation (Data Collection Framework).

Havsområdesplanering kräver mycket detaljerade uppgifter om naturen och socioekonomiska uppgifter som är bundna till platsen och som inte finns tillgängliga i tillräckligt hög grad. Ökade uppföljningsuppgifter om användningen av den marina miljön och utveckling av innovativa system kan användas i havsområdesplaneringen och i bedömningen av dess inverkan på uppnåendet av en god status för havet. Havsplaneringen öppnar möjligheter att samordna olika intressen på praktisk nivå och skapar möjligheter för en hållbar blå ekonomi. Planeringen av havsområden kräver tillförlitliga uppgifter om havsområdet samt underhåll och uppföljning av dem samt omfattande samarbete med intressegrupper. Det finns ett tydligt behov av att vidareutveckla samarbetet mellan olika aktörer inom havsområdet. Genom delaktighetsförfaranden i anslutning till planeringsprocessen kan olika aktörer förbinda sig till att acceptera gemensamt överenskomna riktlinjer och åtgärder. Genomförandet och effekterna av havsområdesplanen ska följas upp. Avsikten är att synkronisera granskningen av planen med uppföljningen av den marina

miljöns tillstånd så att uppföljningsuppgifterna i planen kan utnyttjas i utarbetandet av nästa plan. För att kunna ordna uppföljningen av genomförandet av havsområdesplanen och för att förbereda sig på behovet av uppdatering av nästa plan krävs satsningar och resurser.

Övervakningen av miljöns status i havsområdet ger information om hur miljöns status utvecklas, vilket ger möjlighet att reagera i tid på negativa förändringar eller hot.

I det övervakningsprogram för planeringen av havsvården som avses i havsstrategidirektivet definieras övervakningen av den marina miljön och de tryck den utsätts för. I den nationella havsförvaltningsplanens åtgärdsprogram fastställs de åtgärder som behövs utöver de nuvarande åtgärderna för att uppnå en god miljöstatus i den marina miljön. Bedömningen av åtgärdernas effektivitet och uppföljningen av havets status kan effektiviseras på många olika sätt, till exempel med hjälp av nya innovationer eller internationellt samarbete. För att havsvården ska kunna genomföras effektivt behövs det havsinformation.

Övervakning av havsområdet och effektiv mångsidig marin prestanda förebygger och bekämpar olägenheter för miljön och representerar säkerheten i havsområdena. Genom samverkan mellan de nationella myndigheter som utför kustbevakningsverksamhet och en övergripande och enhetlig hantering säkerställer man att man även i akuta krissituationer reagerar på ett smidigt och problemfritt sätt. Genom uppföljningen av miljöns status i havsområdet kan man bedöma klimatförändringens kraft och inverkan på miljön samt på arter och naturtyper. Med hjälp av pilotprojekt kan man bedöma effekterna av olika åtgärder när klimatet förändras.

Genom övervakning av havsområdet kan man följa upp och fastställa avsiktliga eller oavsiktliga utsläpp orsakade av fartyg. Det förutsätter också effektiva och aktuella lösningar för övervakning från luften, till exempel för att upptäcka olje- och svavelutsläpp. Lagstiftningen rörande utsläpp från fartyg och utveckling av teknik som behövs för att följa upp utsläppen fortsätter. De offentliga havstekniska projekten har en anmärkningsvärt lång livscykel, så de tekniska lösningarna har en mycket betydande inverkan på koldioxidavtrycket från fartygens livscykel.

Med hjälp av det gemensamma systemet för informationsutbyte inom övervakning av havsområdet (CISE) kan man öka medvetenheten om havets status samt stödja enhetliga och kostnadseffektiva myndighetsåtgärder. Med hjälp av utvecklingen av samarbetet mellan gränssäkerhetsmyndigheter (EBCGA, Frontex), Europeiska fiskerikontrollbyrån (EFCA) och Europeiska sjösäkerhetsbyrån (EMSA) samt med de nationella myndigheter som genomför kustbevakningsverksamheten kan man ytterligare öka medvetenheten om havsstatusen samt stödja enhetliga och kostnadseffektiva åtgärder.

2. Prioriteringar (åtgärder som finansieras och indikatorer)

2.1 Andra prioriteringar än tekniskt bistånd

Prioritering 1: Hållbart fiske och återställande och bevarande av akvatiska biologiska resurser.

Särskilt mål 1.1 Förstärka ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar fiskeverksamhet

Åtgärder som finansieras	<p>Åtgärd 1: Innovationer, utveckling och rådgivning om kommersiellt fiske</p> <p>Programmets centrala mål är att stödja förnyelse av branschen och dess hållbara tillväxt. Forsknings-, innovations- och rådgivningsåtgärder kan genomföras som omfattande allmännyttiga utvecklingsprojekt som är till nytta för hela sektorn eller som företagens egna utvecklingsprojekt.</p> <p><i>Allmännyttiga forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt</i></p> <p>Med allmännyttiga projekt skapas ny information som är till omfattande nytta för hela sektorn eller modeller för att lösa centrala utmaningar eller öppna nya tillväxtpotentialer. Projektens resultat ska vara allmänt tillgängliga. Finansiering riktas särskilt till följande teman:</p> <ul style="list-style-type: none">• Förebyggande av skador som säl och storskarv orsakar fisket med beaktande av miljölagstiftningen.• Partnersamarbete mellan forskning och fiske. Innovationsprogrammet för partnerskap mellan forskning och fiske som inleddes under programperioden 2014–2020 fortsätter som en ny flerårig helhet.• Användning av digitalisering, automatisering och information, såsom mobila fångstrapperingsystem, utveckling av spårbarhet och integration av denna i konsumentinformation, användning av rörelsesensorer i ryssja och utveckling av bearbetning av fångster, vilket baseras på maskinseende.• Ökning av hållbar användning av underutnyttjade fiskarter.• Ökad livsmedelsanvändning av invasiva främmande arter, t.ex. signalkräfta, puckellax, svartmunnad smörbult• Åtgärder för att underlätta ibruktagandet av vattenområden för fiske. Genom stöd till dialog, utvecklingsprojekt och utbildningar kan man arbeta för att privata vattenområden ska användas för fiske. Även resultatbaserade finansieringsmodeller kan utredas.• Anpassning till klimatförändring, såsom beredskap för och beaktande av allt vanligare extrema förhållanden och förändringar i fiskbestånd i fiskeverksamhet.• Minskning av koldioxidutsläpp, exempelvis utveckling av eldrivna fiskefartyg och förbättrad energieffektivitet
--------------------------	---

- Finansiering kan användas som den nationella finansieringsandelen i internationella samordnade förfaranden för ansökan om finansiering på så sätt att de finländska aktörernas kostnader kan finansieras från programmet.
- Inrättande av producentorganisationer och stöd till verksamhet.

Forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt som genomförs av företag

Med utvecklingsprojekt som genomförs av företag påskyndas ibruktagandet av nya innovationer och lösningsmodeller på företagsnivå, och ges stöd till företagets tillväxtinsatser. Företag kan också ansöka om innovationssedlar för utvecklingsinsatser. Sedeln kan beviljas med ett lätt administrativt förfarande för ett småskaligt utvecklings- eller innovationsprojekt. Företagens egna utvecklingsprojekt kan till exempel anknyta till grön och digital omställning, såsom förbättrad energieffektivitet, utveckling av lönsamhet genom digitalisering, ökad användning av underutnyttjad fisk, förebyggande av skador orsakade av sälar, effektivare sortering eller mer miljövänlig och effektiv logistik.

Utbildnings- och rådgivningsprojekt

Utbildning och rådgivning kan finansieras som företagets egna projekt eller som allmännyttiga projekt. Genom åtgärden kan man till exempel stödja utbildning som anknyter till att inleda fiske, företagartutbildning, planering och genomförande av företagets och företagarens utvecklingsväg samt nationella och internationella gemensamma utbildningar. Dessutom införs utbildningssedeln som kan användas för att köpa utbildning som betraktas som nödvändig. Stödet skulle betalas ut t.ex. med stöd av ett intyg över deltagande i utbildning.

Åtgärd 2: Investeringar i fiske

Genom finansiering av företagets produktiva investeringar ges stöd till sektorns tillväxt och förbättring av affärsverksamhetens lönsamhet.

Finansiering riktas särskilt till följande teman:

- Förbättring av fångstens värde och kvalitet: till exempel investeringar i lokaler och utrustning för fortsatt beredning av fångsten och ökning av fångstens värde samt för hantering och förbättring av kvaliteten på fartyg och på land
- Diversifiering av verksamheten: insatser och investeringar som stödjer diversifiering av inkomstkällorna
- Modernisering av fartyg för att förbättra fiskens kvalitet
- Ergonomi och säkerhet i arbetet på fartygen och på land
- Anpassning till klimatförändringar, t.ex. investeringar i samband med beredskap för extrema förhållanden
- Minskning av koldioxidutsläpp, t.ex. åtgärder för att förbättra effektiviteten i logistik
- Investeringar som anknyter till digitalisering och automatisering

Åtgärd 3: Fiskehamnar och landningsplatser

	<p>Åtgärden stödjer investeringar i utveckling av fiskehamnar och landnings- och insamlingsplatser samt byggandet av nya platser för landning och insamling av fisk samt förvärv av nya mobila lösningar för landning av fångst och hantering i första hand. Byggande av nya fiskehamnar kan inte stödjas.</p>
De viktigaste målgrupperna	<p>Åtgärd 1: Innovationer, utveckling och rådgivning om kommersiellt fiske Stödmottagare i allmännyttiga projekt kan vara forskningsinstitut, skolor, universitet och andra allmännyttiga aktörer. De finansierade insatserna ska vara till särskild nytta för kommersiella fiskare.</p> <p>I fråga om utvecklingsprojekt som genomförs av företag kan finansiering beviljas kommersiella fiskare, sammanslutningar av fiskare eller fiskares samföretag. Projekt kan också genomföras i samarbete mellan en kommersiell fiskare och en allmännyttig aktör.</p> <p>Åtgärd 2: Investeringar i fiske I fråga om privata investeringsprojekt kan finansiering beviljas kommersiella fiskare.</p> <p>Åtgärd 3: Fiskehamnar och landningsplatser I fråga om privata investeringsprojekt kan finansiering beviljas kommersiella fiskare. I fråga om allmännyttiga investeringar för fiskehamnar och landning av fisk kan finansiering beviljas kommuner och andra allmännyttiga aktörer.</p>
Insatser för att säkerställa jämlikhet, inkludering och icke-diskriminering	Inget behov av särskilda åtgärder.
Indikation av målområden och användning av territoriella verktyg (ITI)	ITI-verktyg tillämpas inte i det särskilda målet.
Interregionala, gränsöverskridande och internationella åtgärder	Ur det särskilda målet finansieras främst åtgärder som gäller Finland. I fråga om forsknings- och innovationsåtgärderna är det dock möjligt att finansiera insatser som gäller forsknings- och utvecklingssamarbete på Östersjö- eller EU-nivå. Sådana insatser kan finansieras till exempel som en del av internationella förfaranden för ansökan om finansiering eller som insatser som samordnas av Östersjöländerna. Även i dessa fall riktas den finansiering som betalas från Finlands program till Finlands område eller till finländska aktörer. Den kan dock i skälig omfattning innefatta kostnader som anknyter till samordning av internationella projekt.
Planerad användning av finansieringsinstrument	I det särskilda målet kan man tillämpa ett finansieringsinstrument för att stödja fiskeföretagens hållbara tillväxt.

	<p>Avsikten är att införa en begränsad portföljgaranti för nya fiskare och för lyckade generationsskiften. Målet är också att göra det lättare för små och medelstora företag att få finansiering och att avlägsna brister i marknadens funktion som observerats i praktiken samt att dra nytta av hävstångseffekten för att åstadkomma finansiering till små och medelstora företag.</p> <p>Dessutom är det möjligt att införa ett riskdelningslån, med vilket det är möjligt att försöka få fördelaktigare lånevillkor för mikroföretag, dvs. lägre räntor/marginaler, längre återbetalningstider och möjlighet till periodisering av återbetalningen. Vidare kan låneinstrumentet kombineras med direkta stöd. Målet är att göra det lättare för mikroföretag och små och medelstora företag att få finansiering genom att erbjuda förmedlaren av finansiering en finansieringsandel och delning av kreditrisken, varvid fiskeföretagen får finansiering till fördelaktiga villkor, dvs. till lägre ränta, längre återbetalningstid och vid behov även med lägre garantier.</p> <p>Finansieringsinstrumenten bidrar till att målen 1.1., 2.1. och 2.2. i de särskilda målen uppnås.</p>
--	--

Särskilt mål 1.2 Öka energieffektiviteten och minska koldioxidutsläppen genom att ersätta eller modernisera fiskefartygens motorer

Åtgärder som finansieras	<p>Åtgärd 1: Byte av motorer och förbättring av energieffektiviteten</p> <p>Byte av motorer kan stödjas i enlighet med villkoren i EU-förordningen. Projekten kan också omfatta nödvändiga åtgärder som anknyter till motorbyte, till exempel i samband med ombyggnad av transmissioner och propellrar.</p> <p>Åtgärder för att förbättra energieffektiviteten av fiskefartyg kan finansieras mångsidigt. De kan till exempel gälla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byte av motorer och anknytande maskiner och anläggningar till mer energieffektiva modeller • Användning av alternativa energiformer (t.ex. användning av el som kraftkälla samt flytande naturgas) • Förbättring av fångstredskapens energieffektivitet
Centrala målgrupper	Kommersiella fiskare och ägare till fiskefartyg
Insatser för att säkerställa jämlikhet, inkludering och icke-diskriminering	Insatser för att säkerställa jämlikhet, inkludering och icke-diskriminering

”Indikation” av målområden och användning av territoriella verktyg (ITI)	ITI-verktyg tillämpas inte för det särskilda målet.
Interregionala, gränsöverskridande och internationella åtgärder	För havsområdets del riktas åtgärderna endast till fiskeföretag och fiskefartyg som är registrerade i Finland och för inlandsvattens del till fiskeföretag och -fartyg som är verksamma i Finland.
Planerad användning av finansieringsinstrument	Finansieringsinstrument tillämpas inte i det särskilda målet.

Särskilt mål 1.3 Främja anpassning av fiskekapaciteten till fiskemöjligheterna i fall där fiskeverksamheten har upphört helt och bidra till en rimlig levnadsstandard när fiskeverksamheten har upphört tillfälligt

Åtgärder som finansieras	<p>Åtgärd 1: Tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet</p> <p>Stöd för tillfälligt upphörande med fiskeverksamheten för hantering av effekterna av en miljökatastrof eller en annan exceptionell chock. Stöd kan beviljas utifrån en miljökatastrof eller hälsokris som en medlemsstat identifierat samt utifrån sådana bevarandeåtgärder, kommissionens åtgärder eller en medlemsstats nödatgärder som identifieras i förordning 1380/2013 (art. 7, 12 och 13). Fiskeaktiviteten för ett fartyg som får stöd ska ha varit minst 120 dagar under de två föregående kalenderåren, och fartyget ska upphöra med fiskeverksamheten i sin helhet.</p>
Centrala målgrupper	Stödmottagare: kommersiella fiskare
Insatser för att säkerställa jämlikhet, inkludering och icke-diskriminering	Inget behov av särskilda insatser.
”Indikation” av målområden och användning av territoriella verktyg (ITI)	ITI-verktyg tillämpas inte för det särskilda målet.
Interregionala, gränsöverskridande och internationella åtgärder	Åtgärderna riktas endast till fiskeföretag och fiskefartyg som är verksamma i Finland.
Planerad användning av finansieringsinstrument	Finansieringsinstrument tillämpas inte i det särskilda målet.

<p>Åtgärder som finansieras</p>	<p>Åtgärd 1: Datainsamling</p> <p>Målet med åtgärderna är att genomföra datainsamlingen i enlighet med den gemensamma fiskeripolitiken och EU-lagstiftningen under 2021–2027 med beaktande av de nationella behoven av information.</p> <p>Finansiering anvisas i första hand till följande delområden:</p> <ul style="list-style-type: none">• Datainsamling för kommersiellt fiske och fiskbestånd (biologisk och statistisk-ekonomisk datainsamling, inkl. uppgifter om bifångster av marina däggdjur och fåglar)• Datainsamling för vattenodling och fiskförädling• Datainsamling för vandringsfiskbestånd (lax, öring och ål)• Datainsamling för fritidsfiske• Resurser för att svara på informationsbegäranden• Internationellt deltagande och samarbete• Upprätthållande och utveckling av databaser <p>I finansieringen ingår den tillräckliga personalresurs som arbetet kräver (kontors-, fält- och laboratoriearbete), anskaffning av utrustning och annat som behövs för uppföljningen samt köptjänster, hyreskostnader för fartyg (BIAS-Aranda), kostnader för deltagandet i det internationella samarbetet samt upprätthållande av informationsarkitekturen och utvecklingskostnader. Datainsamlingen utförs i praktiken av Naturresursinstitutet.</p> <p>Åtgärd 2: Tillsyn</p> <p>Syftet med de åtgärder som finansieras är att göra det möjligt för fiskerikontrollmyndigheterna och aktörerna inom fisket att uppfylla de krav som lagstiftningen ställer för verkställigheten av den gemensamma fiskeripolitiken. Informationssystem och elektroniska tillämpningar utvecklas och administreras för anmälningsskyldigheter, kontrollinformation och riskhantering inom fiske. För myndigheter och aktörer ska skaffas mångsidiga verktyg för övervakning och fångstkontroll, t.ex. vägningssystem i hamnarna, anordningar för sortering eller artidentifiering och system för uppföljning av fartygen (VMS, fiskeloggböcker osv). Nya innovationer för att utveckla kontrollen testas och tas i användning. Det gäller också att säkerställa att tillräcklig personal och övriga kontrollresurser är tryggade.</p> <p>För att harmonisera kontrollens effektivitet och jämlikhet ska deltagande och ordnande av utbildning, rådgivning och utbyte av erfarenheter ges stöd.</p> <p>Bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken och dess kontroll kan under programperioden ändras på ett oförutsett sätt. Syftet med</p>
---------------------------------	---

	åtgärderna är också att stödja verkställigheten av de nya krav som lagstiftningen ställer.
Centrala målgrupper	<p>Åtgärd 1: Naturresursinstitutet ansvarar för att genomföra programmet för insamling av data i Finland. Insamlingen av data är till nytta för sektorn och den anknyttande forskningen och beslutsfattningen genom att producera information om sektorn och om dess utveckling och inverkan på miljön.</p> <p>Åtgärd 2: Fiskerikontrollåtgärden gäller inte bara kontrollmyndigheterna utan hela fiskerinäringen, eftersom effektiv och tillförlitlig kontroll ökar näringens acceptans.</p>
Insatser för att säkerställa jämlikhet, inkludering och icke-diskriminering	Inget behov av särskilda insatser.
”Indikation” av målområden och användning av territoriella verktyg (ITI)	ITI-verktyg tillämpas inte för det särskilda målet.
Interregionala, gränsöverskridande och internationella åtgärder	Åtgärderna inriktas på insamling av data eller kontroll som i huvudsak sker på Finlands territorium. Inom dessa båda myndighetsverksamheter sker också internationellt samarbete i Östersjöområdet. Även i dessa fall inriktas den finansiering som betalas ut från Finlands åtgärdsprogram i regel till Finlands område eller till finländska aktörer. Den kan dock i skälig omfattning innefatta kostnader som anknyter till samordning av internationella samarbetsprojekt.
Planerad användning av finansieringsinstrument	Finansieringsinstrument tillämpas inte i det särskilda målet.

Särskilt mål 1.6 Bidra till skydd och återställande av den biologiska mångfalden och ekosystemen i vattenmiljön

Åtgärder som finansieras	<p>Åtgärd 1: Forsknings- och utvecklingsprojekt för miljö- och fiskresurser</p> <p>Finansiering av allmännyttiga forsknings- och utvecklingsprojekt som främjar den biologiska mångfalden i vattnets ekosystem samt skydd och återställande av denna.</p> <p>Finansiering riktas särskilt till följande teman:</p>
--------------------------	---

- Innovationsprogrammet för miljöinsatser, som inleddes under programperioden 2014–2020, fortsätter som en ny, flerårig helhet.
- Ökad kunskap och kunnande främjas, likaså spridning av kunskap i anknytning till förbättring av miljön och fiskresurser.
- I anknytning till strategin för biologisk mångfald kan man stödja identifiering och kartläggning av OECEM-områden, dvs. övriga områden för effektiva områdesspecifika skyddsåtgärder, särskilt med tanke på skydd av fiskbestånd och deras livsmiljöer.
- Planering av åtgärder för att skydda utrotningshotade fiskbestånd, särskilt marina fiskbestånd, som en del av målet i strategin för biologisk mångfald för att skydda haven i skyddsområden

Åtgärd 2: Beståndsvårdande restaurering

Genom åtgärden kan allmännyttiga projekt som främjar förbättringen av miljöns och fiskresursernas status finansieras. Finansiering riktas särskilt till följande teman:

- Restaurering av miljön i samband med skydd och återställande av fiskarnas livsmiljöer. Till exempel bevarande och återställande av lekområden för fisk och samt restaurering av fiskarnas livsmiljöer som anknyter till målet i strategin för att skydda den biologiska mångfalden i havsmiljön
- Nya resultatbaserade finansieringsmodeller, massfinansiering och modeller som utnyttjar privat investeringskapital för restaurering av miljön

Åtgärd 3:

Investeringar i redskapens selektivitet och skydd samt djurens välbefinnande

Det kommersiella fisket bör utvecklas i en ekologiskt mer hållbar riktning, till exempel genom att främja insatser som gäller miljön och djurens välbefinnande. Finansiering riktas särskilt till följande teman:

- Investeringar för att minimera fiskets inverkan på miljön
- Investeringar för utveckling av djurens välbefinnande
- Förbättring av fiskeverksamhetens selektivitet
- Stöd till samexistens av säl och storskarv samt det kommersiella fisket med beaktande av miljölagstiftningen (investeringsstöd till exempel för sälbeständiga fångstredskap och sälskrämmor)

Åtgärd 4: Kompensation av skada på fångster som orsakats av sälar och skarvar

Skador som sälarna orsakar det kommersiella fisket ersätts. De skador som skarvarna orsakar det kommersiella fisket kan ersättas om de inte ersätts nationellt från andra ersättningsystem.

<p>Centrala målgrupperna</p>	<p>Åtgärd 1: Forskning, innovationer och rådgivning Stödmottagare kan vara till exempel kommuner, forskningsinstitut, universitet, skolor samt andra offentliga eller allmännyttiga instanser.</p> <p>Åtgärd 2: Beståndsvårdande restaurering Stödmottagare kan vara till exempel kommuner, forskningsinstitut, universitet, skolor och andra offentliga eller allmännyttiga instanser samt organisationer och samfund.</p> <p>Åtgärd 3: Investeringar i redskapens selektivitet och skydd samt djurens välbefinnande Finansiering för investeringsprojekt kan beviljas kommersiella fiskare.</p> <p>Åtgärd 4: Kompensation av skada på fångster som orsakats av sälar och skarvar Endast kommersiella fiskare i grupp 1 kan få ersättning för skador som orsakas av sälar och skarvar.</p>
<p>Insatser för att säkerställa jämlikhet, inkludering och icke-diskriminering</p>	<p>Inget behov av särskilda insatser.</p>
<p>”Indikation” av målområden och användning av territoriella verktyg (ITI)</p>	<p>ITI-verktyg tillämpas inte för det särskilda målet.</p>
<p>Interregionala, gränsöverskridande och internationella åtgärder</p>	<p>Ur det särskilda målet finansieras främst åtgärder som gäller Finland. I fråga om forsknings- och innovationsåtgärderna är det dock möjligt att finansiera insatser som gäller forsknings- och utvecklingssamarbete på Östersjö- eller EU-nivå. Sådana insatser kan finansieras till exempel som en del av internationella förfaranden för ansökan om finansiering eller som insatser som samordnas av Östersjöländerna. Även internationellt samarbete om förstärkning av fiskbestånd på lång sikt kan stödjas. Även i dessa fall riktas den finansiering som betalas från Finlands program till Finlands område eller till finländska aktörer. Den kan dock i skälig omfattning innefatta kostnader som anknyter till samordning av internationella projekt.</p>
<p>Planerad användning av finansieringsinstrument</p>	<p>Finansieringsinstrument tillämpas inte i det särskilda målet.</p>

Prioritering 2: Hållbart vattenbruk, beredning och marknad

Särskilt mål 2.1 Främja hållbar vattenbruksverksamhet, framför allt genom att förstärka vattenbruksproduktionens konkurrenskraft, och samtidigt säkerställa att verksamheten är miljömässigt hållbar på lång sikt

Åtgärder som finansieras

Åtgärd 1: Innovationer, utveckling och rådgivning om vattenbruk

Allmännyttiga forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt

Med allmännyttiga projekt skapas ny information som är till omfattande nytta för hela sektorn eller modeller för att lösa centrala utmaningar eller öppna nya tillväxtmöjligheter. I enlighet med den nationella vattenbruksstrategin riktas finansieringen särskilt till följande teman:

- Lokaliseringsstyrning och utveckling av områden för vattenbruk.
- Det innovationsprogramkoncept som inleddes under programperioden 2014–2020 fortsätter.
- Digitalisering och automatisering, till exempel utveckling av styrsystem för produktion och elektroniska rapporteringssystem, monitorering och drift på distans samt undervattenskameror som möjliggör uppdaterad optimering av uppgifter om fiskbestånd, övervakning av hälsa och förebyggande av problem.
- Finansiering kan användas som den nationella finansieringsandelen i internationella samordnade förfaranden för ansökan om finansiering på så sätt att de finländska aktörernas kostnader kan finansieras från programmet.
- Djurens hälsa och välbefinnande, inkl. programmet för djurens välbefinnande.
- Minskning av miljökonsekvenser, särskilt åtgärder för att minska näringsutsläpp, såsom utveckling av mer miljövänligt foder.
- Anpassning till klimatförändring, till exempel beredskap för extrema väderfenomen.
- Minskning av koldioxidutsläpp, till exempel utveckling av energieffektiva lösningar.
- Utveckling av ekologiskt vattenbruk.
- Utveckling av fiskodling i cirkulerande vatten och produktion på öppet hav
- Utveckling av befintliga produktionsanläggningar och förbättring av miljöeffektivitet.
- Diversifiering av vattenbruket till nya arter.
- Utveckling av algodling och dess potential för bindning av kol och avlägsnande av näringsämnen i samband med fiskodling.
- Inrättande av producentorganisationer och stöd till verksamhet.

Forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt som genomförs av företag

Med utvecklingsprojekt som genomförs av företag påskyndas införandet av nya innovationer och lösningsmodeller på företagsnivå, och företagens insatser för tillväxt får stöd i enlighet med vattenbruksstrategin. Projekten kan till exempel anknyta till den gröna och digitala omställningen, såsom minskning av miljö- och

klimatpåverkan och utveckling av djurens välbefinnande samt utveckling av nya digitala lösningar. Projekten kan också avse diversifiering av vattenbruksverksamhet, såsom utveckling av odling av nya arter.

Företag kan också ansöka om innovationssedlar för utvecklingsinsatser. Sedeln kan beviljas med ett underlättat administrativt förfarande för ett småskaligt utvecklings- eller innovationsprojekt.

Utbildnings- och rådgivningsprojekt

Utbildning och rådgivning kan finansieras som företagets egna projekt eller som allmännyttiga projekt. Stöd kan beviljas till exempel för företagartutbildning samt för planering och genomförande av företagets utvecklingsväg, för nationella och internationella samutbildningar och för utveckling av kunskaper som gäller ansökan om miljö tillstånd och anknytande modellering. Det är också möjligt att bevilja utbildningssedlar för anskaffning av utbildning som betraktas som nödvändig.

Åtgärd 2: Investeringar i vattenbruk

I enlighet med den nationella vattenbruksstrategin finansierar åtgärden investeringar i hållbar tillväxt inom vattenbruket och för att förbättra den sociala och ekologiska hållbarheten. Genom finansiering av företagets investeringar för tillväxt och utveckling ges stöd till hållbar tillväxt inom sektorn och till förbättring av affärsverksamhetens lönsamhet. Investeringar i syfte att förbättra social och ekologisk hållbarhet har som mål att minska klimat- och miljöpåverkan och främja utvecklingen av djurens välbefinnande samt att förbättra arbetssäkerheten.

Finansiering riktas särskilt till följande teman:

- Ökat värde för fiskfångsten och bättre kvalitet
- Utveckling av den hållbara tillväxten och verksamheten inom vattenbruket: till exempel byggande av nya anläggningar, ökning av produktionskapaciteten, effektivisering av produktionen och förbättring av lönsamheten
- Utnyttjande av digitaliseringens möjligheter
- Förbättring av energieffektiviteten och övergång till förnybar energi
- Minskning av miljöpåverkan i gamla vattenbruksanstalter, till exempel övergång till teknik som belastar miljön mindre
- Investeringar i anpassning till klimatförändring, till exempel skydd av anläggningar från extrema väderförhållanden
- Åtgärder för att diversifiera verksamheten till nya odlade arter (bl.a. nya fiskarter, alger och musslor)
- Minskning av näringsutsläpp och annan miljöpåverkan
- Förebyggande av skador orsakade av sälar och andra skyddade djur
- Insatser för att förbättra djurens välbefinnande och hälsa

	<ul style="list-style-type: none"> • Investeringar i ekologiskt vattenbruk • Investeringar i säkerhet och förbättrade arbetsomständigheter
Centrala målgrupperna	<p>Åtgärd 1: Innovationer, utveckling och rådgivning om vattenbruk Mottagare av stöd i allmännyttiga projekt kan vara forskningsinstitut, skolor, universitet, myndigheter och andra allmännyttiga aktörer. De finansierade insatserna bör främja hållbar tillväxt inom vattenbruket.</p> <p>Företagsbaserade utvecklingsprojekt kan beviljas finansiering direkt till vattenbruksföretag eller företag som utvecklar lösningar för att möjliggöra hållbar tillväxt inom vattenbrukssektorn. Företagsbaserade utvecklingsprojekt kan genomföras i samarbete mellan företag och forskningsinstitut.</p> <p>Åtgärd 2: Investeringar i vattenbruk Stödmottagare: vattenbruksföretag</p>
Insatser för att säkerställa jämlikhet, inkludering och icke-diskriminering	Inget behov av särskilda åtgärder.
”Indikation” av målområden och användning av territoriella verktyg (ITI)	ITI-verktyg tillämpas inte i det särskilda målet.
Interregionala, gränsöverskridande och internationella åtgärder	Ur det särskilda målet finansieras främst åtgärder som gäller Finland. I fråga om forsknings- och innovationsåtgärderna är det dock möjligt att finansiera insatser som gäller forsknings- och utvecklingssamarbete på Östersjö- eller EU-nivå. Sådana insatser kan finansieras till exempel som en del av internationella förfaranden för ansökan om finansiering eller som insatser som samordnas av Östersjöländerna. Även i dessa fall riktas den finansiering som betalas från Finlands program till Finlands område eller till finländska aktörer. Den kan dock i skälig omfattning innefatta kostnader som anknyter till samordning av internationella projekt.
Planerad användning av finansieringsinstrument	I det särskilda målet kan man tillämpa finansieringsinstrumentet för att stödja fiskeföretagens hållbara tillväxt. Målet är att underlätta för små och medelstora företag att få finansiering och att avlägsna brister i marknadens funktion som observerats i praktiken samt att utnyttja hävstångseffekten för att åstadkomma finansiering till små och medelstora företag. Dessutom är det möjligt att införa ett riskdelningslån, med vilket det är möjligt att försöka få fördelaktigare lånevillkor för mikroföretag, dvs. lägre räntor/marginaler, längre återbetalningstider och möjlighet till periodisering av återbetalningen. Vidare kan låneinstrumentet kombineras med direkta stöd. Målet är att underlätta för mikroföretag och små och medelstora företag att få

	<p>finansiering genom att erbjuda förmedlaren av finansiering en finansieringsandel och delad kreditrisk, varvid företagen får finansiering till fördelaktiga villkor, dvs. till lägre ränta, längre återbetalningstid och vid behov även med lägre garantier.</p> <p>Finansieringsinstrumenten bidrar till att målen 1.1., 2.1. och 2.2. i de särskilda målen uppnås.</p>
--	--

Särskilt mål 2.2 Främja saluföring, kvalitet och mervärde för fiskeri- och vattenbruksprodukter samt beredning av sådana produkter.

<p>Åtgärder som finansieras</p>	<p>Åtgärd 1: Innovationer, utveckling och rådgivning om förädling av fisk</p> <p><i>Allmännyttiga forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt</i></p> <p>Med allmännyttiga projekt skapas ny information som är till omfattande nytta för hela sektorn eller modeller för att lösa centrala utmaningar eller öppna nya tillväxtmöjligheter. Finansiering riktas särskilt till följande teman:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hållbar ökning av värdet och livsmedelsanvändningen av strömming och underutnyttjade fiskarter • Utnyttjande av industrins sidoströmmar • Digitalisering och utnyttjande av data, t.ex. utveckling av spårbarhetsuppgifter i anknytning till företagens och konsumenternas behov samt certifikat • Automatisering, t.ex. utveckling av automatisering för hantering av småfisk • Konceptet innovationsprogram som bygger på samarbete mellan forskning och företag fortsätter, särskilt för att utveckla hög kvalitet på fisk och påskynda nya produktinnovationer. • Internationella förfaranden för ansökan om finansiering • Förpackningsteknik och logistik <p><i>Forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt som genomförs av företag</i></p> <p>Med utvecklingsprojekt som genomförs av företag påskyndas ibruktagandet av nya innovationer och lösningsmodeller på företagsnivå, och ges stöd till företagets tillväxtinsatser. Projekten kan till exempel anknyta till den gröna och digitala omställningen, såsom användningen av data för att öka konsumentinformation och konsumentvärde samt förbättra energieffektiviteten. Projekten kan också anknyta till exempelvis användning av underutnyttjade sidoströmmar fisk och industri på nya sätt, såsom utveckling av nya</p>
---------------------------------	---

	<p>produkter och förbättring av förädlingsvärdet samt utveckling av export.</p> <p>Företag kan också ansöka om innovationssedlar för utvecklingsinsatser. Sedeln kan beviljas med ett lätt administrativt förfarande för ett småskaligt utvecklings- eller innovationsprojekt.</p> <p><i>Utbildnings- och rådgivningsprojekt</i> Utbildning och rådgivning kan finansieras som företagets egna projekt eller som allmännyttiga projekt. Projekten kan till exempel anknyta till den gröna och digitala omställningen.</p> <p>Åtgärd 2: Investeringar i tillväxt och utveckling av förädling av fisk Genom finansiering av företagets produktiva investeringar ges stöd till sektorns tillväxt och förbättring av affärsverksamhetens lönsamhet. Finansiering riktas särskilt till följande teman:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ökat värde för fiskfångsten och bättre kvalitet • Förpackningsteknik och logistik • Investeringar för att minimera fiskets inverkan på miljön • Utnyttjande av digitaliseringens möjligheter <p>Åtgärd 3: Säljfrämjande insatser Ur åtgärden är det möjligt att finansiera allmänna säljfrämjande åtgärder som gäller fisk samt olika innovativa sätt att öka användningen av fisk till exempel i professionella kök. Dessutom kan allmännyttiga projekt för utveckling av kvaliteten samt exportinsatser finansieras. Finansiering riktas särskilt till följande teman:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Säljfrämjande åtgärder för fisk samt allmän kommunikation/samhällelig dialog som gäller sektorn; säljfrämjande åtgärder för enstaka varumärken kan inte få stöd • Förbättring av kvaliteten på fisk (allmännyttigt arbete) • De professionella kökens insatser för att öka användningen av fisk inkl. innovationspartnerskap • Challenge-tävlingar, hackathon, nya finansieringsmodeller för att öka användningen av hållbart producerade fiskprodukter <p>Allmännyttiga exportåtgärder, t.ex. mässor; exportstöd kan inte betalas</p>
Centrala målgrupper	<p>Åtgärd 1: Innovationer, utveckling och rådgivning om förädling av fisk Stödmottagare i allmännyttiga projekt kan vara forskningsinstitut, skolor, universitet och andra allmännyttiga aktörer. De finansierade insatserna bör främja hållbar tillväxt och förnyelse inom fiskerinäringen.</p> <p>I anslutning till utvecklingsprojekt som genomförs av företag kan finansiering beviljas företag inom fiskerinäringen.</p> <p>Åtgärd 2: Produktiva investeringar</p>

	<p>Företag inom fiskerinäringen.</p> <p>Åtgärd 3: Säljfrämjande, kvalitet och export Stödmottagare i allmännyttiga projekt kan vara forskningsinstitut, skolor, universitet, professionella kök och andra allmännyttiga aktörer. De finansierade insatserna bör främja hållbar tillväxt och förnyelse inom fiskerinäringen.</p> <p>I anslutning till utvecklingsprojekt som genomförs av företag kan finansiering beviljas företag inom fiskerinäringen och privata professionella kök.</p>
Insatser för att säkerställa jämlikhet, inkludering och icke-diskriminering	Inget behov av särskilda åtgärder.
”Indikation” av målområden och användning av territoriella verktyg (ITI)	ITI-verktyg tillämpas inte i det särskilda målet.
Interregionala, gränsöverskridande och internationella åtgärder	Ur det särskilda målet finansieras främst åtgärder som gäller Finland. I fråga om forsknings- och innovationsåtgärderna är det dock möjligt att finansiera insatser som gäller forsknings- och utvecklingssamarbete på Östersjö- eller EU-nivå. Sådana insatser kan finansieras till exempel som en del av internationella förfaranden för ansökan om finansiering eller som insatser som samordnas av Östersjöländerna. Även i dessa fall riktas den finansiering som betalas från Finlands program till Finlands område eller till finländska aktörer. Den kan dock i skälig omfattning innefatta kostnader som anknyter till samordning av internationella projekt.
Planerad användning av finansieringsinstrument	<p>I det särskilda målet kan man tillämpa finansieringsinstrumentet för att stödja förädlingsföretagens hållbara tillväxt. Målet är att underlätta för små och medelstora företag att få finansiering och att avlägsna brister i marknadens funktion som observerats i praktiken samt att utnyttja hävstångseffekten för att åstadkomma finansiering till små och medelstora företag. Dessutom är det möjligt att införa ett riskdelningslån, med vilket det är möjligt att försöka få fördelaktigare lånevillkor för mikroföretag, dvs. lägre räntor/marginaler, längre återbetalningstider och möjlighet till periodisering av återbetalningen. Vidare kan låneinstrumentet kombineras med direkta stöd. Målet är att underlätta för mikroföretag och små och medelstora företag att få finansiering genom att erbjuda förmedlaren av finansiering en finansieringsandel och delad kreditrisk, varvid företagen får finansiering till fördelaktiga villkor, dvs. till lägre ränta, längre återbetalningstid och vid behov även med lägre garantier.</p> <p>Finansieringsinstrumenten bidrar till att målen 1.1., 2.1. och 2.2. i de särskilda målen uppnås.</p>

--	--

Prioritering 3: Möjliggörande av hållbar blå ekonomi i kust-, ö- och inlandsområdena samt främjande av utvecklingen av fiske- och vattenbrukssamhällen

Särskilt mål 3.1 Lokal utveckling (stödinsatser för att möjliggöra en hållbar blå ekonomi i kust-, ö- och inlandsområden och främja hållbar utveckling av fiske- och vattenbrukssamhällen)

Åtgärder som finansieras	<p>Åtgärd 1: Projekt i enlighet med lokala utvecklingsstrategier Åtgärden finansierar projekt i enlighet med lokala utvecklingsstrategier, vilka valts ut för finansiering av lokala verksamhetsgrupper. De finansierade projekten kan beroende på regionens strategi vara till exempel</p> <ul style="list-style-type: none"> • allmännyttiga utvecklingsprojekt • samarbetsprojekt som främjar fiskerinäringen i regionen • utbildnings- och kommunikationsprojekt • pilotprojekt eller försök • projekt för att stödja utvecklingen av nätverk och samarbete • miljöprojekt <p>Åtgärd 2: Verksamhetsanslag Åtgärden finansierar aktiverings- och förvaltningskostnader för lokala verksamhetsgrupper inom fiskerinäringen.</p>
Centrala målgrupper	<p>Åtgärd 1: Genomförande av lokala strategier De centrala stödtagarna definieras mer ingående i de lokala utvecklingsstrategierna.</p> <p>Åtgärd 2: Verksamhetsanslag för aktiverings- och förvaltningskostnader Lokala utvecklingsgrupper</p>
Insatser för att säkerställa jämlikhet, inkludering och icke-diskriminering	I de lokala utvecklingsstrategierna och verkställandet av dem och i det nationella fiskerinätverkets arbete är det möjligt att genomföra särskilda åtgärder för genomförande av jämställdhet mellan könen, om det uppstår behov av sådana.
Indikation av målområden och användning av	I Finland har alla regioner vattenområden som är av betydelse för fiskerinäringen (havskust eller insjöar). De finländska fiskefartygen rör sig i första hand på de egna territorialvattnen och i närheten av

territoriella verktyg (ITI)	landningshamnarna. Även fiskberedning och vattenbruk idkas överallt i Finland. På grund av detta är fiskerinäringen fördelad över hela landet och det existerar i praktiken inga regioner som är beroende enbart eller ens huvudsakligen av fiske. På grund av de ovan nämnda faktorerna har inga regionala begränsningar upprättats i förväg för nya lokala utvecklingsstrategier för fiskerinäringen. Inga städer har lämnats utanför och någon övre gräns för invånarantalet har inte ställts eftersom målet är att verksamheten ska ha en tillräckligt bred deltagarbas med tanke på utveckling av fiskerinäringen. Under programperioden 2014–2020 har 10 lokala aktionsgrupper för fiskerinäring verkat i Finland, vilket omfattar hela Finlands kust och de mest betydande områdena av inlandsvatten.
Interregionala, gränsöverskridande och internationella åtgärder	En del av arbetsinsatsen av de lokala aktionsgruppernas aktörer inriktas på det nationella nätverket som finansieras från det tekniska stödet. Genom detta är det möjligt att också nå aktörer vars område inte har någon egen lokal aktionsgrupp. Med hjälp av nätverket är det möjligt att sprida information och goda förfaranden mellan regioner. Nätverket kan också utnyttjas inom internationellt samarbete.
Planerad användning av finansieringsinstrument	Finansieringsinstrument tillämpas inte på det särskilda målet.

Prioritering 4: Havspolitik

Särskilt mål 4.1 Stödåtgärder som främjar en starkt hållbar förvaltning av haven och oceanerna genom att främja havskunskaper, havsövervakning eller kustbevakningssamarbete.

Åtgärder som finansieras	<p>Det särskilda målet är indelat i tre tematiska åtgärdshelheter. Dessa är 1) havskunskaper och 2) övervakning av havsområden och 3) kustbevakningssamarbete.</p> <p>Åtgärd 1: Havskunskaper</p> <p>Genom åtgärden kan man finansiera allmännyttiga utvecklingsprojekt för att ökar informationen eller utnyttjandet av informationen för att förbättra kunskaperna om den marina miljöns status. Enligt artikel 32 i EHFVF-förordningen ska de åtgärder som finansieras inriktas på att uppfylla kraven på uppföljning, utnämning av områden och förvaltning enligt habitat- och fågeldirektiven, att stödja planeringen av havsområden eller att förbättra kvaliteten på eller spridningen av uppgifter från det europeiska nätverket för marina observationer och data.</p>
--------------------------	--

	<p>Åtgärd 2: Övervakning av havsområden Inom åtgärden kan man finansiera allmännyttiga projekt som främjar uppnåendet av målen för den gemensamma miljön för informationsutbyte (CISE).</p> <p>Åtgärd 3: Kustbevakningssamarbete Inom ramen för åtgärden kan man finansiera allmännyttiga utvecklingsprojekt som främjar samverkan mellan de nationella myndigheter som utför kustbevakningsverksamhet och utvecklar kapaciteten i anslutning till uppgifterna samt deltagandet i utvecklingsarbetet och den operativa verksamheten i anslutning till de europeiska kustbevakningsverksamheterna.</p>
Centrala målgrupper	Stödmottagarna kan vara forskningsinstitut, universitet, Gränsbevakningsväsendet, landskapsförbund och andra myndigheter som deltar i övervakningen av havsområdena och kustbevakningsverksamheten samt allmännyttiga aktörer.
Åtgärder som garanterar likabehandling, delaktighet och icke-diskriminering	Inget behov av särskilda åtgärder.
”Indikation” om målområdena och användningen av regionala verktyg (ITI)	I det särskilda målet tillämpas inte ITI-verktyg.
Interregionala, gränsöverskridande och internationella åtgärder	Av det särskilda målet finansieras i huvudsak åtgärder som är inriktade på det egna landet. Genom åtgärden kan man emellertid finansiera åtgärder som hänför sig till samarbete på Östersjö- eller EU-nivå. Även i dessa fall inriktas finansieringen från Finlands program på Finland eller på finska aktörer. Den kan dock i rimlig utsträckning omfatta kostnader för samordning av internationella projekt.
Planerad användning av finansiella instrument	Finansiella instrument tillämpas inte på det särskilda målet.

2.1.2 Indikatorer

Tabell 2: Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	Indikator	Måttenhet	Delmål (2024)	Mål (2029)
Prioritering 1	Specifikt mål 1.1	Antal insatser	Antal projekt	350	930
	Specifikt mål 1.2	Antal insatser	Antal projekt	40	100
	Specifikt mål 1.3	Antal insatser	Antal projekt	0	0
	Specifikt mål 1.4	Antal insatser	Antal projekt	20	65
	Specifikt mål 1.6	Antal insatser	Antal projekt	800	2 000
Prioritering 2	Specifikt mål 2.1	Antal insatser	Antal projekt	150	450
	Specifikt mål 2.2	Antal insatser	Antal projekt	150	380
Prioritering 3	Specifikt mål 3.1	Antal insatser	Antal projekt	150	400
Prioritering 4	Specifikt mål 4.1	Antal insatser	Antal projekt	6	17

Tabell 3: Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	Indikator	Måttenhet	Referen svärde	Mål 2029	Uppgiftskälla	Anmärkning ar
Prioritering 1	1.1	Personer som omfattas	antal personer		1 250	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	1.1	Ny produktionskapacitet	ton		10 000	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM

	1.1	Skapade arbetstillfällen	antal personer		100	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	1.1	Bibehållna arbetstillfällen	antal personer		380	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	1.1	Skapade företag	antal enheter		100	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	1.1	Företag med högre omsättning	antal enheter		650	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	1.1	Åtgärder som bidrar till god miljöstatus, inbegripet återställande av naturen, bevarande, skydd av ekosystem, biologisk mångfald, djurs hälsa och välbefinnande	antal åtgärder		70	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	1.1	Åtgärder för samarbete mellan aktörer	antal åtgärder		250	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	1.2	Energiförbrukning som leder till minskade koldioxidutsläpp	kWh/ton eller liter/timme		3,75 liter/timme	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	1.4	Effektivitet hos systemet för ”insamling, förvaltning och användning av data”	hög, mellan, låg		suuri	förvaltningsmyndighetens uppskattning	
		Införda eller förbättrade kontrollmetoder	antal metoder		45	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	
		Åtgärder för att förbättra förvaltningskapaciteten	antal åtgärder		25	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	
	1.6	Personer som omfattas	antal personer		2 000	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM

	1.6	Åtgärder för samarbete mellan aktörer	antal åtgärder		150	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	1.6	Åtgärder som bidrar till god miljöstatus, inbegripet återställande av naturen, bevarande, skydd av ekosystem, biologisk mångfald, djurs hälsa och välbefinnande	antal åtgärder		400	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	1.6	Område som omfattas av insatser som bidrar till god miljöstatus, skydd, bevarande och återställande av biologisk mångfald och ekosystem	km2 eller km		200 km 2,5 km2	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	1.6	Enheter som drar nytta av främjande och informationsverksamhet	antal enheter		50	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
Prioritering 2	2.1	Personer som omfattas	antal personer		1 300	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	2.1	Åtgärder för samarbete mellan aktörer	antal åtgärder		200	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	2.1	Åtgärder som bidrar till god miljöstatus, inbegripet återställande av naturen, bevarande, skydd av ekosystem, biologisk mångfald, djurs hälsa och välbefinnande	antal åtgärder		30	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	2.1	Enheter som förbättrar sin resurseffektivitet i	antal enheter		80	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM

		fråga om produktion och/eller beredning					
	2.1	Skapade arbetstillfällen	antal personer		45	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	2.1	Bibehållna arbetstillfällen	antal personer		200	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	2.1	Företag med högre omsättning	antal enheter		240	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	2.1	Ny produktionskapacitet	ton		10 000	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	2.1	Innovationer som möjliggjorts	antal nya produkter, tjänster, processer, affärsmodeller eller metoder		80	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
	2.2	Personer som omfattas	antal personer		750	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
		Åtgärder för samarbete mellan aktörer	antal åtgärder		200	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
		Enheter som förbättrar sin resurseffektivitet i fråga om produktion och/eller beredning	antal enheter		80	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
		Skapade arbetstillfällen	antal personer		330	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM

		Bibehållna arbetstillfällen	antal personer		550	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
		Företag med högre omsättning	antal enheter		200	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
		Ny produktionskapacitet	ton		22 500	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
		Innovationer som möjliggjorts	antal nya produkter, tjänster, processer, affärsmodeller eller metoder		60	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
		Enheter som drar nytta av främjande och informationsverksamhet	antal enheter		100	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
Prioritering 3	3.1	Åtgärder för att förbättra förvaltningskapaciteten	antal åtgärder		180	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
		Åtgärder för samarbete mellan aktörer	antal åtgärder		150	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
		Personer som omfattas	antal personer		2 000	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
		Innovationer som möjliggjorts	antal nya produkter, tjänster, processer, affärsmodeller eller metoder		75	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM

		Skapade företag	antal enheter		50	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
		Åtgärder som bidrar till god miljöstatus, inbegripet återställande av naturen, bevarande, skydd av ekosystem, biologisk mångfald, djurs hälsa och välbefinnande	antal åtgärder		75	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
Prioritering 4	4.1	Åtgärder som bidrar till god miljöstatus, inbegripet återställande av naturen, bevarande, skydd av ekosystem, biologisk mångfald, djurs hälsa och välbefinnande	antal åtgärder		9	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
		Åtgärder för samarbete mellan aktörer	antal åtgärder		14	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM
		Införda eller förbättrade kontrollmetoder	antal metoder		4	EHFF 2014–2020, förvaltningsmyndighetens uppskattning	se mer detaljerat PM

Tabell 9: Preliminär fördelning av anslagna medel (EU) efter interventionstyp för EHFVF

Prioritering	Specifikt mål	Interventionstyp	Kod	Belopp (EUR)
Prioritering 1	1.1	Minskning av negativa effekter och/eller bidrag till positiva effekter på miljön samt bidrag till god miljöstatus	1	3 500 000
		Främjande av förutsättningar för ekonomiskt lönsamma, konkurrenskraftiga och attraktiva fiskeri-, vattenbruks- och beredningssektorer	2	18 924 340
		Djurs hälsa och välbefinnande	9	500 000

	1.2	Bidrag till klimatneutralitet	3	1 024 000
	1.3	Tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet	4	100 000
	1.4	Kontroll och verkställighet	10	15 000 000
	1.4	Datainsamling och analys, samt främjande av kunskap i havsfrågor	11	17 000 000
	1.6	Minskning av negativa effekter och/eller bidrag till positiva effekter på miljön samt bidrag till god miljöstatus	1	12 660 235
Prioritering 2	2.1	Minskning av negativa effekter och/eller bidrag till positiva effekter på miljön samt bidrag till god miljöstatus	1	4 000 000
		Främjande av förutsättningar för ekonomiskt lönsamma, konkurrenskraftiga och attraktiva fiskeri-, vattenbruks- och beredningssektorer	2	23 642 000
		Djurs hälsa och välbefinnande	9	1 000 000
	2.2	Främjande av förutsättningar för ekonomiskt lönsamma, konkurrenskraftiga och attraktiva fiskeri-, vattenbruks- och beredningssektorer	2	23 780 000
Prioritering 3	3.1	Genomförande av strategin för lokalt ledd utveckling	14	7 230 000
		Löpande kostnader och ledning i samband med lokalt ledd utveckling	15	2 350 000

Prioritering 4	4.1	Datainsamling och analys, samt främjande av kunskap i havsfrågor	11	2 737 000
		Sjöövervakning och sjöfartsskydd	12	2 250 000
Prioritering 5	5.1	Tekniskt bistånd	16	4 061 658

2.2 Prioriteringar för tekniskt bistånd

2.2.1 Prioritering för tekniskt bistånd enligt artikel 36.4 i förordningen om gemensamma bestämmelser (upprepas för varje sådan prioritering för tekniskt bistånd)

Kostnader för beredning, förvaltning, uppföljning, utvärdering, information, kommunikation, utbildning samt övervakning och kontroller av programmet kan betalas av programmets tekniska stöd. Även kostnader för utveckling och underhåll av programmets elektroniska datasystem finansieras med det tekniska stödet. Med det tekniska stödet kan ovan nämnda åtgärder finansieras även under de föregående och de följande programperioderna.

Det tekniska stödet används för ovannämnda syften till exempel genom kommunikation om programmets innehåll, finansieringsmöjligheter och resultat såväl inom förvaltningen som till eventuella stödmottagare och den stora allmänheten. Det tekniska stödet används vidare för att finansiera insatser och redogörelser i samband med uppföljning av programmet och insatser som hänför sig till utveckling och underhåll av datasystemen för uppföljning av programmet. Kostnader för uppföljningskommitténs verksamhet och deltagande i uppföljningskommitténs verksamhet kan ersättas från det tekniska stödet. Detsamma gäller kostnader för arbetet och medverkan i utvecklingsgrupper för fiskerinäringen som stödjer nätverksutvecklingen inom förvaltningen och sektorn. Från det tekniska stödet finansieras också det nationella nätverkets verksamhet. Målet med nätverket som fungerar i gränssnittet mellan nationell och lokal nivå, är att stödja utvecklingen av fiskerinäring och målen för Finlands program genom att främja gemensamma teman som anses vara viktiga. Prioriteringarna för nätverkets verksamhet definieras i en separat arbetsplan. Med det tekniska stödet finansieras också utvärderingar och prognostisering av programmet i enlighet med utvärderingsplanen. Det tekniska stödet används för lönekostnader för personal på både nationell och regional nivå i syfte att säkerställa effektiv och oklanderlig förvaltning av programmet. Vidare reserveras tekniskt stöd som förvaltningsmyndigheten kan använda för andra nödvändiga användningsmål än de som tas upp som exempel i föreliggande kapitel.

Det tekniska stödet används i jord- och skogsbruksministeriet, Ålands landskapsregering samt i NTM-centralerna och av övriga myndigheter som deltar i genomförandet av programmet. Dessutom kan aktörer för lokala aktionsgrupper inom fiskerinäringen ansöka om stöd från det tekniska stödet för deltagande i det nationella nätverkets verksamhet. Medel för uppföljning och utvärdering av programmet kan anvisas antingen direkt genom ett stödbeslut till den berörda aktören eller genom att betala kostnaderna utifrån ett avtal om köpta tjänster. I Fastlandsfinland fastställer Jord- och skogsbruksministeriet i dispositionsplanen för tekniskt stöd de medel som anvisas respektive aktör.

3. Finansieringsplan

Tabell 10: Anslag per år

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
EU-finansiering	8 777 254	11 723 405	11 260 401	10 782 276	9 562 384	9 748 476	9 901 766

Tabell 11A: Totala anslag per fond och nationell medfinansiering

Verksamhetslinje	Särskilt mål	EU:s bidrag			Nationell offentlig finansieringsandel	Totalt	Andel gemensam finansiering
		Beräkningsunderlag för unionens stöd	Beräkningsunderlag finansieringsandel utan tekniskt stöd	Beräkningsunderlag finansieringsandel för tekniskt stöd			
1	1.1.1	Offentlig	10 892 282	653 537	11 032 058	22 577 877	48,24 %
	1.1.2	Offentlig	496 812	29 809	503 188	1 029 809	48,24 %
	1.2	Offentlig	508 736	30 524	515 264	1 054 524	48,24 %
	1.3	Offentlig	49 681	2 981	50 319	102 981	48,24 %
	1.4	Offentlig	16 176 208	970 572	16 383 792	33 530 572	48,24 %
	1.5		0	0	0	0	
	1.6	Offentlig	6 289 760	377 386	6 370 475	13 037 621	48,24 %
2	2.1	Offentlig	14 229 698	853 782	14 412 302	29 495 782	48,24 %
	2.2	Offentlig	11 814 196	708 852	11 965 804	24 488 852	48,24 %
3	3.1	Offentlig	4 759 462	285 568	4 820 538	9 865 568	48,24 %
4	4.1	Offentlig	2 477 603	148 656	2 509 397	5 135 656	48,24 %
	5.1		0	0	0	0	

4. Nödvändiga villkor

Nödvändiga villkor	Särskilt mål	Uppfylld av nödvändigt villkor	Kriterier	Uppfylld av kriterier	Hänvisning till relevanta dokument	Motivering
Effektiva mekanismer för övervakning av marknaden för offentlig upphandling	Alla	Ja	Kriterium 1: Arrangemang för att säkerställa insamling av effektiva och tillförlitliga uppgifter om offentliga upphandlingsförfaranden som överstiger EU:s tröskelvärden enligt rapporteringskyldigheterna i artiklarna 83 och 84 i direktiv 2014/24/EU och artiklarna 99 och 100 i direktiv 2014/25/EU.	Ja	<p>Lag om offentlig upphandling och koncession (1397/2016)</p> <p>Hilma (upphandlingsannonser)</p> <p>Upphandlingskalender</p> <p>Rådgivningsenheten för offentlig upphandling</p> <p>Webbtjänsten Upphandling.fi stödjer rådgivningsenheten för offentlig upphandling i dess arbete</p> <p>Den förvaltande myndighetens utbildningsmaterial</p>	<p>EU-lagstiftningen om offentlig upphandling har trätt i kraft. Arbets- och näringsministeriet (ANM) ansvarar för regleringen av offentlig upphandling. ANM och Kommunförbundet har tillsammans inrättat en rådgivningsenhet för offentliga upphandlingar.</p> <p>ANM administrerar också annonseringskanalen HILMA. Via Hilma ska de upphandlande enheter som omfattas av upphandlingslagen meddela om upphandlingar som överskrider de nationella och EU:s tröskelvärden, pågående anbuds-förfaranden och resultaten av avslutade upphandlingar.</p> <p>Webbtjänsten Upphandling.fi stödjer kommunsektorns rådgivningsenhet för offentlig upphandling i dess arbete.</p>

						<p>Upphandlingskalender är en öppen kommunikationstjänst som innehåller de nyaste upphandlingsbesluten av upphandlande enheter inom den offentliga sektorn, förteckningar över leverantörer och information om kommande upphandlingar. Upphandlingsanvisningar ingår i offentliga organisationers ekonomistadga.</p> <p>Den förvaltande myndigheten har tillhandahållit de förmedlande organen 2014–2020 utbildning om upphandlingsreglerna och tillämpningen av dem. Utbildning ordnas även under programperioden 2021–2027.</p>
	Alla	Ja	<p>Kriterium 2: Arrangemang för att säkerställa att uppgifterna omfattar minst följande delar:</p> <p>a) Konkurrentens kvalitet och intensitet: namnen på de vinnande anbudsgivarna, antalet ursprungliga anbudsgivare och kontraktsvärdet.</p> <p>b) Information om det slutliga priset efter slutförandet och om små och medelstora företags</p>	Ja	<p>Hilma (upphandlingsannonser)</p> <p>Upphandlingskalender</p> <p>Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999)</p>	<p>Alla uppgifter som krävs kan erhållas från de nationella systemen.</p> <p>Namnen på vinnarna: Upphandlingskalender</p> <p>Antalet ursprungliga anbudsgivare och antalet utvalda anbudsgivare: Enligt upphandlingsbeslutet från upphandlingskalendern.</p> <p>Kontraktsvärde: HILMA</p>

			deltagande som direkta anbudsgivare, om sådan information tillhandahålls i de nationella systemen.			Det kontrakterade priset offentliggörs i upphandlingsbeslutet som läggs ut i upphandlingskalendern, förutsatt att uppgiften är offentlig (information som omfattas av affärssekretess offentliggörs inte). Om priset inte är offentligt, anges det i bilagorna till beslutet vilka endast de berörda parterna har rätt att ta del av (6 §, 9 §, 10 §, 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999)).
	Alla	Ja	Kriterium 3: Arrangemang för att säkerställa att de behöriga nationella myndigheterna övervakar och analyserar uppgifterna i enlighet med artikel 83.2 i direktiv 2014/24/EU och artikel 99.2 i direktiv 2014/25/EU.	Ja	Konkurrens- och konsumentverket Lag om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) Förvaltningslag	<p>Konkurrens- och konsumentverket (KKV) övervakar efterlevnaden av lagstiftningen om offentlig upphandling. Föremål för tillsynen är de upphandlande enheternas verksamhet och i synnerhet betydelsefulla lagstridigheter, till exempel försummelser att konkurrensutsätta eller utlysa upphandlingar. Genom tillsynen ingriper KKV i bland annat lagstridiga direktupphandlingar och utestängning av leverantörer.</p> <p>De tre huvuddragen i tillsynen är 1) klagomålsförfarande (8 a kap. i förvaltningslagen), enligt vilket verket kan ge den</p>

						<p>upphandlande enheten administrativ styrning</p> <p>2) förbud mot direktupphandling enligt 140 § i upphandlingslagen och framställning till marknadsdomstolen om bestämning av påföljder enligt 141 § (ogiltighetspåföljd, påföljdsavgift, förkortad kontraktperiod, upphävning av upphandlingsbeslutet), samt</p> <p>3) rapportering om lagstridiga eller skadliga förfaranden som upptäckts i tillsynen (144 § i upphandlingslagen), genom vilken ministeriet kan få kännedom om problem med systemet.</p>
	Alla	Ja	<p>Kriterium 4: Arrangemang för att offentliggöra resultaten av analysen i enlighet med artikel 83.3 i direktiv 2014/24/EU och artikel 99.3 i direktiv 2014/25/EU.</p>	Ja	<p>Lag om offentlig upphandling och koncession (1397/2016)</p> <p>Rapportering av resultaten av tillsynen av offentliga upphandlingar</p>	<p>I enlighet med 144 § i upphandlingslagen är rapporterna om tillsynen av offentlig upphandling tillgängliga för allmänheten på KKV:s webbplats.</p> <p>I enlighet med 172 § i upphandlingslagen svarar arbets- och näringsministeriet (ANM) för att en övervakningsrapport sänds till kommissionen vart tredje år. ANM svarar också för att uppgifter lämnas ut till myndigheterna i andra medlemsstater..</p>

						Upphandlande enheter och andra myndigheter ska på begäran lämna de uppgifter som behövs till ANM. Upphandlande enheter har med stöd av 171 § i upphandlingslagen rätt att av myndigheter och av dem sköter offentliga uppdrag få nödvändiga uppgifter för att utreda om grunder för uteslutning efter prövning föreligger.
	Alla	Ja	Kriterium 5: Arrangemang för att säkerställa att alla uppgifter som tyder på misstänkt uppgjorda anbudsgivningar överlämnas till de behöriga nationella organen i enlighet med artikel 83.2 i direktiv 2014/24/EU och artikel 99.2 i direktiv 2014/25/EU.	Ja	Lag om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) Konkurrenslag (948/2011) Info och anvisningar, karteller Tillsyn av offentlig upphandling, tip-off	I enlighet med 139 § i upphandlingslagen övervakar KKV att lagen iakttas (som beskrivits under kriterium 2) och att de nödvändiga uppgifterna lämnas till de nationella myndigheterna i enlighet med 143 §. KKV rapporterar också årligen om tillsynen i enlighet med 144 § i upphandlingslagen. Rapporten innehåller ett sammandrag av <ul style="list-style-type: none"> 1) de lagstridiga förfaranden som upptäckts vid tillsynsverksamheten och de förfaranden som är skadliga med tanke på öppenheten eller icke-diskrimineringen, inklusive de vanligaste bakgrundsfaktorerna, 2) antalet åtgärder som avses i 139 § och deras innehåll, 3) antalet sådana beslut om förbud och förbindelser som avses i 140 § och deras innehåll,

						<p>4) antalet framställningar som avses i 141 § och deras innehåll samt av domstolarnas avgöranden till följd av framställningarna.</p> <p>KKV verkställer konkurrenslagen (948/2011), ger anvisningar och informerar om uppgjorda anbudsgivningar och karteller. KKV tar på sin webbplats emot tips om misstänkta förseelser vid upphandling.</p>
<p>Verktyg och kapacitet för effektiv tillämpning av reglerna om statligt stöd</p>	Alla	Ja	<p>Kriterium 1: För företag i svårigheter och företag som omfattas av ett krav på återbetalning.</p>	Ja	<p>ANM:s anvisning: Begränsningar och definition av stöd till företag i svårigheter</p> <p>Lag om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017)</p> <p>Lag om ändring av lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (799/2020)</p>	<p>Enligt artikel 10 i förordningen om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden ska artiklarna 107, 108 och 109 i EUF-fördraget inte tillämpas på betalningar som medlemsstaterna gör ur EHFVF. I den nationella lagstiftningen om fonden förutsätts att stödmottagaren har tillräckliga ekonomiska förutsättningar för att genomföra projektet. Mottagare av investeringsstöd ska dessutom ha förutsättningar för lönsam verksamhet. Stödmottagaren ska även ansvara för verksamhetens kontinuitet, såvida det inte är uppenbart opåkallat. Den förvaltande myndigheten har med stöd av den nationella</p>

						lagstiftningen överfört uppgiften att bevilja stöd till det förmedlande organet (FO). Innan stödet beviljas kontrollerar FO att reglerna om statligt stöd iakttas och att de allmänna urvalskriterierna uppfylls, till exempel att den sökande har de ekonomiska och operativa förutsättningar som krävs för att genomföra projektet.
	Alla	Ja	Kriterium 2: Genom tillgång till expertrådgivning och vägledning i frågor om statligt stöd från experter på statligt stöd vid lokala eller nationella organ.	Ja	<p>https://mmm.fi/valtio/ntuet?p_p_id=com_liferay_journal_content_web_portlet_JournalContentPortlet_INSTANCE_P8HXRKJgLS8D&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&_com_liferay_journal_content_web_portlet_JournalContentPortlet_INSTANCE_P8HXRKJgLS8D_languageId=sv_SE</p> <p>EU:s huvudregler om statligt stöd och den nationella lagstiftningen om bestämmelserna om statligt stöd</p>	Arbets- och näringsministeriet ansvarar i Finland för samordningen av statliga stöd och har på sin webbplats uttömmande information om de allmänna bestämmelserna om statliga stöd. Sektorn för fiske och vattenbruk har egna riktlinjer och regler för statligt stöd, där ansvaret ligger på jord- och skogsbruksministeriet som tillhandahåller expertrådgivning och vägledning. JSM ansvarar för att statliga stöd inom sektorn för fiske och vattenbruk rapporteras till kommissionen. Artiklarna 107, 108 och 109 i EUF-fördraget tillämpas inte på stöd som har betalats ur EHFVF.

--	--	--	--	--	--	--

Nödvändiga villkor	Särskilt mål	Uppfylld av nödvändigt villkor	Kriterier	Uppfylld av kriterier	Hänvisning till relevanta dokument	Motivering
Effektiv tillämpning och genomförande av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna	Alla	Ja	Kriterium 1: Arrangemang för att säkerställa att de program som stöds av fonderna och deras genomförande överensstämmer med relevanta bestämmelser i stadgan om de grundläggande rättigheterna.	Ja	Finlands grundlag Nationella människorättsinstitutionen Regeringens jämställdhetsprogram 2020–2023	Finlands konstitution och grundlag tryggar människovärdets okränkbarhet och den enskilda människans frihet och rättigheter samt främjar rättvisa i samhället. Finlands nationella institution för mänskliga rättigheter (NHRI) består av Människorättscentret, människorättsdelegationen och riksdagens justitieombudsman. SHM ansvarar för jämställdhetspolitiken, jämställdhetsombudsmannen övervakar lagefterlevnaden och delegationen för jämställdhetsärenden arbetar för jämställdhet mellan könen. Jämställdhetsprogrammet 2020–2023 sammanställer regeringens mål och åtgärder för att främja jämställdhet mellan könen. Den förvaltande myndigheten beaktar bestämmelserna i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna vid beredningen av programmet och

						partnerskapsavtalen samt i valet av projekt.
	Alla	Ja	Kriterium 2: Rutiner för rapportering till övervakningskommittén om väsentliga fall gällande iakttagandet av stadgan om de grundläggande rättigheterna.	Ja		Den förvaltande myndigheten rapporterar till övervakningskommittén om det i de förmedlande organens arbete, tillsynsmyndighetens observationer eller annat myndighetssamarbete framkommer iakttagelser som anknyter till EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Den förvaltande myndigheten rapporterar också om klagomål eller överklaganden. Avvikelser behandlas enligt bestämmelserna i den nationella lagstiftningen. Den förvaltande myndigheten redogör för rapporteringsarrangemangen till övervakningskommittén i beskrivningen av förvaltnings- och kontrollsystemet.

<p>Genomförande av FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning</p>	<p>Alla</p>	<p>Ja</p>	<p>Kriterium 1: Syften med mätbara mål, datainsamling och övervakningsmekanismer.</p>	<p>Ja</p>	<p>FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning:</p> <p>Nationellt handlingsprogram 2018–2019:</p> <p>Uppföljningsrapport: Nationellt handlingsprogram för FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2018–2019)</p> <p>Utarbetande av ett nytt nationellt handlingsprogram 2020</p> <p>Nationellt handlingsprogram för FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2020–2023</p> <p>Socialvårdslag</p>	<p>FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning genomförs av utrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och icke-statliga organisationer. Delegationen för rättigheter för personer med funktionsnedsättning utarbetar ett handlingsprogram för fastställande av målen, metoderna och uppföljningen av konventionen. Om genomförandet rapporteras till FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD). Ett nytt handlingsprogram för åren 2020–2023 godkändes den 9 december 2020.</p> <p>När CRPD har godkänt rekommendationerna kommer utrikesministeriet att informera om dem och sprida dem till myndigheterna, Människorättscentret och de icke-statliga organisationerna. Ministerierna ansvarar för genomförandet av rekommendationerna inom sina förvaltningsområden. Ministerierna utarbetar indikatorer med hjälp av vilka genomförandet av åtgärderna följs upp. Delegationen för rättigheter för</p>
--	-------------	-----------	---	-----------	---	---

					Delegationen för rättigheter för personer med funktionsnedsättning	personer med funktionsnedsättning Vane i samarbete med andra ansvariga parter och Institutet för hälsa och välfärd övervakar genomförandet av detta handlingsprogram. I fortsättningen sker uppföljningen och rapporteringen både i mitten av den fyraåriga programperioden och i slutet av programmet.
--	--	--	--	--	--	---

	Alla	Ja	Kriterium 2: Arrangemang för att säkerställa att politik, lagstiftning och standarder avseende tillgänglighet verkligen kommer till uttryck vid utarbetandet och genomförandet av programmen.	Ja	Diskrimineringslag (1325/2014) Iakttagandet av diskrimineringslagen övervakas av diskrimineringsombudsmannen osv. Lag om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019)	Den förvaltande myndigheten observerar tillgänglighetskraven i utvecklingsarbetet gällande informationssystemet och förnyandet av fondernas webbplatser. Tillgängligheten beaktas som ett tema också i planeringen av de gemensamma utbildningarna för myndigheterna som genomför programmet.
--	------	----	---	----	--	---

	Alla	Ja	<p>Kriterium 3: Rutiner för rapportering till övervakningskommittén om insatser som stöds av fonderna och som inte överensstämmer med FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och klagomål avseende konventionen som lämnats in i överensstämmelse med rutinerna enligt artikel 63.6 i den allmänna förordningen.</p>	Ja	<p>Riksdagens justitieombudsman bevakar genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning genom sitt lagstadgade uppdrag.</p> <p>Avgöranden av riksdagens justitieombudsman</p> <p>FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD-kommittén)</p> <p>Människorättscentret /Rättigheter för personer med funktionsnedsättning</p>	<p>Den förvaltande myndigheten erhåller information om överensstämmelse med konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning genom styrningen och övervakningen av de förmedlande organen och genom justitieombudsmannens avgöranden och rapporterar dem till övervakningskommittén. Individer och grupper kan anföra klagomål hos CRPD-kommittén över upplevda kränkningar av de rättigheter som erkänns av konventionen. Den förvaltande myndigheten får information om eventuella klagomål genom Människorättscentret.</p>
--	------	----	--	----	--	--

5. Programmyndigheter

Tabell 13: Programmyndigheter

Myndighet	Organisation	Kontaktperson	E-post
Förvaltande myndighet	Jord- och skogsbruksministeriet, naturresursavdelningen I landskapet Åland ansvarar Ålands landskapsregering för förvaltningsmyndighetens uppgifter i enlighet med avtalsförordningen.		
Revisionsmyndighet	Jord- och skogsbruksministeriet, enheten för intern granskning		
Organ som tar emot kommissionens betalningar	Jord- och skogsbruksministeriet, förvaltnings- och utvecklingssektorn, styrnings- och ekonomienheten		
Instans som tar emot betalningar inom tekniskt stöd i fråga om utgifter utbetalda i enlighet med art 30.5	Jord- och skogsbruksministeriet, förvaltnings- och utvecklingssektorn, styrnings- och ekonomienheten		
Bokföringsfunktion om inte den förvaltande myndigheten			

6. Partnerskap

Enligt den nationella lagstiftning som styr Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden hör det till jord- och skogsbruksministeriets uppgifter att bereda programmet. För att ta fram Europeiska havs- och fiskerifondens operativa program för Finland 2021 – 2027 tillsattes den 23 april 2019 en arbetsgrupp (fondens och programmets namn har ändrats senare).

Arbetsgruppen som stod under ledning av jord- och skogsbruksministeriet bestod av företrädare för följande organisationer inom statsförvaltningen samt kontaktgrupper: arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, inrikesministeriet, statsrådets kansli, Ålands landskapsregering, närings-, trafik- och miljöcentralerna som behandlar fiskeriärenden, Naturresursinstitutet, landskapsförbunden, de lokala fiskeaktionsgrupperna, Centralförbundet för Fiskerihushållning, Finlands Yrkesfiskarförbund, Finlands insjöfiskares förbund, Finlands Fiskodlarförbund, Finlands Fiskhandlarförbund, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation, Livsmedelsverket, Livsmedelsindustriförbundet, Finlands miljöcentral, Finlands naturskyddsförbund och WWF Finland. Arbetsgruppen fokuserade bland annat på att utarbeta en strategi och en SWOT-analys, analysera behoven och att fastställa åtgärder och målnivåer.

Arbetsgruppen bistods av olika temagrupper, det vill säga utvecklingsgrupperna för fiskerisektorn, gruppen för lokal utveckling samt styrgruppen för havspolitik. Utvecklingsgrupperna är utvecklingsgrupperna för fiske, vattenbruk och fiskförädling och fiskhandel med företrädare för förvaltningen, forskningen och företagen inom sektorn.

På detta sätt togs också företagarnas synpunkter i beaktande vid beredningen av programmet. Utvecklingsgrupperna kom med kommentarer bland annat om programmets strategi, SWOT-analys samt om fastställande av behoven, åtgärderna och målen. I temagruppen för lokal utveckling deltar alla lokala fiskeaktionsgrupperna i Fastlandsfinland samt andra experter på lokal utveckling. Styrgruppen för havspolitik består av företrädare för de ministerier som behandlar havsfrågor. Gruppen behandlade de delar i programmet som gäller havspolitik.

Beredningen av programmet har också presenterats bland annat för delegationen för förnyelse i regionerna som utsetts av statsrådet och för skärgårdsdelegationen. Jord- och skogsbruksministeriet har också mött andra aktörer, såsom Finlands djurskydd, i samband med beredningen av programmet.

Programmet har i huvudsak beretts av arbetsgruppen och temagrupperna som bildat ett forum där olika parter har diskuterat programmets innehåll, bedömning, val av prioriteringar och övriga frågor som gäller programmet. Utöver arbetet i arbetsgruppen har jord- och skogsbruksministeriet och de regionala närings-, trafik- och miljöcentralerna ordnat öppna workshoppar och tillställningar till stöd för beredningen. Jord- och skogsbruksministeriet har publicerat det centrala stödmaterialet på Europeiska havs- och fiskerifondens webbplats samt informerat om förberedelserna bland annat i sociala medier.

För miljökonsekvensbedömningen av programmet svarar jord- och skogsbruksministeriet som har bitt Naturresursinstitutet genomföra bedömningen. Allmänheten och myndigheterna har haft en möjlighet att framföra sina åsikter och påverka planeringen av programmet och miljöbedömningen i inledningsfasen och under bedömningen. Programplanen och miljökonsekvensbedömningen var på remiss 13.1 – 14.2.2020.

Organisationer och andra intressegrupper som är relevanta för att genomföra programmet kommer att delta i att genomföra, följa upp och utvärdera programmet i övervakningskommittéarbetet. Avsikten är att övervakningskommitténs sammansättning ska vara omfattande, liksom också beredningsarbetsgruppen har varit. Arbetet som programmets övervakningskommitté utför bidrar i hög grad till att tillämpa partnerskapsprincipen och ger mervärde till programarbetet.

Målet vid beredningen och genomförandet av programmet är att samordna verksamheten med andra EU-fonder. Samarbetet mellan fonderna främjas till exempel genom korsrepresentation i beredningsgrupperna och övervakningskommittéerna, men också genom informella möten.

De förmedlande organen styr och ger råd till aktörerna för att ansöka om finansiering och genomföra projekt, bland annat med beaktande av små organisationers och aktörers behov.

De lokala fiskeaktionsgrupperna tillämpar partnerskapsprincipen när de arbetar fram och inför lokalt ledda strategier. Målet vid strategiarbetet är att delaktiggöra lokala aktörer brett och på många olika sätt. De lokala projekten väljs fram av förvaltningen, föreningarna, företagen och lokalbefolkningen. FiskLeaderverksamheten genomförs i nära samarbete med Leaderverksamheten på landsbygden.

7. Kommunikation och transparens

Programinformationen har två syften: för det första vill man se till att intressenterna får tillräcklig, tydlig och rättidig information om programmets finansieringsmöjligheter och om utfallet av programmets mål. För det andra bidrar programinformationen också till kommunikationen om de mer omfattande politiska målen. Målet är öppen, förutseende och konsekvent kommunikation som bidrar till att genomföra fondens program för Finland samt den nationella fiskeripolitiken och EU:s gemensamma fiskeripolitik.

Den centrala kommunikationen om fondens verksamhet, mål och resultat sköts i första hand av fondens myndigheter och den kommunikationsansvarigas arbete ska fokusera på den. Förvaltningsmyndigheten svarar för programinformationen och offentliggörandet av utvärderingsresultaten. När det gäller mer omfattande kommunikationsmål kan åtgärder genomföras till exempel i form av projekt eller genom att stödja andra aktörers kommunikation. Fonden kan alltså stödja och möjliggöra en bredare kommunikation. Inom de båda delområdena är målet en nätverksbaserad kommunikation: när ett flertal aktörer från projektgenomförarna till intressegrupperna informerar via sina egna kanaler och nätverk, får både de enskilda åtgärderna och de större gemensamma målen större synlighet.

De centrala målen för programinformationen är att presentera programmets strategiska val, informera om finansieringsmöjligheterna och framstegen och publicera resultat. Kommunikationen och nätverken skapar också en konstruktiv dialog med andra samhällsaktörer. Ett ytterligare mål för den nätverksbaserade kommunikationen är att sprida goda idéer och rutiner och öka aktörernas kunskaper och samarbete.

Målet med den mer omfattande kommunikationen som gäller hela fiskerisektorn är att bidra till målen för EU:s gemensamma fiskeripolitik och programmet för främjande av inhemska fisk, att stödja en aktiv information om sektorns utveckling samt att främja dialogen mellan olika aktörer och intressegrupper. Till stöd för dialogen behövs objektiv information och kontinuerlig dialog mellan olika aktörer.

I de årliga kommunikationsplanerna ingår olika temaområden. Till exempel i början av programperioden kan man fokusera på att informera om den nya budgetperioden och finansieringsmöjligheterna, och i slutet av programperioden kan fokus ligga på uppnådda resultat.

Målet för all kommunikation är att den är rättidig, öppen och transparent samt att den förbättrar verksamhetens begriplighet. Den ökar också acceptansen för finansieringen och fiskerisektorns verksamhet.

Kommunikationen riktas i synnerhet till potentiella stödsökande och intressegrupper som är intresserade av fonden, såsom organisationer, förvaltning och forskning. Lokala aktörer är en viktig målgrupp för de lokala fiskeaktionsgrupperna. Den breda allmänheten och medierna informeras om fondens mål och utfall samt om de mer omfattande fiskeripolitiska målen.

Information om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden och därtill hörande verksamhet ges huvudsakligen elektroniskt på programmets webbplats samt i sociala medier, Facebook och Twitter. På fondens webbplats samlas information om bland annat ansökningsmöjligheterna samt

om evenemang och nyheter som rör finansieringen av programmet. Där finns också information om projekt som fått finansiering samt exempel på bra projekt och resultat av utvecklingsprojekt. Med medel ur programmet kan det ordnas diskussionsmöten eller seminarier om programmets och fiskeripolitikens resultat och effekter. Innovationsprogrammen reserverar resurser för att informera om sin verksamhet.

Programmets framsteg och utfall behandlas årligen i programmets övervakningskommitté och i sektorernas utvecklingsgrupper. Utvecklingsgrupperna för fiske, vattenbruk och handel och förädling skapar ett forum för en regelbunden dialog med olika intressenter om sektorns utmaningar och mål. Dialogen gäller utöver fonden även sektorns utveckling. Med hjälp av uppföljningskommittén och utvecklingsgrupperna ser man till att informationen sprids till de parter som svarar för att övervaka programmet och till de viktigaste intressegrupperna.

Det huvudsakliga kommunikationsansvaret ligger på programmets kommunikationsansvariga, vars arbetstid också är den viktigaste resursen för kommunikationen. Den kommunikationsansvariga svarar för informationen om fonden, såsom finansieringsmöjligheterna och resultaten. Den kommunikationsansvariga samordnar också olika aktörers kommunikation kring fonden och deltar på nationellt plan och på EU-nivå i kommunikationssamarbetet med andra länders och fonders informatörer. Kommunikationen får stöd av förmedlande organ och ett nationellt nätverk som informerar om programmets möjligheter regionalt och deltar i arbetet med att utveckla kommunikationen. De lokala fiskeaktionsgrupperna svarar för sin egen kommunikation med stöd av nätverket. Ålands landskapsregering svarar för programinformationen på Åland.

Utöver dessa medverkar också innovationsprogramdeltagarna i informationen om fonden, informerar om verksamhetens resultat och ordnar evenemang. I den nätverksbaserade kommunikationen deltar också Naturresursinstitutet som bedömer programmets utfall, och de projektgenomförare som fått finansiering och som också informerar om projekten och projektresultaten. Vidare ta man del av andra aktörers kommunikation, såsom nyhetsbrev och evenemang där man kan informera om ärenden som gäller fonden.

Mer omfattande information om fiskerisektorn och dess utveckling ges framför allt av aktörer inom sektorn som informerar enligt sina egna behov och mål. Syftet med kommunikationssamarbetet är att främja fiskerisektorns verksamhet och konsumtionen av fisk, öka dialogen och kunskapen om sektorn samt att lösa konflikter. De bidrar också till att uppnå målen i EHFVF:s program för Finland. Kommunikationen om verksamhetsområdet och dess mål kan genomföras med projektfinansiering som kan sökas av till exempel organisationer inom sektorn.

Genomslagskraften för fondens egen kommunikation med fokus på kärnuppgifter följs upp med både kvalitativa och kvantitativa indikatorer. Kvalitetsindikatorn är en årlig förvaltningsenkät som utreder aktörernas syn på förvaltningen av fonden. Genom enkäten är det också möjligt att årligen samla in och följa upp synpunkter på kommunikationen. Kvantitativa mål kan ställas upp till exempel enligt antalet besökare på webbplatsen, antalet följare i de sociala medierna, antalet publikationer, spridningen av ett eventuellt nyhetsbrev samt antalet evenemang och deltagare. De närmare indikatorerna fastställs i programmets kommunikationsstrategi.

8. Användningen av enhetskostnader, enhetsbelopp, schablonsatser och finansiering som inte är kopplad till kostnaderna

Referens: artiklarna 94 och 95 i förordningen om gemensamma bestämmelser

Tabell 14: Användningen av enhetskostnader, enhetsbelopp, schablonsatser och finansiering som inte är kopplad till kostnaderna

Avsedd användning av artiklarna 94 och 95 i förordningen om gemensamma bestämmelser	JA	NEJ
Från och med antagandet kommer programmet att använda ersättning av unionsbidrag på grundval av enhetskostnader, enhetsbelopp och schablonbelopp inom ramen för prioriteringen i enlighet med artikel 94 i förordningen om gemensamma bestämmelser (om ja, fyll i tillägg 1)		X
Från och med antagandet kommer programmet att använda ersättning av unionsbidrag på grundval av finansiering som inte är kopplad till kostnaderna i enlighet med artikel 95 i förordningen om gemensamma bestämmelser (om ja, fyll i tillägg 2)		X